

Raport o stanie gminy Ryglice za rok 2020

Ryglice, dn. 21 maja 2021 r.,

Opracowała: Elżbieta Witek

Spis treści

Rozdział 1. Podstawy prawne określająca opracowanie raportu o stanie gminy Ryglice oraz wszystkich aktów prawnych przedstawionych w raporcie.....	str. 3
Rozdział 2. Raport z wykonania budżetu gminy Ryglice za rok 2020 – najważniejsze dane finansowe.....	str. 9
Rozdział 3. Raport z realizacji przedsięwzięć prorodzinnych i demograficznych w roku 2020.....	str. 19
Rozdział 4. Raport z realizacji polityki ochrony środowiska naturalnego w 2020 roku	str. 27
Rozdział 5. Raport z realizacji polityki oświatowej i wychowawczej w 2020 roku.....	str. 53
Rozdział 6. Raport z realizacji działań z dziedziny sportu i rekreacji w 2020 roku.....	str. 68
a) przebieg realizacji polityki współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie Gminy Ryglice w roku 2020	
Rozdział 7. Raport z realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych i pomocy społecznej w 2020 roku	str. 76
7.1 Realizacja Strategii Rozwiązywania problemów społecznych w 2020 roku	
7.2 Działalność z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2020	
7.3 Przebieg realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Ryglice w roku 2020	
7.4 Przebieg realizacji polityki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach w roku 2020	

Rozdział 1

Podstawy prawne określająca podstawę opracowania raportu o stanie gminy Ryglice oraz wszystkich aktów prawnych przedstawionych w raporcie.

1.1 Podstawa prawna opracowania Raportu o stanie gminy Ryglice i jego dalszy proces.

Na podstawie art. 28aa ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym Burmistrz co roku do dnia 30 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy.

a) Raport obejmuje podsumowanie działalności Burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Miejskiej w Ryglicach. Raport o stanie Jednostki Samorządu Terytorialnego jest przygotowywany corocznie przez Burmistrza i stanowi szczegółowe podsumowanie działalności organu wykonawczego w minionym roku. Oznacza to, że dokument ten służy przedstawieniu stanu realizacji zadań i kompetencji organu wykonawczego Jednostki Samorządu Terytorialnego, a zatem stanu ich przebiegu w ciągu całego roku kalendarzowego, od pierwszego do ostatniego dnia roku.

Równie ważną istotą rolą raportu jest zgromadzenie i odzwierciedlenie danych dotyczących aktywności organu wykonawczego w danym roku, a przede wszystkim – przedstawienie tych informacji Radnym Rady Miejskiej. Radni bowiem po otrzymaniu Raportu przeprowadzają debatę nad tym dokumentem i na jego podstawie oceniają działalność organu wykonawczego czyli Burmistrza.

b) Raport o stanie gminy pełni również drugą ważną rolę tj. społeczno-partycypacyjną. W przypadku funkcji społeczno-partycypacyjnej raportu należy wskazać, że przez tą funkcję rozumie się w szczególności udziału obywateli w zarządzaniu sprawami społeczności lokalnej (regionalnej), której są członkami. Stosownie do art. 28aa ust. 6 i 7 u.s.g. (art. 30a ust. 6 i 7 u.s.p., art. 34a ust. 6 i 7 u.s.w.) w debacie nad raportem o stanie JST mogą zabierać głos mieszkańcy gminy, których zgłoszenie do debaty zostało poparte przez odpowiednią liczbę mieszkańców a w przypadku gminy Ryglice jest to min. 20 osób. Sposób procedowania nad raportem przez organ stanowiący JST zakłada więc niezależny

od woli rady czynny udział mieszkańców, a mechanizm powstania prawa do zabrania głosu podczas debaty nad tym dokumentem wymusza ich samoorganizację.

W tym sensie tryb rozpatrywania raportu o stanie JST wiąże się z włączeniem mieszkańców w proces decyzyjny zachodzący w jej organie stanowiącym i wzmacnia ich pozycję w stosunku do organów wspólnoty samorządowej.

Zgodnie z art. 28aa ust. 9 i 10 u.s.g. (art. 30a ust. 9 i 10 u.s.p., art. 34a ust. 9 i 10 u.s.w.) po zakończeniu debaty nad raportem o stanie JST przeprowadza się głosowanie nad udzieleniem organowi wykonawczemu wotum zaufania. Jego nieudzielenie może prowadzić do wszczęcia postępowania zmierzającego do odwołania organu wykonawczego.

c) Kolejną ważną rolą Raportu jest funkcja ewaluacyjno-ocenna co oznacza w szczególności, że wspomniany **Raport stanowi płaszczyznę do dokonania oceny działalności organu wykonawczego JST w poprzednim roku kalendarzowym.** Przedstawienie i rozpatrzenie tego dokumentu jest więc elementem mechanizmu odpowiedzialności politycznej organu wykonawczego przed radą, a w konsekwencji – narzędziem wzmocnienia faktycznej pozycji tego podmiotu w stosunku do organu wykonawczego JST.

1.2. Treść merytoryczna raportu

Treść raportu w sposób ramowy określa art. 28aa ust. 2 u.s.g. (art. 30a ust. 2 u.s.p., art. 34a ust. 2 u.s.w.). Wskazuje on, że raport obejmuje podsumowanie działalności organu wykonawczego w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Takie ujęcie zakresu przedmiotowego tego dokumentu ma dwie konsekwencje.

Po pierwsze, inaczej niż sugeruje nazwa, **raport nie został opracowany w postaci samego tylko przedstawienia sytuacji JST jako wspólnoty mieszkańców, podmiotu władzy publicznej, działającej na określonym terytorium.** Dokument ten obejmuje przede wszystkim dane dotyczące działalności organu wykonawczego tj. Burmistrza, a zatem – procesu realizacji wszystkich jego zadań i kompetencji, w tym zaangażowania w ten proces poszczególnych jednostek organizacyjnych gminy Ryglice. Raport nie został

zbudowany z zastosowaniem schematu i kolejności danych i działań dotyczących działalności organu stanowiącego JST ani panującej w niej sytuacji społecznej, gospodarczej, politycznej czy przyrodniczej.

Po drugie w raporcie zostały zamieszczone wyłącznie informacje dotyczące działalności organu wykonawczego tj. Burmistrza w roku poprzedzającym rok, w którym Raport jest przedstawiony. Oznacza to w szczególności, że nie zawiera elementów skierowanych na przyszłość, takich jak plany czy prognozy. Raport o stanie gminy Ryglice ma wyłącznie walor dokumentu sprawozdawczego, typowo diagnostycznego, a nie planistycznego.

1.3 Podstawa prawna – wykonanie budżetu gminy Ryglice za rok 2020

Raport o stanie gminy Ryglice został opracowany zgodnie z art. 267, art. 269 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych /tj. Dz. U. z 2021 roku, poz. 305/, na podstawie rocznych sprawozdań finansowych o wykonanych dochodach i wydatkach budżetowych, sprawozdań z wykonania podstawowych dochodów podatkowych, o nadwyżce i deficycie, o stanie zobowiązań i należności według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń, bilansu z wykonania budżetu gminy przedłożonych do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie - Zespół w Tarnowie, a także sprawozdań z wykonania planów finansowych instytucji kultury.

Działalność finansowa gminy Ryglice w 2020 roku była prowadzona w oparciu o Uchwałę Nr **XVI/119/19** Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 30 grudnia 2019 roku – Uchwała Budżetowa Gminy Ryglice na 2020 rok, z późniejszymi zmianami i to właśnie ta uchwała będzie szczególnie poddana weryfikacji pod względem przebiegu jej wykonania.

1.4 Podstawa prawna - przedsięwzięcia prorodzinne i demograficzne

W Raporcie o stanie gminy Ryglice weryfikacji została poddana realizacja uchwały nr **VI/42/19** Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 20.02.2019 r. ws. Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021.

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy a aspekt prorodzinny i demograficzny jest kluczową i bardzo

ważną dziedziną gminy Ryglice. W związku z tym przebieg wykonania tej uchwały będzie szczególnie poddany ocenie w roku 2020.

1.5 Podstawa prawna -realizacji polityki ochrony środowiska naturalnego

Niniejszy Raport zawiera również ocenę realizacji uchwały Nr L/351/10 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 30 lipca 2010r ws. Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ryglice na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2020” a w szczególności realizację tego programu w roku 2020.

W Raporcie o stanie gminy Ryglice kluczową rolę w jego sporządzeniu w kontekście ochrony środowiska naturalnego miał z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2020r. poz. 1219 z późni. zm.).

1.6 Podstawa prawna - polityka oświatowa i wychowawcza

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290, 1669 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 534, 730 i 761). Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniemi zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki.

Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoły prowadzone w gminie Ryglice zapewniają każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotowują go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności. To w dziedzinie oświaty gmina Ryglice ma wielkie wyzwanie a także dużą odpowiedzialność za kształcenie młodych pokoleń i dlatego raport w dużej części będzie temu poświęcony.

1.7 Podstawa prawna - realizacja działań z dziedziny sportu i rekreacji

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie a w szczególności Uchwała Rady Miejskiej w Ryglicach nr XIV/103/19 z dnia 30 października 2019 r., w sprawie przyjęcia programu współpracy Gminy Ryglice z organizacjami pozarządowymi na rok 2020 jest poddana szczególnej weryfikacji z uwagi na przedstawiony w tej uchwale zakres współpracy z klubami sportowymi działającymi na terenie gminy Ryglice i realizującymi zadania właśnie z dziedziny sportu i rekreacji.

1.8 Podstawa Prawna - realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych i pomocy społecznej

Raport o stanie gminy Ryglice przedstawia również zakres realizacji polityki społecznej i rozwiązywania problemów dotyczących mieszkańców i możliwości ich wspierania w szeroko rozumianym aspekcie wspólnotowym. Opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obligatoryjnym zadaniem własnym gminy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryglice na lata 2016-2025 przyjęta Uchwałą nr XIV/107/15 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 27 listopada 2015 r. i jest dokumentem określającym priorytety w działaniach gminy w zakresie polityki społecznej i to tą uchwałą raport o stanie gminy Ryglice będzie weryfikował pod względem stopnia jej realizacji przez organ wykonawczy tj. Burmistrza Ryglic w roku 2020.

1.9 Podstawa prawna - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w roku 2020

Raport o stanie gminy Ryglice obejmuje również stopień realizacji w 2020 roku uchwały nr: VIII/67/15 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 29 maja 2015 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020.

1.10 Podstawa prawna - realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Ryglice w roku 2020

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu

narkomanii, realizacja zadań własnych gminy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom przebiegała zgodnie z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020, który został przyjęty przez Radę Miejską w Ryglicach uchwałą nr **XVI/124/19** z dnia 30 grudnia 2019 r.

W związku z ustawą z dnia 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 310) Rada Miejska w drodze uchwały ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Uchwałą nr **LI/408/18** Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Ryglice, Rada zobligowała Burmistrza do jej stosowania oraz uchwaliła Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020 oraz nałożyła na organ wykonawczy obowiązek prowadzenia działań w zakresie Programu zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych przyjętą odrębną uchwałą Rady Miejskiej w Ryglicach nr **XVI/124/19** z dnia 30 grudnia 2019 r., Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych na 2020 rok będzie również przedmiotem Raportu o stanie gminy i będzie poddany procedurze ocennej w kontekście stopnia jego realizacji.

1.11 Podstawa prawna - polityka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach w roku 2020

Zgodnie z art. 16 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostce samorządu terytorialnego i z tych obowiązkowych zadań organu wykonawczego tj. Burmistrza będzie również przedmiotowy Raport.

Rozdział 2

Raport z wykonania budżetu gminy Ryglice za rok 2020 – najważniejsze dane finansowe

Pierwotnie uchwalony budżet nie równoważył się, po stronie dochodów wynosił **58.588.423,35 zł**, a po stronie wydatków wynosił **61.757.084,71 zł**. Planowane przychody wynosiły **3.912.950,36 zł**, natomiast planowane rozchody – **744.289,00 zł**. Różnica pomiędzy planem dochodów i wydatków wynosiła – **3.168.661,36 zł**. Był to planowany w roku 2020 deficyt budżetu gminy, który miał zostać sfinansowany przychodami jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt. 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w kwocie **256.661,36 zł**, przychodami z emisji obligacji komunalnych w kwocie **2.860.000,00 zł** oraz przychodami ze spłat pożyczek udzielonych z budżetu Gminy Ryglice w kwocie **52.000,00 zł**

W trakcie roku plan budżetu ulegał zmianom, w wyniku których po stronie dochodów na dzień 31 grudnia zamknął się kwotą **61.023.012,92 zł**, a po stronie wydatków **64.445.411,11 zł**. Planowany deficyt budżetu po zmianach wynosi **3.422.398,19 zł** i miał zostać sfinansowany przychodami z emisji obligacji komunalnych w kwocie **2.200.000,00 zł**, wolnymi środkami finansowymi w kwocie **893.328,41 zł**, przychodami jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w kwocie **31.613,00 zł** oraz przychodami jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt. 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w kwocie **297.456,78 zł**. Planowane przychody ogółem na koniec okresu sprawozdawczego wynoszą **6.673.555,06 zł**, a rozchody **3.251.156,87 zł**.

Zmiany planowanych kwot przychodów wynikały przede wszystkim z wprowadzenia do budżetu wolnych środków pozostających na rachunku bankowym budżetu, zmian w planowanej emisji obligacji komunalnych oraz zmian w planowanych spłatach udzielonych pożyczek z budżetu Gminy Ryglice.

Zmiana planu rozchodów wynikała głównie ze zwiększenia planowanych spłat kredytów krajowych oraz ze zwiększenia planowanych do udzielenia pożyczek z budżetu gminy Ryglice.

Plan budżetowy w okresie sprawozdawczym ulegał zmianom zarówno poprzez zmniejszenia jak i zwiększenia. Zwiększenia planu następowały w oparciu o zawiadomienia o przyznaniu dodatkowych środków na określone zadania zlecone, otrzymanie dotacji celowych na określone zadania inwestycyjne oraz wprowadzenie do budżetu wolnych środków budżetowych pozostałych z rozliczenia za rok ubiegły. Ogólnie w trakcie roku nastąpiło zwiększenie planu po stronie dochodów w stosunku do pierwotnej uchwały budżetowej o kwotę **2.434.589,57 zł**, tj. 4,16 %, wydatków o kwotę **2.688.326,40 zł** tj. 4,35 %. Przychody zwiększono o kwotę **2.760.604,70 zł** tj. o 70,55 %/, a rozchody zwiększono o kwotę **2.506.867,87 zł**, tj. o 336,81 %.

Wynik wykonania budżetu za okres sprawozdawczy przedstawia Tabela nr 1.

Tabela Nr 1 - Wykonanie budżetu w okresie 1-01-2020 r. - 31-12-2020 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie
1	Dochody ogółem	64.570.539,81
2	Wydatki ogółem	61.619.249,35
3	Wynik	2.951.290,46
4	Saldo przychodów i rozchodów	3.422.398,19
a.	Przychody	6.673.555,06
	Inne źródła /wolne środki/	4.072.818,03
	Emisja obligacji komunalnych	2.200.000,00
	Niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt. 8 ustawy o finansach publicznych	329.069,78
	Spłaty udzielonych pożyczek	71.667,25
b.	Rozchody	3.251.156,87
	Spłata rat kredytów i pożyczek	3.234.256,87
	Udzielone pożyczki	16.900,00
5	Rozliczenie wyniku budżetu gminy narastająco wg bilansu z wykonania budżetu gminy na dzień 31-12-2019 r.	
a.	Skumulowany niedobór budżetu gminy za rok 2019	-21.793.636,81
b.	Wynik budżetu gminy za rok sprawozdawczy /deficyt/	2.951.290,46
c.	Wynik budżetu gminy narastająco	-18.842.346,35

Na dzień 31 grudnia Gmina posiadała zobowiązania w wysokości **2.416.496,94 zł**. Są to głównie zobowiązania wynikające z wypłaconych w 2020 roku dodatkowych wynagrodzeń rocznych oraz dodatków uzupełniających dla nauczycieli. W kwocie tej mieszczą się także zobowiązania wynikające z dostawy energii elektrycznej i gazu. Gmina nie posiada na koniec roku zobowiązań wymagalnych.

- Zobowiązanie budżetu gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów oraz wyemitowanych obligacji na dzień 01-01-2020 roku wynosiło **26.267.191,87 zł** w tym;
- na prefinansowanie zadania „ Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami oraz sieci wodociągowej w miejscowości Zalasowa Północ” w Banku Gospodarstwa Krajowego w Krakowie – **1.689.967,87 zł**,
- z tytułu zaciągniętych kredytów **11.707.224,00 zł**,
- z tytułu emisji obligacji komunalnych **12.500.000,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym osiągnięto przychody w wysokości **6.673.555,06 zł**, w tym :

- wolne środki, jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu wynikająca z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie **4.072.818,03 zł**
- emisja obligacji komunalnych na sfinansowanie planowanego deficytu i spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek w kwocie **2.200.000,00 zł**,
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt. 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie **329.069,78 zł**,
- Spłaty udzielonych pożyczek w kwocie **71.667,25 zł** :
 - Ludowy Klub Sportowy Burzyn w kwocie **13.500 zł** na sfinansowanie zadania **Aktywna promocja Pogórza poprzez wydanie 5 filmów reklamowych oraz organizację 5 imprez biegowych**, dofinansowanego ze środków PROW na lata 2014-2020,
 - Klub Sportowy „ KS Ryglice” w kwocie **6.167,26 zł**, na sfinansowanie realizacji zadania publicznego pod tytułem: „ **Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego w gminie Ryglice poprzez powstanie dwóch obiektów rekreacyjnych: placu zabaw w Ryglicach i grilla w Kowalowej**”, dofinansowanego ze środków PROW na lata 2014-2020,

- Stowarzyszenie „Wolanie” w Woli Lubeckiej w kwocie **51.999,99 zł**, na sfinansowanie realizacji zadania publicznego pod tytułem: „**Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego w gminie Ryglice poprzez powstanie dwóch obiektów rekreacyjnych: placu zabaw i miejsca rekreacji**”, dofinansowanego ze środków PROW na lata 2014-2020

Rozchody w 2020 roku wyniosły **3.251.156,87 zł** i stanowiły;

- spłaty wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek bankowych w wysokości **3.234.256,87 zł**, w tym na spłatę pożyczki na prefinansowanie zadania „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami oraz sieci wodociągowej w miejscowości Zalasowa Północ” w Banku Gospodarstwa Krajowego w Krakowie w kwocie **1.689.967,87 zł**,
- udzielona pożyczka w kwocie **16.900,00 zł** dla Stowarzyszenie Instytut Badań i Inicjatyw Społecznych w kwocie **16.900 zł** na sfinansowanie zadania „**Aktywna promocja Pogórza poprzez organizację 5 imprez rekreacyjnych oraz 5 wydarzeń ekologiczno – kulturalnych**”.

Zobowiązanie budżetu gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów na dzień 31-12-2020 roku wynosiło **25.232.935,00 zł**, w tym:

- z tytułu zaciągniętych pożyczek **250.000,00**,
- z tytułu zaciągniętych kredytów **10.282.935 zł**,
- z tytułu emisji obligacji komunalnych **14.700.000,00 zł**.

Szczegółowe zestawienie przychodów i rozchodów w 2020 roku oraz zadłużenia na koniec 2020 roku przedstawia **Tabela Nr 2**.

Tabela Nr 2 - Przychody, rozchody i zadłużenie budżetu w okresie 1-01-2020 -31-12-2020 r.

I.	Zobowiązania budżetu gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów na 1 stycznia 2020	26.267.191,87
I.1.	* pożyczki	2.059.967,87
	<i>WFOŚiGW w Krakowie</i>	<i>370.000,00</i>
	<i>* pożyczka w BGK w Krakowie</i>	<i>1.689.967,87</i>
I.2.	* kredyty	11.707.224,00
	<i>BOŚ w Tarnowie</i>	<i>4.228.629,00</i>
	<i>BGK w Krakowie</i>	<i>1.279.153,00</i>
	<i>BSR w Ryglicach</i>	<i>6.199.442,00</i>
I.3.	* obligacje komunalne	12.500.000,00

	<i>PKO SA w Krakowie</i>	12.500.000,00
II.	Przychody budżetu gminy w 2020 roku	6.673.555,06
II.1.	* obligacje komunalne – Dom Maklerski Banku BPS S.A.	2.200.000,00
II.2.	* wolne środki	4.072.818,03
II.3.	* niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt. 8 ustawy o finansach publicznych	329.069,78
II.4.	* spłaty udzielonych pożyczek	71.667,25
III.	Rozchody budżetu gminy w 2020 roku	3.251.156,87
III.1.	* spłata pożyczek	120.000,00
	<i>WFOŚiGW w Krakowie</i>	120.000,00
III.2.	* spłata kredytów	1.424.289,00
	<i>BOŚ w Tarnowie</i>	475.000,00
	<i>BSR w Ryglicach</i>	140.000,00
	<i>BGK w Krakowie</i>	809.289,00
III.3.	* udzielone pożyczki	16.900,00
IV.	Zobowiązania budżetu gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów na 31 grudnia 2020	25.232.935,00
IV.1.	* pożyczki	250.000,00
	<i>WFOŚiGW w Krakowie</i>	250.000,00
IV.2.	* kredyty	10.282.935,00
	<i>BOŚ w Tarnowie</i>	3.753.629,00
	<i>BGK w Krakowie</i>	469.864,00
	<i>BSR w Ryglicach</i>	6.059.442,00
IV.3.	* obligacje komunalne	14.700.000,00
	<i>Dom Maklerski Banku BPS S.A.</i>	2.200.000,00
	<i>PKO SA w Krakowie</i>	12.500.000,00

Wskaźnik zadłużenia gminy obliczony jako iloraz zadłużenia 25.232.935,00 zł do dochodów wykonanych - 64.570.539,81 zł w wynosi 39,08 %.

Dochody

Plan dochodów ogółem na dzień 31-12-2020 roku wynosił 61.023.012,92 zł. Wykonano 64.570.539,81 zł, co stanowi 105,81 %. W ramach gromadzonych dochodów można rozróżnić trzy grupy: dochody własne, dotacje celowe oraz subwencje z budżetu państwa. Wykonanie dochodów według tego podziału przedstawia Tabela Nr 3.

Realizację dochodów budżetu gminy Ryglice w 2020 roku według działów, według grup i według źródeł przedstawia szczegółowo sprawozdanie opisowe z wykonania budżetu gminy Ryglice za rok 2020

Tabela nr 3 – Struktura dochodów gminy w okresie 1-01-2020 r. - 31-12-2020 r.

	Treść	Plan /w zł/	Wykonanie /w zł/	Wskaźnik wykonania %	Udział w dochodach ogółem
I.	Dochody własne, w tym:	12.501.091,44	12.579.642,41	100,63	19,48%
	Podatek dochodowy od osób fizycznych	5.621.301,00	5.783.437,00	102,88	8,96%
II.	Dotacje celowe	26.640.459,48	30.109.435,40	113,02	46,63%
III.	Subwencja ogólna, z tego:	21.881.462,00	21.881.462,00	100,00	33,89%
	Część oświatowa	11.306.650,00	11.306.650,00	100,00	19,73
	Część wyrównawcza	9.637.788,00	9.637.788,00	100,00	16,69
	Część równoważąca	642.993,00	642.993,00	100,00	0,91
	Środki na uzupełnienie dochodów gmin	294.031,00	294.031,00	100,00	0,20
	Razem:	61.023.012,92	64.570.539,81	105,81	100,00%

Wydatki majątkowe według klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela nr 4

Dział	Rozdział	Zadanie	Plan po zmianach	Wykonanie	Procent wykonania
010		Rolnictwo i leśnictwo	4 250 820,20	4 222 372,19	99,33%
	01010	Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	226 075,00	205 834,54	91,05%
		Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Zalasowa ul. Karpacka	3 075,00	2 500,00	81,30%
		Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Zalasowa przy ul. Karpackiej PROW 2014-2020	182 400,00	162 734,54	89,22%
		Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Zalasowa na Maziarnię	40 600,00	40 600,00	100,00%
	01095	Pozostała działalność	4 024 745,20	4 016 537,65	99,80%
		Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Joniny droga na Potocką - środki z dotacji	67 500,00	67 500,00	100,00%

		Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Joniny droga na Potocką - środki własne	72 000,00	69 652,50	96,74%
		Rewitalizacja wsi Lubcza - Odtworzenie walorów architektonicznych i funkcjonalno - użytkowych zdegradowanego terenu w centrum wsi wraz z rewitalizacją budynku dawnej ochronki w Lubczy	3 766 779,20	3 762 813,62	99,89%
		Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Wola Lubecka na Pustą Górę - środki z dotacji	39 466,00	39 466,00	100,00%
		Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Wola Lubecka na Pustą Górę - środki własne	74 000,00	73 415,53	99,21%
		Ścieżka edukacyjna w Zalasowej	5 000,00	3 690,00	73,80%
600		Transport i łączność	523 615,00	465 162,82	88,84%
	60014	Drogi publiczne powiatowe	499 115,00	443 574,81	88,87%
		Budowa ścieżki rowerowej wraz z odwodnieniem przy drodze powiatowej Jasło-Ryglice-Tuchów w m. Ryglice et. I-śr.wł.	2 500,00	2 460,00	98,40%
		Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1357 K relacji Tarnów- Ryglice-Żurowa - Ołpiny w miejscowości Ryglice ul. Tuchowska - środki dotacji	141 599,00	141 599,00	100,00%
		Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1357 K relacji Tarnów- Ryglice-Żurowa - Ołpiny w miejscowości Ryglice ul. Tuchowska - środki własne	247 016,00	247 015,81	100,00%
		Budowa chodnika w miejscowości Wola Lubecka - etap II	20 000,00	19 500,00	97,50%
		Projekt chodnika na ul. Podkarpackiej w Ryglicach	55 000,00	0,00	0,00%
		Budowa chodnika i ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej w miejscowości Zalasowa ul. Tuchowska	33 000,00	33 000,00	100,00%
	60095	Pozostała działalność	24 500,00	21 588,01	88,11%
		Utwardzenie placu przy ul. Mickiewicza 27 w miejscowości Ryglice	11 000,00	8 088,01	73,53%

		Projekt kładki dla pieszych przy ul. Ks. J. Wyrwy w miejscowości Ryglice	13 500,00	13 500,00	100,00%
630		Turystyka	25 000,00	23 221,70	92,89%
	63003	Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	25 000,00	23 221,70	92,89%
		Budowa placu zabaw i altany na Górze Kokocz w miejscowości Wola Lubecka	25 000,00	23 221,70	92,89%
700		Gospodarka mieszkaniowa	85 000,00	79 645,05	93,70%
	70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	85 000,00	79 645,05	93,70%
		Adaptacja budynku po Zgromadzeniu Sióstr Zakonnych w Lubczy na mieszkania komunalne	18 000,00	17 712,39	98,40%
		Nabycie gruntów	67 000,00	61 932,66	92,44%
754		Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	56 779,00	54 944,75	96,77%
	75412	Ochotnicze straże pożarne	56 779,00	54 944,75	96,77%
		Budowa garażu przy remizie OSP Wola Lubecka	23 500,00	23 500,00	100,00%
		Przebudowa budynku remizy OSP Kowalowa poprzez wykonanie bram garażowych	33 279,00	31 444,75	94,49%
		Różne rozliczenia	20 285,00	0,00	0,00%
	75818	Rezerwy ogólne i celowe	20 285,00	0,00	0,00%
		Rezerwa celowa na wydatki majątkowe	20 285,00	0,00	0,00%
801		Oświata i wychowanie	42 640,00	34 403,67	80,68%
	80101	Szkoły podstawowe	42 640,00	34 403,67	80,68%
		Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Bistuszowej	20 500,00	12 264,24	59,83%
		Zakupy inwestycyjne w Zespole Szkół w Lubczy - myjka	10 000,00	10 000,00	100,00%
		Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Joninach	12 140,00	12 139,43	100,00%
855		Rodzina	40 000,00	37 822,50	94,56%
	85505	Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	40 000,00	37 822,50	94,56%
		Projekt budowy żłobka w miejscowości Ryglice	40 000,00	37 822,50	94,56%
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 865 741,88	2 764 570,03	96,47%
	90001	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	2 174 000,00	2 173 400,00	99,97%
		Objęcie udziałów w Spółce Komunalnej Dorzeczcie Białej w Tuchowie	2 171 000,00	2 171 000,00	100,00%

		Dotacja celowa na opracowanie dokumentacji technicznej na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Ryglice	3 000,00	2 400,00	80,00%
90004		Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	10 000,00	10 000,00	100,00%
		Zakup traktorka ogrodowego wraz z osprzętem	10 000,00	10 000,00	100,00%
90005		Ochrona powietrza atmosferycznego	548 423,00	515 696,91	94,03%
		Ekopartnerzy na rzecz Słonecznej Energii Małopolski	47 492,00	38 873,91	81,85%
		Redukcja emisji CO2 w Gminie Ryglice poprzez wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (paliwa gazowe) w ramach RPO WM na lata 2014-2020	207 731,85	207 731,50	100,00%
		Redukcja emisji CO2 w Gminie Ryglice poprzez wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (paliwa stałe) w ramach RPO WM na lata 2014-2020	293 199,15	269 091,50	91,78%
90015		Oświetlenie ulic placów i dróg	115 318,88	54 601,48	47,35%
		Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Joniny przy drodze do szkoły	8 610,00	4 600,00	53,43%
		Budowa oświetlenia ulicznego przy parkingu na 11- Listopada w miejscowości Ryglice	10 708,88	10 686,39	99,79%
		Modernizacja oświetlenia ulicznego w miejscowości Wola Lubecka i Lubcza	40 000,00	39 315,09	98,29%
		Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Wola Lubecka Pusta Góra	21 000,00	0,00	0,00%
		Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Joniny Liciąż	15 000,00	0,00	0,00%
		Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Zalasowa ul. Mickiewicza	20 000,00	0,00	0,00%
90026		Pozostałe zadania związane z gospodarką odpadami	18 000,00	10 871,64	60,40%
		Budowa PSZOK w Ryglicach PROW 2014-2020	18 000,00	10 871,64	60,40%
926		Kultura fizyczna	75 980,00	71 344,04	93,90%
92605		Zadania w zakresie kultury fizycznej	75 980,00	71 344,04	93,90%

	Rozbudowa kompleksu sportowego w Jo- ninach o nawierzchnię do rekreacji - środki własne	28 000,00	27 866,04	99,52%
	Rozbudowa kompleksu sportowego w Jo- ninach o nawierzchnię do rekreacji - środki dotacji Województwa Małopol- skiego	47 980,00	43 478,00	90,62%
	Razem	7 985 861,08	7 753 486,75	97,09%

Rozdział 3

Raport z realizacji przedsięwzięć prorodzinnych i demograficznych

3.1 Podstawowe założenia

Jednym z podstawowych dokumentów w postaci uchwały Rady Miejskiej w Ryglicach jest Gminny Program Wspierania Rodziny, którego celem głównym jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych, a w szczególności funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe Gminnego Programu Wspierania Rodziny obejmują:

- a) Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
- b) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- c) Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
- d) Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.
- e) Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.
- f) Promowanie rodziny jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na jej rzecz.

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Ryglice, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska, a dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Działania będą nakierowane na możliwość ponownego powrotu dzieci do domu oraz na włączenie rodzin i dzieci do życia społecznego.

3.2 Działania i sposób realizacji programu

Główne działania w dążeniu do realizacji programu i pomocy rodzinie:

- a) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- b) Działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.
- c) Zapobieganie uzależnieniom dzieci i młodzieży.
- d) Wsparcie rodzin w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
- e) Działania profilaktyczne na rzecz rodzin.
- f) Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny przy pomocy gminnego ośrodka pomocy społecznej Burmistrz Ryglic podjął następujące działania:

Wsparcie interdyscyplinarne – współpraca wszystkich instytucji i służb wspierania rodziny.

W zakresie realizacji wymienionego celu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ze wszystkimi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, Placówkami Oświatowymi, Sądem Rejonowym w Tarnowie, Komisariatem Policji, Placówkami Wsparcia Dziennego, organizacjami pozarządowymi w zakresie wsparcia, wzajemnej wymiany informacji oraz bieżącej diagnozy sytuacji rodzin.

Diagnoza warunków życia oraz potrzeb rodzin o niskim statusie materialnym oraz z problemem opiekuńczo -wychowawczym

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach w okresie sprawozdawczym udzielił wsparcia 198 rodzinom tj. 536 osobom w rodzinie co stanowi 4,60 % mieszkańców Gminy Ryglice. Liczba ta stanowi osoby objęte pomocą tylko z ustawy o pomocy społecznej i w stosunku do 2019 r. nastąpił wzrost o 1,32%.

Procentowy udział korzystających z pomocy społecznej do ogółu mieszkańców

■ Mieszkańcy gminy ■ Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej ■ ■

Lista rodzin korzystających ze wsparcia w na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia	198
Liczba rodzin z dziećmi	102
Liczba rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczych	11
Liczba rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny	9

W ramach pracy środowiskowej pracownicy socjalni podejmowali pracę socjalną z rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji finansowej, oprócz nadzoru nad wydatkami pracownicy socjalni podejmowali działania celem ukierunkowania rodziny na poszukiwanie dodatkowych źródeł dochodu (przykładowo podjęcie pracy dorywczej), a także wyczerpanie możliwości jakie osoba/rodzina posiada np. uzyskanie prawa do świadczeń rodzinnych, alimentów, świadczenia pielęgnacyjnego, świadczeń ZUS, stypendium itp. Ponadto prowadzono poradnictwo w zakresie możliwości uzyskania dodatkowego wsparcia dla osób/rodzin.

W przypadku osób bezrobotnych praca socjalna polega przede wszystkim na motywowaniu klienta do aktywnego poszukiwania pracy, zarejestrowania się w PUP, udzielaniu informacji o wolnych miejscach pracy (przeoglądanie stron internetowych), wsparcie w pisaniu dokumentów aplikacyjnych oraz rozmowy na temat predyspozycji oraz możliwości – często urealnianiu oczekiwań klientów, prowadzeniu akcji informacyjnych i rekrutacyjnych do projektów mających na celu aktywizację osób długotrwale bezrobotnych, osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności, umożliwiających nabycie nowych umiejętności, kompetencji zawodowych, doradztwo zawodowe, znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Wspierano i udzielano pomocy osobom pozostającym bez zatrudnienia poprzez organizację prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych.

Przekazywano również informację o organizowanych przez Urząd Pracy szkoleniach, warsztatach, giełdach pracy, stażach. GOPS realizował zadanie dotyczące organizowania prac społecznie użytecznych, natomiast organizacją robót publicznych, prac interwencyjnych zajmował się Urząd Miejski.

W zakresie prac społecznie użytecznych osoby wykonywały prace porządkowe oraz prace pielęgnacyjne u osób starszych.

Ponadto GOPS podjął współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w sprawie wzajemnej wymiany informacji – Platforma SEPI.

Działania profilaktyczne na rzecz rodzin

- 1 Koordynowanie działań i bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz rodzin.
- 2 W obszarze realizacji wymienionego zadania podejmowano działania w ramach współpracy oraz bieżącej wymiany informacji z wszystkimi podmiotami pracującymi na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.
- 3 Opracowanie i realizacja programów służących integracji wielopokoleniowej, zagospodarowania czasu wolnego.
- 4 Realizowanie programów profilaktycznych udzielających wsparcia dla rodzin z problemami uzależnień oraz promujący zdrowy styl życia.
- 5 Realizowano programy profilaktyczne, prowadzono prelekcje i warsztaty dla rodziców oraz nauczycieli o tematyce związanej z profilaktyką uzależnień, nowymi formami uzależnień w tym behawioralnych oraz porozumienia z dzieckiem, rozwiązywania konfliktów, udzielania wsparcia dziecku, pełnienia roli pozytywnego wzorca.
- 6 Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych.
- 7 Pracownicy socjalni na bieżąco monitorowali sytuację rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wizyty w środowisku. Ponadto współpracowali z pedagogami szkolnymi w obszarze diagnozowania sytuacji szkolnej dziecka oraz występowania trudności edukacyjnych. W przypadku stwierdzenia zaniedbań wnioskowano o wsparcie rodziny w formie pracy asystenta rodziny.
- 8 W związku z sytuacją epidemiczną związaną z rozprzestrzenianiem się wirusa Sars- Cov-2 ograniczono lub zawieszono działania bezpośrednie na rzecz pomocy rodzinom.

WSPARCIE RODZIN

*WIELOLETNI RZĄDOWY PROGRAM „POSILEK W SZKOLE I W
DOMU”
NA LATA 2019–2023*

Program „Posilek w szkole i w domu” zapewnia pomoc dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe

gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Poniższa tabela obrazuje realizację pomocy w formie gorącego posiłku i zakupu żywności, zarówno dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach.

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	w tym na wsi				
			dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej		uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej	
			OGÓŁEM	w tym na wsi	OGÓŁEM	w tym na wsi
Liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłku	142	116	22	20	124	99

Źródło: opracowanie własne.

POMOC W FORMIE POSIŁKU NIE WYMAGAJĄCA
PRZEPROWADZENIA WYWIADU ŚRODOWISKOWEGO

PROGRAM "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"		
WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	w tym na wsi
Liczba dzieci	13	7

Wsparcie w zakresie edukacji. Stypendia szkolne

W okresie sprawozdawczym 2020 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej wsparciem w zakresie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym objętych zostało 259 uczniów.

Dowóz dzieci do szkół na terenie gminy a także poza gminą w przypadku dzieci niepełnosprawnych

Dowóz dzieci do szkół na terenie gminy a także poza gminą w przypadku dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością realizowany był przez Urząd Miejski w Ryglicach

Przyznanie pomocy dla rodzin przeżywających trudności w formie pracy Asystenta rodziny.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest Asystent rodziny w wymiarze ½ etatu. Wsparciem Asystenta rodziny objęto rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych zgodnie z zapisem Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2020 roku tego rodzaju wsparciem objętych zostało 9 rodzin. Asystent rodziny realizował następujące zadania:

- 1 opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2 opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3 udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4 udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5 udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6 udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7 wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8 motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9 udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,

- 10 motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11 udzielanie wsparcia rodzinom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psycho-
-edukacyjnych,
- 12 podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13 prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 14 realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 15 prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- 16 dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- 17 monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 18 sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- 19 współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami samorządowymi oraz podmiotami i osobami, instytucjami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

*Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karta
Dużej Rodziny.*

Karta dużej rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ w instytucjach publicznych oraz w firmach prywatnych. Posiadacze wymienionej karty mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, księgarni na terenie całego kraju. Celem programu jest ułatwienie dużym rodzinom dostępu do rekreacji oraz obniżenia kosztów codziennego życia. Realizacja wymienionego zadania w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ryglicach przedstawia się następująco:

- 1 Liczba rodzin- 42
- 2 Liczba osób, którym przyznano Kartę- 580

Udzielanie wsparcia rodzinom, w których występuje Przemoc

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, które reprezentują, podejmują współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy Ryglice. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych lub społecznie. Porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i

stworzenia możliwości, udziału w posiedzeniach i pracach zespołu lub grup roboczych wytypowanych przedstawicieli. Natomiast grupy robocze zajmują się rozwiązywaniem problemów związanych z występowaniem przemocy w indywidualnych przypadkach, według procedury Niebieskie Karty. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się jeden raz na kwartał.

- Od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 16 Niebieskich Kart.
- W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 zakończono 18 Niebieskich Kart.
- Grupy robocze spotkały się 35 razy. Członkami grup roboczych byli: pracownicy socjalni, dzielnicowy i inni funkcjonariusze policji, pedagodzy szkolni, asystent rodziny, psycholog, pielęgniarki środowiskowe.

Rozdział 4

Raport z realizacji polityki ochrony środowiska naturalnego

Raport z realizacji polityki ochrony środowiska naturalnego przedstawia problematykę ochrony środowiska na terenie Gminy Ryglice. Charakteryzuje jego wybrane elementy oraz towarzyszące im zagrożenia. Przedstawia zagadnienia z zakresu zasobów przyrody, krajobrazu, powierzchni ziemi, gleb, gospodarki wodno-ściekowej, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych, możliwości wystąpienia poważnych awarii oraz aspektów dotyczących potencjału energii odnawialnej na terenie Gminy.

Celem Programu Ochrony Środowiska realizowanego przez Burmistrza Ryglic jest dążenie do ochrony środowiska lokalnego gminy poprzez określenie kierunków działań, wytyczenie celów i konkretnych zadań do realizacji oraz przedsięwzięć związanych z ochroną.

Głównym celem Raportu jest ocena stopnia realizacji założonych celów oraz efektów działań zapisanych w „Programie Ochrony Środowiska”. Raport zawiera swoiste podsumowanie działań podjętych przez Burmistrza w roku 2020 dla realizacji zadań i osiągnięcia celów określonych w Programie Ochrony Środowiska.

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska nie określa wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji gminnego i powiatowego programu ochrony środowiska. W związku z powyższym przyjęto, że sporządzony dla Gminy Ryglice raport będzie zawierał ocenę realizacji zadań i celów przyjętych w Programie oraz innych - dodatkowych zadań wykonanych, lub rozpoczętych w 2019 roku a zakończonych w roku 2020.

Raport zawiera pełne dane o wykonaniu Programu Ochrony Środowiska w roku 2020, pozyskane z poszczególnych stanowisk w Urzędzie Miejskim w Ryglicach, a także od instytucji podległych Burmistrzowi Ryglic i spółek obsługujących gminę Ryglice w zakresie utrzymania czystości i spraw komunalnych. Przy opracowaniu raportu zostały wykorzystane dane statystyczne i informacje o stanie środowiska, które są materiałami ogólnodostępnymi.

4.1 Krótka charakterystyka Gminy Ryglice w aspekcie ochrony środowiska naturalnego .

Administracyjnie w skład gminy Ryglice wchodzi miasto Ryglice oraz 7 sołectw położonych na powierzchni 117 km². Są to: Bistuszowa, Joniny, Kowalowa, Lubcza, Uniszowa, Wola Lubecka, Zalasowa.

Część gminy położona jest na obszarze Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki. Pozostała część Gminy leży na Obszarze Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego, pełniącego funkcję otuliny dla powyższego Parku Krajobrazowego.

W miejscowości Bistuszowa występuje Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PHL 120090 Biała Tarnowska oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PHL 120047 Ostoja w Paśmie Brzanki. Na terenie gminy znajdują się liczne pomniki przyrody ożywionej (drzewa) i nieożywionej (np. Ostry kamień).

Lokalizacja pomników przyrody:

- dąb szypułkowy rosnący na szczycie wzgórza w Lubczy
- lipa drobnolistna rosnąca obok Pałacu w Ryglicach
- dąb szypułkowy rosnący na przysiółku Galia w Ryglicach
- osika rosnąca na terenie Nadleśnictwa Gromnik w Zalasowej
- lipa drobnolistna rosnąca na terenie Nadleśnictwa Gromnik w Zalasowej
- dąb szypułkowy rosnący na terenie Nadleśnictwa Gromnik w Zalasowej
- grab rosnący na górze Kokocz w miejscowości Wola Lubecka.

Na terenie Gminy w miejscowości Wola Lubecka utworzony został Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „KOKOCZ”.

4.2 Walory krajobrazowe

Piękno krajobrazu jest ściśle związane z geograficznym położeniem Gminy Ryglice na północnym stoku Progu Karpackiego wspartym o północne stoki Pasma Brzanki, określanym jako Grzbiet Brzanka- Liwosz. Obfitość lasów w Gminie, czyste środowisko o łagodnym górskim klimacie różnorodność fauny i flory są głównymi walorami terenów w Gminie Ryglice. Występujące wzgórza pozwalają na podziwianie widoków układu urbanistycznego Pogórza Karpackiego i płaskowyżu Tarnowskiego. Na znaczącą jakość widoków i panoram składa się wolna od zabudowy zielona przestrzeń. Dodatkowo ukształtowanie terenu i bogata szata roślinna decydują o atrakcyjności krajobrazu Gminy.

Do osobliwości gminy należy:

"Ostry Kamień" - stanowiący ciekawą formę skałkową na grzbiecie, na wschód od Góry Liweckiej

niski wododział pomiędzy dorzeczami Dunajca i Wisłoki przecinający w Woli Lubeckiej dno starej plejstoceńskiej doliny.

Góra Kokocz skąd rozciąga się panoramiczny widok we wszystkich kierunkach.

4.3 Świat roślinny i zwierzęcy

Bogactwo zróżnicowanych zbiorowisk roślinnych i gatunków zwierząt świadczy o czystym środowisku Gminy Ryglice. Najcenniejszymi składnikami szaty roślinnej są pozostałości ekosystemów leśnych i wtórnie ukształtowane zespoły łąk kośnych i pastwisk. Dominują żyzne lasy bukowe tworzące formę buczyny karpackiej występują także grądy. Las stanowi bardzo ważny element środowiska przyrodniczego spełniając szereg funkcji kształtujących warunki życia człowieka.

Na uwagę zasługują zinwentaryzowane w Woli Lubeckiej, objęte ochroną: bluszcz pospolity, kalina koralowa, kopytnik pospolity, marzanka wonna, fałdownik szeleszczący, skrzyp olbrzymi, kłokoczka południowa, wawrzynek wilczełyko, kukułka plamista, listera jajowata.

Zespoły łąkowe i wrzosowiska mają duże znaczenie gospodarcze. Skład florystyczny łąk zależy w dużej mierze od charakteru gospodarki – koszenia, wypasu czy nawożenia. Zespoły łąk świeżych występują głównie w dolinach potoków i strumieni. Występują tam przede wszystkim: życica trwała, grzebienica pospolita koniczyna biała i babka zwyczajna. Występowanie roślinności błotnej i szuwarowej jest ograniczona do obrzeży istniejących stawów lub miejsc po nich, do dolin wolno płynących cieków oraz rowów. W strefach leśnych spotykamy wiele gatunków grzybów i porostów.

Spośród płazów na terenie Gminy spotyka się chronioną salamandrę plamistą, ropuchę szarą, kumaki górskie, zaś spośród gadów – zaskrońca i jaszczurkę zwinkę, rzadziej żmiję i padalca. Wśród ptaków osobliwością są bociany, puszczyk uralski, myszołowy, jastrzębie. W kompleksach leśnych występuje sarna, jeleni, oprócz tego: dzik, lis, zając.

4.4 Wydanie zezwoleń na wycinkę drzew

W 2020r. do Urzędu Miejskiego w Ryglicach wpłynęło 133 wnioski na wycinkę drzew. W okresie tym nie wydano decyzji o naliczeniu kary za wycinkę drzew bez zezwolenia.

4.5 Turystyka w Gminie Ryglice:

Gmina Ryglice posiada znakomite w skali ponadregionalnej warunki do rozwoju różnych form turystyki. Urozmaicona rzeźba terenu, lasy bogate w runo leśne, szlaki piesze, rowerowe i konne, liczne atrakcje turystyczne, niezwykle miejsca widokowe w połączeniu z czystym powietrzem, nieskażona przyrodą przyciągają coraz większą rzeszę amatorów czynnego wypoczynku. Na terenie gminy działają gospodarstwa agroturystyczne i winnice.

4.6 Szlaki turystyki pieszej (oznakowane)

Żółty szlak PTTK (Bieszczadzki) biegnący przez Pasma Liwocza i Brzanki od Siedlisk k/ Tuchowa na Liwocz

Niebieski szlak turystyczny PTTK z Tarnowa do Ciężkowic częściowo biegnący przez gminę Ryglice

Zielony szlak turystyczny PTTK. Pętla o długości 12 km Ostry Kamień - Liwecka Góra – Ptasznik – Brzanka – Ratówki – Ostry Kamień

Niebieski szlak turystyczny PTTK Ryglice- Żurowa przez Wielką Górę. Długość trasy – 8,6 km

4.7 Szlaki turystyczne rowerowe (oznakowane)

- Żółty szlak rowerowy Tarnów – Jamna
- Zielony szlak rowerowy Tarnów – Tuchów częściowo przebiegający przez gminę Ryglice
- Niebieski szlak rowerowy „Pogórze Odkrywanie Tajemnicy”. Pętla o długości 27 km Ryglice – Joniny- Kowalowa - Wola Lubecka – Zalasowa – Ryglice
- Zielony szlak rowerowy „Pogórze Odkrywanie Tajemnicy”. Pętla o długości 7,5 km Ryglice Rynek – Uniszowa – Ryglice Rynek
- Czerwony szlak rowerowy „Pogórze Odkrywanie Tajemnicy”. Pętla o długości 13,5 km Kowalowa – Lubcza – Góra Kokocz – Wola Lubecka - Joniny – Kowalowa

4.8 Szlak architektury drewnianej

Wyremontowany w 2012 roku Spichlerz dworski z 1757 roku, został wpisany w 2013 roku na szlak architektury drewnianej. XVIII-wieczny Spichlerz Dworski w Ryglicach to 252 obiekt na mapie szlaku.

4.9 Ocena realizacji programu ochrony środowiska dla gminy Ryglice

Ocenę realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska odniesiono do poszczególnych, nakreślonych w Programie kierunków ochrony środowiska. Dla wyszczególnionych kierunków na etapie tworzenia POŚ zdefiniowano szereg zadań, których stopień realizacji w latach 2019 – 2020 zawarto w niniejszym raporcie.

W programie ochrony środowiska przyjęto następujący podział zagadnień:

- Przyroda i krajobraz
- Powierzchnia ziemi i gleb
- Stan czystości wód i gospodarka ściekowa
- Powietrze
- Hałas
- Poważne awarie
- Pola elektromagnetyczne
- Energia odnawialna

4.10 Przyroda i krajobraz

Krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów.
2. Zachowanie różnorodności biologicznej.
3. Zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez:
 - a) utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
 - b) kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Stosowanie unormowań z zakresu ochrony środowiska pozwala na zachowanie ustaleń dotyczących czynnej ochrony ekosystemów w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększania różnorodności biologicznej, wynikających z:

- a) Rozporządzenia nr 23/96 Wojewody Tarnowskiego z dnia 28 sierpnia 1996r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu województwa tarnowskiego (Dz. Urz. Woj. Tarn. Nr 10 poz.60) i chronionego na mocy Uchwały Nr XLVIII/754/18 Sejmiku

Województwa Małopolskiego z dnia 23 kwietnia 2018r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego w części położonej w Województwie Małopolskim (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2018r. poz. 3524)

b) Rozporządzenia Wojewody Tarnowskiego Nr 12/95 z dnia 16 listopada 1995r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki (Dz.Urz.Woj.Tarn.z 27.11.1995r Nr 13, poz.136), i podlegającego ochronie na podstawie uchwały Nr XXXV/535/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 kwietnia 2017r. w sprawie Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2017r. poz.3205).

Park Krajobrazowy, zgodnie z art.16 ust.1 ustawy o ochronie przyrody obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

W celu ochrony mozaiki ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych zasiedlanych przez wiele cennych gatunków roślin i zwierząt oraz krajobrazu naturalnego i kulturowego, zasługujących na ochronę ze względu na ich walory widokowe, przyrodnicze i estetyczne Rada Miejska w Ryglicach Uchwałą Nr IX/55/11 z dnia 10 maja 2011r. ustanowiła w miejscowości Wola Lubecka Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „KOKOCZ”. Do obszaru Zespołu włączono stanowisko kłokoczki południowej.

Zespół Parków Krajobrazowych w Tarnowie (dalej:ZPK) przedstawił w dniu 25 stycznia 2021r. informację o wykonanych w 2020r. na terenie gminy Ryglice zadaniach w zakresie ochrony Parku Krajobrazowego i Obszaru Chronionego Krajobrazu. Z informacji wynika, że ZPK był organizatorem w latach 2019 i 2020 konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski” w tym m.in. Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki, na którym położona jest Gmina Ryglice. W konkursie udział brali uczniowie gimnazjów z gmin terenu parków krajobrazowych w tym z gminy Ryglice. W 2020r. w ramach zadań nie inwestycyjnych ZPK wydał broszury spacerowników po parkach krajobrazowych, w tym po Parku Krajobrazowym Pasma Brzanki Wydano 16 broszur –pomysłów na wycieczkę po parkach krajobrazowych, w tym po Parku Krajobrazowym Pasma Brzanki. Zarówno w roku 2019 jak i 2020 ZPK wykonał prace remontowo-konserwacyjne tablic granicznych parków krajobrazowych.

Na bieżąco prowadzony jest monitoring pomników przyrody pod kątem stanu przyrodniczego drzew. W 2020 r. Burmistrz zlecił Pani Elżbiecie Obrockiej Usługi

Projektowe i Nadzory wykonanie pisemnej opinii dendrologicznej dotyczącej stanu 2 szt. drzew – pomników przyrody: dębu szypułkowego w miejscowości Lubcza i grabu pospolitego w miejscowości Wola Lubecka na górze Kokocz.

Kolejno Pan Stanisław Lisak Firma SALIX na podstawie umowy zawartej z gminą wykonał pod nadzorem dendrologicznym Pani Elżbiety Obrockiej zabiegi pielęgnacyjne. Zakres prac obejmował: dla Dębu szypułkowego w miejscowości Lubcza pielęgnację metoda alpinistyczną , dla grabu pospolitego w miejscowości Wola Lubecka na górze Kokocz - cięcia sanitarne, cięcia prześwietlające, cięcia korygujące , cięcia redukcyjne, założenie wiązań. Zabiegi pielęgnacyjne zostały wykonane zgodnie z wnioskami i zaleceniami zawartymi w opiniach dendrologicznych z 2020 r. dla tych drzew oraz zgodnie z uchwałą nr X/78/19 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 19 czerwca 2019r. w sprawie uzgodnienia prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody dotyczących pomników przyrody.

4.11 Pielęgnacją zieleni

Realizacja usługi bieżącej pielęgnacji zieleni na terenie miejscowości Ryglice w okresie kwiecień-grudzień 2020r. wykonywała Pani Zuzanna Wiśniowska Usługi Ogrodnicze w Ryglicach, ul. Tarnowska 63, 33-160 Ryglice. Pielęgnacja dotyczyła zieleni:

1. Na płycie Rynku w Ryglicach.
2. W ciągu ul. Ks. J. Wyrwy od skrzyżowania z ul. Tarnowską i Tuchowską do ogrodzenia kościoła (w tym pielęgnowanie klombów kwiatowych i gazonów).
3. W ciągu ul. Tarnowskiej od mostu na Szwedce do skrzyżowania z ulicą Podkarpacką wraz z terenem wokół Remizy OSP.
4. Rabaty przy Spichlerzu Dworskim w Ryglicach.
5. Rabaty na parkingu Cmentarza Komunalnego w Ryglicach.
6. Rabaty przy Ośrodku Zdrowia w Ryglicach.
7. Rabaty przy altanie rekreacyjnej na ul. Pszennej.
8. Rabaty w miejscowości Joniny, teren przy parkingu gminnym, znajdującym się naprzeciwko kościoła.

9. Rabaty w miejscowości Zalasowa (wokół kościoła, przy Pałacu pod Dębami, wokół siłowni zewnętrznej oraz skwerek niedaleko Biblioteki Publicznej, rabaty przy Ośrodku Zdrowia oraz przy Placu Maryjnym).

Zakres wykonywanych robót obejmował:

- Dokonanie po podpisaniu umowy analizy stanu i potrzeb w zakresie uzupełnienia zieleni na terenie Ryglic;
- Koszenie, odchwaszczanie i pielęgnację trawników, a w razie konieczności ich wertykulację;
- Sprzątanie, pielenie i odchwaszczanie poszczególnych segmentów Rynku obsadzonych krzewami, bylinami i roślinami płożącymi (w tym pielęgnowanie klombów kwiatowych i gazonów);
- Bieżącą pielęgnację roślinności poprzez przycinanie, nawożenie, opryski, podlewanie, nasadzanie ubytków, uzupełnianie kory wokół drzew i krzewów;
- Bieżącą konserwację urządzeń na płycie rynku oraz troskę o ich stan techniczny pod kątem bezpiecznego korzystania z nich przez użytkowników;
- Utrzymywanie porządku na ścieżce zdrowia przy ul. Łyczków w Ryglicach (w tym koszenie trawnika);
- Zimowe zabezpieczenie drzew i krzewów przed zmarznięciem, w tym zimowe zabezpieczenie gazonów na płycie Rynku oraz w ciągu ul. Ks. J. Wyrwy

Roboty i usługi były wykonywane sprzętem Zleceniobiorcy. Urząd Miejski w Ryglicach zabezpieczył środki ochrony roślin i nawozy niezbędne do prawidłowej wegetacji roślin, korę, sadzonki roślin do dodatkowych nasadzeń oraz materiały niezbędne do konserwacji urządzeń na płycie rynku.

Celem uniknięcia degradacji gleby, niszczenia mikrofauny, niszczenia legowisk i gniazd dzikiej zwierzyny corocznie przekazywana jest mieszkańcom gminy za pośrednictwem strony internetowej informacja o zakazie wypalania roślinności, szczególnie w okresie wiosennym.

Gmina Ryglice wykonując zadania dot. opieki nad zwierzętami na opiekę nad psami bezdomnymi z terenu Gminy Ryglice przekazanymi przez tut. Urząd do Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Tarnowie- Azylu wydała w roku 2020 kwotę 14.647,60 zł.

Gmina Ryglice zawarła umowę zlecenie z Saria Polska Oddział w Wielkanocy 32-075 Gołcza. Umowa dotyczy odbioru transportu i utylizacji martwych zwierząt– wydatki rok 2020 -1.350,00zł.

Usługi weterynaryjne świadczone jako opieka nad zwierzętami bezdomnymi wyniosły w roku 2020 roku - 9 usług na kwotę 5.995,10 zł.

4.12 Powierzchnia ziemi i gleb

Krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Ochrona i wykorzystanie istniejących zasobów glebowych.
2. Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych.

Ochrona gleby polega na zmniejszaniu uciążliwości działań człowieka na środowisko, ale także na renaturalizacji terenów już zniszczonych i przywracania ponownie ich funkcji przyrodzie. Działalność człowieka powoduje cały szereg niekorzystnych zmian w środowisku glebowym, które ogólnie można nazwać degradacją chemiczną. Skażenie gleby może więc być poważnym problemem i nie może zostać w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

W cyklicznie realizowanych przez Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego (PZDR) szkoleniach dla rolników upowszechniane są zasady dobrych praktyk rolniczych, co przyczynia się do właściwego gospodarowania zasobami glebowymi.

W 2020 r., PZDR przeprowadził dla rolników z terenu Gminy Ryglice następujące szkolenia:

1. Integrowana Ochrona Roślin – zasady stosowania środków ochrony roślin, okresy prewencji i karencji, toksyczność środków, progi ekonomicznej szkodliwości, Re stosowanie odmian odpornych na choroby, choroby roślin – szkolenie odbyło się 20-02-2020r. w Remizie OSP w Kowalowej, uczestniczyło w nim 20 osób.

2. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym oraz ubój gospodarczy zwierząt na własne potrzeby- wymagania higieniczne i sanitarne, postępowanie z odpadami poubojowymi, ochrona świń przed chorobą ASF – szkolenie odbyło się 28-02-2020r. w Remizie OSP w Lubczy, uczestniczyło w nim 25 osób. Przeszkoleni uzyskali zaświadczenia, uprawniające do dokonania uboju we własnym gospodarstwie, na własny użytek.

3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – programy inwestycyjne, w tym programy związane z ochroną środowiska, tj. Program rolno – środowiskowo- klimatyczny i Rolnictwo ekologiczne – szkolenie odbyło się 12-02-2020 r. w Remizie OSP w Ryglicach, uczestniczyło 10 osób.

4. Szkolenie na stosowanie środków ochrony roślin – uzupełniające - zasady stosowania środków ochrony roślin, wybór środków, prowadzenie ewidencji, terminy stosowania, okresy karencji i prewencji, progi szkodliwości, kalibracja opryskiwacza i obliczenia ilości cieczy użytkowej, przechowywanie środków, zwrot opakowań – szkolenie odbyło się w Remizie OSP w Kowalowej, uczestniczyło 22 osoby. Przeszkoleni uzyskali zaświadczenia, uprawniające do stosowania środków ochrony roślin dla użytkowników profesjonalnych na okres 5 lat.

5. Dobra praktyka rolnicza + zalecenia nawożenia azotem – informacje na temat aktualnych wymagań dotyczących stosowania nawozów azotowych w rolnictwie – szkolenie odbyło się w PZDR Tarnów – uczestniczyło 14 osób, w tym mieszkańcy Gminy Ryglice.

6. Dopłaty bezpośrednie, BHP w rolnictwie – wymogi dotyczące zazielenienia, zmianowania upraw, zasady dobrej praktyki rolniczej - szkolenie odbyło się 27-02-2020r. w Remizie OSP w Lubczy, uczestniczyło 16 osób.

7. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – programy inwestycyjne, w tym programy związane z ochroną środowiska, tj. Program rolno – środowiskowo- klimatyczny i Rolnictwo ekologiczne – szkolenie odbyło się 26-02-2020 r. w Remizie OSP w Kowalowej, uczestniczyło 17 osób.

8. Stoisko MODR w Lubczy podczas święta „Święty Walenty – tradycje lubeckie” w dniu 15-02-2020r., podczas którego pracownicy PZDR Tarnów udzielali informacji i rozdawali

ulotki i broszury informacyjne na tematy związane z produkcją roślinną i zwierzęcą, ochroną środowiska, prowadzeniem pasieki itp.

Doradca MODR, podczas dyżurów pełnionych w UM Ryglice, udziela bezpłatnych informacji i porad na tematy związane z prowadzeniem produkcji roślinnej i zwierzęcej, aktualnych przepisów prawnych i zasad dotyczących prowadzenia działalności rolniczej, w zgodzie z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska.

Doradca również udziela informacji dotyczących zakwaszenia gleb i potrzeb wapnowania oraz przygotowuje dla rolników wnioski o zwrot kosztów poniesionych z tytułu wapnowania gruntów rolnych. Przyjmuje od rolników próbki glebowe do badania i przekazuje do przedstawiciela terenowego Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Krakowie.

Ponadto opracowuje plany nawożenia azotem oraz maksymalne dawki azotu w gospodarstwach stosujących nawozy azotowe o powierzchni powyżej 10 ha użytków rolnych lub posiadających zwierzęta w ilości powyżej 10 dużych jednostek przeliczeniowych. Obowiązek opracowania planu wynika z przepisów dotyczących ochrony wód przed azotanami ze źródeł rolniczych.

Upoważniony pracownik PZDR Tarnów przeprowadza na terenie Gminy Ryglice, u zainteresowanych rolników, okresowe przeglądy opryskiwaczy.

4.13 Azbest

W ramach utylizacji azbestu w Gminie Ryglice ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 zdemontowano w roku 2020 w ilości 118,44 tony. Wartość zadania ogółem: w 2020r. Wyniosła 37.871,06zł, w tym dofinansowanie 29.805,93 zł.

4.14 Odpady inne

Gmina Ryglice prowadzi selektywną zbiórkę odpadów od 2013 roku, obecnie punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy Gminy Ryglice mogą oddawać odpady usytuowany jest przy ul. A. Mickiewicza 27 w Ryglicach.

Odbiorem odpadów stałych od mieszkańców z terenu Gminy Ryglice 2020 zajmowała się FBS Serwis Karpatia Sp. z o.o. w Tarnowie ul. Odległa 8.

Zestawienie rodzaju i ilości zebranych na terenie Gminy Ryglice odpadów w roku 2020

znajduje się w końcowej części raportu.

4.15 Sprzątanie świata

Urząd Miejski w Ryglicach corocznie włącza się w organizację akcji Sprzątanie świata, poprzez zakup worków oraz rękawic jednorazowych dla uczniów placówek edukacyjnych z terenu gminy Ryglice, którzy aktywnie biorą udział w cyklicznych akcjach sprzątania otaczającego ich świata.

4.16 Stan czystości wód i gospodarka ściekowa

Krótko terminowe cele ekologiczne w roku 2020 to:

1. Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
2. Wyposażenie aglomeracji poniżej 2000 RLM w systemy kanalizacji zbiorczej.
3. Poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez zmniejszenie ilości ścieków komunalnych nie oczyszczonych.
4. Poprawa jakości ścieków.
5. Sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych i ścieków deszczowych na wody podziemne.
6. Przyłączenie sieci kanalizacyjnej nowo wybudowanej do oczyszczalni w Tuchowie i w Tarnowie

4.17 Ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych.

Wody powierzchniowe należą do podstawowych komponentów środowiska o ogromnym znaczeniu dla gospodarki i warunków bytowania człowieka oraz innych organizmów. Zasadniczym celem działań na terenie Gminy Ryglice jest stworzenie warunków do takiego stymulowania procesów rozwoju, aby w jak najmniejszym stopniu zagrażały one środowisku naturalnemu, a wręcz wpływały na poprawę stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, powodowanym wpływem sektora bytowo komunalnego i rolnictwa.

Przez teren gminy Ryglice przepływają: potok Szwedka, Potok Wątok (odcinek źródłiskowy w Zalasowej), oraz potok Zalasowianka (Zalasowa, Ryglice) . Największy potok Szwedka jest potokiem płynącym z Kowalowej poprzez Joniny, Ryglice, Uniszową, Bistuszową, dawne Kielanowice, do Tuchowa (wpływa do rzeki Biała Tarnowska). Potoki te

znajdują się pod zarządem Wód Polskich, podobnie jak Potok Wolanka (przepływający przez Wolę Lubecką i Lubczę).

4.18 Ochrona p-powodziowa.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Zarząd Zlewni w Nowym Sączu Kierownik Nadzoru Wodnego w Grybowie na wniosek Burmistrza Ryglic, podjął decyzję o wykonaniu na terenie gminy Ryglice w 2020 r. zadań:

1. Usuwanie w miesiącu styczniu 2020r. szkód powodziowych na potoku Szwedka w km 6+920 – 7+100 w m. Ryglice. Wartość zadania wyniosła **133.329,54 zł**. Zadanie obejmowało zasyp wyrwy brzegowej kamieniem łamanym na dł. 140m lewym brzegiem Potoku Szwedka.
2. Wycinka drzew w gminie Ryglice zagrażających bezpieczeństwu przy pot. Szwedka zgodnie z decyzją GK.6131.30.20 z dnia 6.03.2020r. Wartość szacunkowa zadania wyniosła **1.700,00 zł**.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Jaśle, Kierownik Nadzoru Wodnego w Dębicy na wniosek burmistrza Ryglic poinformował, że w 2020r., w następstwie przeglądów okresowych nieuregulowanego potoku Wolanka pracownicy Nadzoru Wodnego w Dębicy stwierdzili konieczność przeprowadzenia prac udrażniających na odcinku przyległym do drogi powiatowej na terenie miejscowości Lubcza. Wykonano prace w km 6+800- 6+850 oraz w km 7+300 -7+500 polegające na ręcznym wycięciu krzaków i wydobyciu z dna zatorów, dwukrotnie w 2020r. własną ekipą konserwatorów.

Ochrona wód otwartych polega przede wszystkim na zabezpieczeniu przed zagrożeniami wynikającymi z nieuregulowanej sytuacji w zakresie odprowadzenia ścieków. Dlatego też Burmistrz Ryglic dąży do szybkiego objęcia całego obszaru systemem odprowadzania ścieków do oczyszczalni z wyjątkiem rejonów rozproszonej zabudowy na obrzeżach gminy, gdzie postuluje się lokalne systemy unieszkodliwiania ścieków typu zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

4.19 Przydomowe zbiorniki bezodpływowe (szamba):

2019r. - na podstawie prowadzonej w Urzędzie ewidencji deklaracji mieszkańców, od których odbierane są odpady komunalne, na terenie gminy **1.903** gospodarstwa domowe korzystają ze zbiorników wybieralnych (stan na 31.12.2019r.)

2020r. na podstawie prowadzonej w Urzędzie ewidencji deklaracji mieszkańców, od których odbierane są odpady komunalne, na terenie gminy **1.877** gospodarstw domowych korzysta ze zbiorników wybieralnych (stan na 31.12.2020r.)

4.20 Przydomowe oczyszczalnie ścieków:

2019r. - według prowadzonej ewidencji –zgłoszonych po odbiorze podłączonych do oczyszczania 16 przydomowych oczyszczalni ścieków (stan na 31.12.2019r.)

2020r.- według prowadzonej ewidencji -zgłoszonych po odbiorze, podłączonych do oczyszczania 5 przydomowych oczyszczalni ścieków (stan na 31.12.2020r.)

Na terenie Gminy Ryglice prowadzony jest „Program poprawy gospodarki wodno-ściekowej na terenach znajdujących się poza aglomeracjami Tuchów Środkowa Biała, Tarnów oraz Ryglice: Lubcza-Wola Lubecka” z którego dofinansowano projekty budowy oczyszczalni ścieków.

Wysokość dofinansowania na jedną dokumentację techniczną przydomowej oczyszczalni ścieków wynosi **600 zł**. Zestawienie Odbiorców oraz ilości odpadów ciekłych (ścieków) odebranych od mieszkańców z terenu Gminy Ryglice, w roku 2020 przedstawiają poniższe zestawienia tabelaryczne

Wywóz nieczystości płynnych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o. o. w Tuchowie)

Lp.	Miesiąc	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych według miejscowości (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	Razem:
1.	Styczeń	5	19,5	1,5	5,5	0	0	3,5	2,5	37,5
2.	Luty	3	9	0	0	0	0	0	4,5	16,5
3.	Marzec	3	3,5	5	0	5	0	3,5	2,5	22,5
4.	Kwiecień	9,5	23	0	13	1	2	0	2	50,5
5.	Maj	3	20,5	2	4	1	4	3	7	44,5
6.	Czerwiec	3	18	1,5	16,5	0	7	0	2	48
7.	Lipiec	7,5	5	0	6	1	0	4	2,5	26
8.	Sierpień	3	28,5	5	0	0	15,5	4,5	2	58,5
9.	Wrzesień	11,5	11,5	1,5	0	8	4	4	4	44,5
10.	Październik	2	3	0	0	2	0	3,5	14	24,5
11.	Listopad	17	11	0	0	0	0	1,5	60,5	90
12.	Grudzień	21,5	23,5	1,5	13	0	0	0	0	59,5
Razem:		89	176	18	58	18	32,5	27,5	103,5	522,5

Wywóz nieczystości płynnych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (Beczka Gminna)

Lp.	Miesiąc	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych według miejscowości (m ³)								Razem:
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	
1.	Styczeń	20	15	2	8	14	18	4	14	95
2.	Luty	10	48,5	15	33	40,5	22	0	2	171
3.	Marzec	8,5	55,5	22	32,5	9	7	5	16,5	156
4.	Kwiecień	36,5	30,5	9,5	20,5	11,5	20	2	15,5	146
5.	Maj	23	90,5	19,5	24	21	18,5	5	13	214,5
6.	Czerwiec	20	21,5	18	6	6,5	3	2,5	8	85,5
7.	Lipiec	44,5	79	8	17,5	33	7,5	2,5	32	224
8.	Sierpień	55	38,5	7	17,5	27,5	31,5	0	16	193
9.	Wrzesień	46,5	72,5	16,5	36,5	30,5	24,5	20	13,5	260,5
10.	Październik	68	57	13	19,5	5	28	5	14	209,5
11.	Listopad	25	49,5	20,5	16	42,5	8	4,5	20	186
12.	Grudzień	16	31,5	10,5	37,5	27	4	10	26	162,5
Razem:		373	589,5	161,5	268,5	268	192	60,5	190,5	2103,5

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (KRECIK Firma Usługowa Mateusz Wojtas, ul. Skowronków 6A/80 33-100 Tarnów)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								Razem:
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	
1.	I	0	58	0	0	0	0	0	0	58
2.	II	0	56	0	0	0	0	0	0	56
3.	III	0	58	0	0	0	0	0	0	58
4.	IV	0	56	0	0	0	0	0	0	56
Suma									228	

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (Janusz Kras Firma Handlowo-Usługowa DORA, 33-180 Chojnik 286)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								Razem:
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	
1.	I	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	II	0	4	0	0	0	0	0	0	4
3.	III	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	IV	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma									4	

Raport o stanie gminy Ryglice za rok 2020

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (Firma Handlowo Usługowa Maciej Komendacki, 33-170 Karwodrza 90B)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	Razem:
1.	I									46,9
2.	II									83,5
3.	III									78,7
4.	IV									124,2
Suma									333,3	

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (Firma Transportowo Usługowo Handlowa Trax, 33-112 Tarnowiec, ul. Poprzeczna 3)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	Razem:
1.	I									20
2.	II									30
3.	III									15
4.	IV									10
Suma									75	

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (WC SERWIS SP. Z O.O. Spółka Komandytowa, 41-808 Zabrze, ul. Szybowa 2)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	Razem:
1.	I	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	III	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	IV	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma									0	

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (TOI TOI Polska Sp. z o.o., 03-044 Warszawa, ul. Płochocińska 29)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszcza	Razem:
1.	I	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	II									0,9
3.	III									1,2
4.	IV									2,1
Suma									4,2	

Raport o stanie gminy Ryglice za rok 2020

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (Firma Handlowo Usługowa Zbyszko Zbigniew Ciurej, 33-112 Poręba Radlna 61A/1)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszowa	Razem:
1.	I	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	III	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	IV	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma									0	0

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (mToilet Sp. z o.o. ul. Odlewnicza 5, 03-231 Warszawa)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszowa	Razem:
1.	I									0,1
2.	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	III									0,3
4.	IV									0,1
Suma									0,5	0,5

Wywóz nieczystości ciekłych z terenu Gminy Ryglice w 2020 roku (Przemysław Szczepanik Firma Usługowa PRZERKOP, Chojnik 250, 33-180 Chojnik)

Lp.	Kwartał	Ilość wywiezionych nieczystości płynnych (m ³)								
		Ryglice	Zalasowa	Wola Lubecka	Lubcza	Kowalowa	Joniny	Uniszowa	Bistuszowa	Razem:
1.	I	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	II	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	III	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	IV	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma									0	0

W ramach ochrony wód i powierzchni ziemi Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w Tuchowie w latach 2019 i 2020 wykonała na terenie Gminy Ryglice niżej wymienione zadania w zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej.

Inwestycje zrealizowane w 2019 oraz w 2020 roku.

1. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w msc. Joniny i Kowalowa, gm. Ryglice”

- wykonanie kanalizacji sanitarnej o długości 468,90 mb
- wykonanie wodociągu o długości 663,68 mb
- montaż i uruchomienie przepompowni ścieków 2 kpi.

Wartość umowna zadania to **581 790,00 zł brutto**. Zadanie finansowane ze środków własnych.

Zadanie oddane od Użytkowania: 04.09.2019r.

2. „Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Ryglice przy ul. 11 Listopada” z materiałów powierzonych przez Zamawiającego

- wykonanie wodociągu o długości 1 919,51 mb
- montaż i uruchomienie hydroforni wody 1 kpi.

wartość umowna robót to **342 555,00 zł brutto** robocizna koszty zakupu materiałów ok. **300**

000,00 zł brutto, finansowane ze środków własnych. Zadanie oddane do użytkowania

22.05.2020r.

3. „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach zadania pn.: „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w msc. Lubcza, Wola Lubecka”

Wartość umowna zadania : **26 777 100,00 zł brutto**, dofinansowanie w ramach MRPO 2014-2020.

Inwestycja ta podzielona została na części.

Część 1 - msc. Lubcza.

Zakres zrealizowany - wykonanie kanalizacji sanitarnej o długości 4 589,21 mb

- wykonanie wodociągu o długości 5 005,88 mb, montaż i uruchomienie przepompowni ścieków 11 kpl.
- oddane do użytkowania 07.10.2020r.

Część 2 - msc. Lubcza.

Zakres zrealizowany - wykonanie kanalizacji sanitarnej o długości 2 311,24 mb

- wykonanie wodociągu o długości 2679,6mb, montaż i uruchomienie przepompowni ścieków 6 kpl.
- oddane do użytkowania 03.12.2020r.

Część 3 - msc. Lubcza.

Zakres zrealizowany - wykonanie kanalizacji sanitarnej o długości 1 381,87 mb

- wykonanie wodociągu o długości 3 229,25 mb, montaż i uruchomienie przepompowni ścieków 12 kpl.
- oddane do użytkowania 05.01.2021r.

Część 4 - msc. Wola Lubecka

Zakres zrealizowany - wykonanie kanalizacji sanitarnej o długości 6 547,73 mb

- wykonanie wodociągu o długości 3 229,25 mb,

Na dzień 31.12.2020r. na terenie gminy Ryglice Spółka eksploatuje 89,4km sieci sanitarnych do których podłączone jest 926 nieruchomości oraz 49,9 km sieci wodociągowej z której zasilanych jest 401 nieruchomości.

4.21 Powietrze

Krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

1. Ograniczenie emisji z procesów spalania paliw.
2. Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych do powietrza.
3. Stopniowe zmniejszanie emisji ze źródeł przemysłowych.

Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami staje się priorytetowym kierunkiem działań w sferze ochrony środowiska, ze względu na bezpośrednie oddziaływanie zanieczyszczeń w powietrzu na zdrowie ludzi, oddziaływanie na zmiany klimatu i wywoływanie niekorzystnych procesów w stratosferze (przede wszystkim w warstwie ozonowej).

Zanieczyszczenia powietrza powstają w sposób naturalny, wynikający z działalności samej przyrody i sztuczny, wskutek działalności człowieka. O ile naturalne źródła nie stanowią poważniejszego zagrożenia dla życia na ziemi, to źródła sztuczne są dużym zagrożeniem dla zdrowia człowieka i dla środowiska. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza związanymi z działalnością człowieka są przede wszystkim piece centralnego ogrzewania, gospodarka komunalna i transport.

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami oznacza zapobieganie, ograniczanie lub eliminowanie wprowadzonych do powietrza substancji zanieczyszczających, w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu lub utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

Gmina Ryglice systematycznie każdego roku w miarę posiadanych środków finansowych oraz planów inwestycyjnych na dany rok kalendarzowy realizuje Plan Gospodarki

Niskoemisyjnej dla Gminy Ryglice na lata 2016 – 2021”. Celem opracowanego Planu, jako dokumentu strategicznego jest określenie kierunków rozwoju Gminy Ryglice w zakresie działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych w obszarach budynki użyteczności publicznej, budynki mieszkalne i usługowe, transport prywatny i komercyjny, oświetlenie, gospodarka przestrzenna, zamówienia publiczne oraz promocja. Przedstawiona została koncepcja działań wynikających z obranych celów strategicznych i szczegółowych służących poprawie jakości powietrza na terenie Gminy Ryglice.

Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ryglice odbywa się poprzez:

- a) likwidację ogrzewania na paliwa stałe w obiektach użyteczności publicznej(obecnie wszystkie budynki komunalne gminne posiadają kotłownie gazowe),
- b) modernizację infrastruktury komunikacyjnej, w tym remont dróg o złym stanie technicznym najczęściej eksploatowanych przez pojazdy silnikowe,
- c) działania związane z termo modernizacją w budynkach użyteczności publicznej,
- d) uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych,
- e) edukację ekologiczną mieszkańców oraz przekazanie informacji o jakości powietrza w Małopolsce za pośrednictwem strony internetowej urzędu (www.ryglice.pl) w tym na przekazaniu do publicznej wiadomości dla mieszkańców gminy Ryglice programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego oraz planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Ryglice na lata 2016-2021.

W dziedzinie ochrony powietrza istotnym jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło. Do ważniejszych, wykonanych w 2019 i 2020 r. zadań mających wpływ na ochronę powietrza należały:

W 2020 rok dokonano wymiany starych nieekologicznych kotłów na nowe urządzenia grzewcze (gaz, węgiel, biomasa) – 30szt. w 2020 roku na kwotę 315 177,00 zł całość z dotacji z UE w ramach RPO WM na lata 2014-2020.

Ważnym zadaniem w dziedzinie ochrony powietrza jest edukacji młodego pokolenia. Gmina w ramach tego zadania opracowała i wydrukowała ULOTKI I PLAKATY 60 szt w 2020 roku.

Akcja „W Twoim domu mieszka złodziej „ –ulotki i plakaty przekazane z urzędu Marszałkowskiego zachęcają do działań ekologicznych, polegających na dociepleniu domów oraz wymianie pieców na ekonomiczne i ekologiczne, zmniejszające opłaty za zużyta energię.

W 2020 roku zostały zorganizowane dwie prelekcje w szkołach.

Zorganizowany konkurs z okazji Zrównoważonego tygodnia transportu dla uczniów VII i VIII szkół podstawowych.

Zorganizowano wydarzenie – spotkanie z mieszkańcami podczas cyklicznego wydarzenia „Marsz na Brzanekę” – ekodoradca uczestniczył ze stoiskiem, ulotkami, udzielał informacji odnośnie działań związanych z ochroną powietrza.

Polska Spółka Gazownictwa w Krakowie, Gazownia w Tuchowie przekazała w dniu 22.01.2021r. informację do raportu, z której wynika że na terenie Gminy Ryglice stan wykonanej sieci gazyfikacji przedstawia się następująco:

Treść		Ilość wykonanych 2019r.	km w	Ilość km wykonanych 2020r.	km w	Stan na 31.12.2020r.
Długość sieci gazowej średniego ciśnienia	km	2,388		1,325		262,04
Przyłącza sieci gazowej średniego ciśnienia	szt.	67		42		2356

Dodatkowo: na terenie gminy Ryglice zlokalizowana jest stacja gazowa redukcyjno-pomiarowa. wysokiego ciśnienia I stopnia – systemowa w Zalasowej o przepustowości 3150m³/h oraz stacja gazowa redukcyjno- pomiarowa średniego ciśnienia II stopnia-kliencka 0,4MPa w Uniszowej o przepustowości 160m³/h.

Ochrona powietrza atmosferycznego to również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu.

W tym celu w Gminie Ryglice wykonano na drogach budowę, przebudowę, modernizację, poprawę nawierzchni.

2020		
Ryglice	Remont drogi gminnej ul. Rynek w km 0+000,00 - 0+260,00 nr dz. ewid. 673/10 w miejscowości Ryglice, Gmina Ryglice	128 958,37 zł
Ryglice	Remont chodników dla pieszych przy budynkach zlokalizowanych wzdłuż ul. Rynek w m. Ryglice	29 520,00 zł
Wola Lubecka	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Wola Lubecka – nr drogi/dz. ewid. 704, 705 w km 0+000 – 0+327	110 544,53 zł
Ryglice	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 1385K relacji Jasło - Ryglice - Tuchów w m. Ryglice – etap I	379 795,33 zł
Joniny	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Joniny – nr drogi/dz. ewid. 36/6, 36/8, 36/10, 41/5, 41/7, 45/6, 46//5, 46/6, 46/7, 46/9, 47/4, 48/4, 48/6, 49/6, 50/2 w km 0+000 – 0+580	135 000,00 zł
Ryglice	Remont drogi gminnej 200231K - ul. Ks. Jakuba Wyrwy odcinek I w km od 3+627,00 do km 3+802,00 i odcinek II w km 3+710,00 do 3+740,00 km w miejscowości Ryglice, Gmina Ryglice	199 569,54 zł

4.22 Bieżące i zimowe utrzymanie dróg

Bieżące utrzymanie dróg

W roku 2019 w ramach bieżącego utrzymania dróg zostało wbudowane 1.768,00 ton kruszywa, natomiast 2020r. zostało wbudowane 1.510,00 ton.

W latach 2019-2020 Wydział Gospodarki Komunalnej i Drogownictwa w ramach własnych działań na bieżąco udrażniał i konserwował istniejące przydrożne rowy.

Zimowe utrzymanie dróg

W zakresie zimowego utrzymania dróg, w 2020 r. drogi posypywane były mieszanką grysowo – piaskowo – solną, w przypadku wystąpienia gołedzi w miejscach uciążliwych dla ruchu pojazdów tj.: skrzyżowania dróg, przystanki autobusowe, podjazdy i spadki

jezdni itp. Śnieg zalegający na drogach usuwany był ciągnikami z napędem 4x4 o mocy min. 80 KM lub koparko ładowarką kołową z napędem 4x4 wyposażoną w lemiesz.

Na poprawę jakości powietrza pozytywny wpływ będą mieć właściwie zorganizowane, wybudowane w sposób ekologiczny inwestycje jak również właściwie zorganizowane kompleksy sportowe.

Inwestycje 2020r.

1. Sala Bistuszowa – wartość **3 330 595,12 zł brutto** – inwestycja w toku

2. Rewitalizacja Lubcza

Etap II - Odtworzenie istniejącego budynku „ochronki” z przeznaczeniem na budynek usługowo-mieszkalny wraz z zagospodarowaniem terenu” - 3 699 243 ,88 zł brutto

ETAP III”: Część I: Budowa placu zabaw i elementów małej architektury, Część II: Nasadzenie zieleni. - 44 087,07 zł + 165 614,11 zł

Razem rewitalizacja 2020 r. - 3 908 945,06 zł

3. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Zalasowa przy ul. Karpackiej, gmina Ryglice – inwestycja w toku - **341 707,55 zł brutto**

4. Rozbudowa kompleksu sportowego w Joninach o utwardzony plac do rekreacji - **62 112,23 zł brutto**

5. Przebudowa budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej, zlokalizowanej na działce nr 174/1 w miejscowości Kowalowa, gm. Ryglice polegającej na wykonaniu bramy garażowej - **29 933,08 zł brutto**,

6. Prace remontowe cmentarza wojennego nr 165 w Bistuszowej - **19 663,94 zł brutto**

7. Wykonanie altany na Górze Kokocz w miejscowości Wola Lubecka - **19 900,00 zł brutto**.

4.23 Hałas

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez jego obniżanie do poziomu obowiązujących standardów. Poprawa nawierzchni, modernizacja i rozbudowa dróg oraz wprowadzenie ograniczeń ruchu to działania mające wpływ na ograniczenie hałasu na terenie naszej gminy. Gmina Ryglice sukcesywnie realizuje te cele.

4.24 Poważne awarie

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

- a) Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.
- b) Opracowanie systemu skutecznego informowania społeczeństwa o wystąpieniu zagrożenia środowiska.

W roku 2020 nie odnotowano na terenie Gminy Ryglice poważnych awarii, skutkujących negatywnym oddziaływaniem na środowisko.

W przypadku powzięcia informacji o mogących się pojawić zagrożeniach kryzysowych zostaje w trybie natychmiastowym zwołany Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, który podejmuje działania skutkujące obniżeniem zagrożenia. W razie potrzeby społeczeństwo zostaje alarmowane o skali zagrożenia oraz sposobie zachowania w takich okolicznościach za pośrednictwem komunikatów zamieszczanych na stronach internetowych lub przez sołtysów lub też przez odpowiednie punkty alarmowania, bądź przez jednostki straży pożarnej. W 2020 roku na terenie gminy Ryglice nie odnotowano poważnych awarii i zagrożeń.

4.25 Pola elektromagnetyczne

Główne krótko terminowe do roku 2013 i długoterminowe do roku 2020 cele ekologiczne:

- a) Uwzględnić w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko i człowieka.
- b) Skupić się na rozwoju systemu badań pól elektromagnetycznych.

W roku 2020 nie wykonano planu zagospodarowania przestrzennego dla żadnej miejscowości w Gminie Ryglice. Natomiast gmina Ryglice w 2018 roku już w kadencji 2018-2023 na podstawie podjętej uchwały Rady Miejskiej w Ryglicach, rozpoczęła procedurę zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla miejscowości Uniszowa.

Obecnie został sporządzony projekt zmiany Planu, projekt ten został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną powołaną przez Burmistrza Ryglic a także w zakresie zgody na wyłączenie III klas gruntu spod produkcji rolnej przez Marszałka Województwa Małopolskiego oraz Ministra Rozwoju Wsi. W chwili obecnej trwają ostatnie przygotowania do przedstawienia projektu planu wszystkim organom i instytucjom niewymienionym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym celem zaopiniowania. Tym samym jeszcze nie dokonano rozwoju systemu badań pól elektromagnetycznych.

4.26 Energia odnawialna

Głównym celem w niniejszej kategorii jest zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

W dniu 30.11.2020r. Gmina Ryglice podpisała umowę na dostawę i montaż 76 szt. paneli fotowoltaicznych oraz 128 szt. kolektorów słonecznych dla mieszkańców gminy Ryglice. Montaż rozpocznie się w 2021r.

29.4 Edukacja ekologiczna

Działalność informacyjna i edukacyjna

Właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego, w tym ochrona różnorodności biologicznej uzależniona jest od poziomu wiedzy społeczeństwa i od preferowanych stylów życia. Zarówno wiedza jak i styl życia podlegają ciągłym zmianom, przede wszystkim dzięki edukacji, prowadzącej do upowszechnienia wzorca kultury ekologicznej. Należy przy tym pamiętać, że ekologia jako dziedzina biologii badająca wzajemne relacje między organizmami a środowiskiem, w którym żyją, wymusza holistyczne podejście do zjawisk zachodzących w przyrodzie.

Zachowanie czystego środowiska naturalnego jest podstawowym celem strategicznym gminy, wpływającym na poprawę jakości życia jej mieszkańców. Ochrona zasobów przyrody przed zanieczyszczeniem i nadmierną eksploatacją leży w interesie każdego z nas.

W ramach prowadzonych działań informacyjnych i edukacyjnych każdy mieszkaniec gminy Ryglice otrzymał instrukcję segregacji odpadów, w której wskazano jakie odpady należy wrzucać do worków na odpady w kolorze niebieskim, białym oraz żółtym. Na ulotce zawarto również informacje, jakie odpady należy wrzucać do pojemnika na odpady pozostałe po segregacji. Instrukcja wskazuje również na częstotliwość odbioru odpadów z

gospodarstw domowych, miejsca oddawania przeterminowanych leków oraz odpadów problemowych.

Na stronie internetowej gminy Ryglice na bieżąco zamieszczane są wszelkie informacje dla mieszkańców związane z nowym systemem gospodarowania odpadami.

Działania edukacyjno – promocyjne przeprowadzone zostały również we wrześniu 2020 roku w szkołach na terenie Gminy Ryglice, poprzez prelekcję (prezentację), rozdysponowanie wśród uczniów i nauczycieli plakatów i ulotek, zorganizowanie tematycznego konkursu dla uczniów szkół podstawowych z nagrodami.

Działania informacyjne i edukacyjne dot. odpowiedzialnego postępowania z odpadami prowadzone były również w lokalnym czasopiśmie „W Paśmie Brzanki”, na stronie internetowej Gminy.

W dniu 22 września 2020r. w Szkole Podstawowej w Ryglicach jury oceniło prace zgłoszone do konkursu w temacie selektywnej zbiórki odpadów na PSZOK-u w Ryglicach. Na konkurs wpłynęło 340 prac z 6 szkół. W związku z wysokim poziomem prac - jury jednogłośnie podjęło decyzję o utworzeniu dodatkowej kategorii wyróżnień, które otrzymało 41 uczniów w postaci dyplomów za wyróżnienie.

Rozdział 5

Raport z realizacji polityki oświatowej i wychowawczej

5.1 Szkoły

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020r. poz. 910 ze zm.) nałożyła na Burmistrza Ryglic obowiązek corocznego sporządzania i przedłożenia informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny, w tym informację o wynikach egzaminów oraz o nadzorze pedagogicznym sprawowanym przez kuratora oświaty w szkołach prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego.

Zadaniem oświatowym gminy jest zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki. Zadanie to realizowane jest w szkołach, przedszkolach, oddziałach przedszkolnych oraz innych formach wychowania przedszkolnego tj. punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego.

Gmina zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki działania szkół i przedszkoli. Zgodnie z obowiązującym prawem w placówkach oświatowych dyrektorzy wraz z inspektorem bhp dokonali kontroli obiektów należących do szkół i przedszkoli. Wnioski zapisane w protokołach są realizowane w miarę możliwości na bieżąco.

Wszystkie szkoły posiadają bardzo dobrą bazę do prowadzenia statutowej działalności, jednak w niektórych szkołach odbywa się dwuzmianowy system pracy. Szkoły dysponują 63 salami lekcyjnymi, 9 pracowniami, 9 salami gimnastycznymi, 7 boiskami przyszkolnymi i 6 placami zabaw. Szkoły wyposażone są w pomoce naukowe oraz urządzenia multimedialne: tablice interaktywne, programy edukacyjne, rzutniki multimedialne, przenośne komputery, odtwarzacze magnetofonowe. W szkołach funkcjonują elektroniczne dzienniki Synergia Librus umożliwiające komunikację pomiędzy nauczycielami, rodzicami i uczniami oraz stały dostęp do postępów uczniów w nauce.

W roku szkolnym 2019/2020 w szkołach podstawowych uczyło się 968 uczniów.

Infrastrukturę szkolną i sportową przedstawia tabela poniżej.

Nazwa szkoły/miejscowość	Pomieszczenia szkolne w tym liczba:			Boiska szkolne	Place
	Sal lekcyjnych	Pracowni przedmiotowych	Sal gimnastycznych		
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	15	2	2	1	1
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zalasowej	13	2	2	2	1
Zespół Szkół w Lubczy	14	1	2	1	1
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	7	1	1	1 Orlik 2012	1
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	8	1	1	1	1
Szkoła Podstawowa w Joninach	6	2	1	1	1
RAZEM:	63	9	9	7	6

Liczba uczniów i oddziałów w roku szkolnym 2019/2020 przedstawia tabela poniżej

Nazwa szkoły/miejscowość	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów w poszczególnych klasach							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	240	13	36	31	24	11	41	47	19	31
Szkoła Podstawowa w Zalasowej	281	15	27	30	53	17	43	48	37	26
Szkoła Podstawowa w Lubczy	181	10	18	21	22	11	31	23	14	41
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	89	8	7	18	8	6	16	16	6	12
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	46	6	3	8	5	0	9	11	0	10
Szkoła Podstawowa w Joninach	56	7	9	10	6	2	9	0	9	11
RAZEM:	893	59	100	118	118	47	149	145	85	131

Stan zatrudnienia w szkole w roku szkolnym 2019/2020.

Nazwa szkoły/miejscowość	Pełnozatrudnieni		Niepełnozatrudnieni	
	Liczba osób	Liczba etatów	Liczba osób	Liczba etatów
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	34	34	12	6,64
Zespół Szkolno –Przedszkolny w Zalasowej	41	41	12	6,18
Zespół Szkół w Lubczy	28	28	18	8,94
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	10	11,34	19	9,47
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	13	13	17	7,33
Szkoła Podstawowa w Joninach	11	11	16	7
RAZEM:	137	138,34	94	45,56

w tym:

a) nauczyciele

Nazwa szkoły/miejscowość	Pełnozatrudnieni		Niepełnozatrudnieni	
	Liczba nauczycieli	Liczba etatów	Liczba nauczycieli	Liczba etatów
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	25	25	9	4,54
Zespół Szkolno- Przedszkolny w Zalasowej	29	29	10	4,58
Zespół Szkół w Lubczy	16	16	12	7,41
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	10	11,34	11	4,87
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	8	8	11	4,95
Szkoła Podstawowa w Joninach	9	9	11	5
RAZEM:	97	98,34	64	31,35

b) pracownicy administracyjni

Nazwa szkoły/ miejscowość	Sekretarz/ kadrowa	Referent	Główny księgowy	Księgowy	Kasjer	Intendent	Inne/ jakie/ Główny specjalista ds. plac	Pomoc nauczyciela
	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	1	0	0,8	0	0	1	0,8	0
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zalasowej	1	0,8	1	0	0	1	0	0
Zespół Szkół w Lubczy	1	1	0,5	0	0	1	0	0,5
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	0,5	0	0,10	0	0	0	0,10	0
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	0,5	0,17	0,17	0	0	0,5	0	1
Szkoła Podstawowa w Joninach	1	0,15	0	0,15	0	0	0	0
RAZEM:	5	2,12	2,57	0,15	0	3,5	0,9	1,5

c) pracownicy obsługi

Nazwa szkoły/miejscowość	Woźny/Robotnik gospodarczy	Sprzątaczk a	Konserw ator	Kuchar z	Pomoc kuchenn a	Opieku n hali	Kierownik gospodar czy	Animator sportu
	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymia r etatu	Wymiar etatu	Wymia r etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	2	6,5	1	2	1	1	0	0
ZSP w Zalasowej	1	4,8	1	2	1	0	0	0
Zespół Szkół w Lubczy	1	4	1	1	2,5	0	0	0
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	0,62	1,88	0,5	0	0	0	0,7	0,2
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	0,88	2,5	0	1	0	0,66	0	0
Szkoła Podstawowa w Joninach	0,5	2	0	0	0	0	0	0
RAZEM:	6	21,88	3,5	6	4,5	1,66	0,7	0,2

Kadra nauczycielska według stopnia awansu zawodowego

Nazwa szkoły/ miejscowość	Ogółem nauczycie li	Liczba nauczycieli				Procent			
		Stażys ci	Kontrakto wi	Mianowa ni	Dyplomowa ni	Stażys ci	Kontrakto wi	Mianowa ni	Dyplomowa ni
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	34	2	0	3	29	0,06	0	0,09	0,85
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Zalasowej	47	0	8	6	33	0	17,02	12,77	70,21
Zespół Szkół w Lubczy	28	1	3	5	19	3,57	10,71	17,86	67,86
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	21	1	1	4	15	4,76	4,76	19,05	71,43
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	19	1	7	1	10	3,26	36,84	5,26	52,63
Szkoła Podstawowa w Joninach	24	3	6	5	8	12,5	25	20,8	33,33
RAZEM:	173	8	25	24	114	24,15	94,33	75,83	296,31

Wskaźniki publicznych szkół podstawowych.

Nazwa szkoły/ miejscowość	Uczniowie na oddział	Etaty nauczycieli na oddział	Uczniowie na etat nauczycielski	Uczniowie na etat administracji	Uczniowie na etat obsługi
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	18,46	2,27	8,12	66,67	17,78
Zespół Szkolno –Przedszkolny w	18,73	2,05	9,15	73,9	28,6

Zalasowej					
Zespół Szkół w Lubczy	17,8	2,34	7,6	44,5	18,74
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	11,13	2,03	5,49	127,14	22,82
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	7,67	2,16	3,55	19,66	9,13
Szkoła Podstawowa w Joninach	8	1,74	4,59	43,08	22,40
RAZEM:	44,73	12,28	28,7	374,86	119,47

Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych w roku szkolnym 2019/2020

Nazwa szkoły/ miejscowość	Zajęcia sportowe	Koła przedmiotowe/ zainteresowań	Zajęcia artystyczne	Zajęcia świetlicowe
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	0	238	127	77
Zespół Szkolno –Przedszkolny w Zalasowej	34	55	25	60
Zespół Szkół w Lubczy	36	48	28	75
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	27	56	41	25
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	0	22	5	25
Szkoła Podstawowa w Joninach	0	0	0	25
RAZEM:	97	419	226	337

Udział uczniów w konkursach przedmiotowych i ich sukcesy na szczeblu ponad gminnym

Nazwa szkoły/ miejscowość	Nazwa konkursu, olimpiady
Szkoła Podstawowa w Ryglicach	Małopolski konkurs Języka Polskiego; Wojewódzki Konkurs Ortograficzny „KAKTUS”; Regionalny XII Przegląd Kolęd i Pastoralek „Górę gwiazda Jezusowi”; Wojewódzki konkurs plastyczny „Ubierzmy choinkę dla Jana Pawła II”; VI Powiatowy Konkurs Wiedzy o Józefie Piłsudskim; Tenis stołowy drużynowy; Halowa piłka nożna; powiatowy Konkurs Matematyczny dla Uczniów Klas Szóstych; IV Powiatowy Konkurs o Józefie Piłsudskim „Poezja śpiewana”.
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Zalasowej	X Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci pod hasłem „Bezpiecznie na wsi: nie ryzykujesz, gdy zwierzęta znasz i szanujesz”; Małopolski Konkurs Matematyczny dla uczniów szkół podstawowych; Konkurs Tematyczny „Od algorytmu do programu” dla uczniów szkół podstawowych; Kuratorski Konkurs Matematyczny; Kuratorski Konkurs Historyczny; Kuratorski Konkurs Polonistyczny; Kuratorski Konkurs Tematyczny z Informatyki;

	Międzynarodowy Konkurs MATEMATYKA BEZ GRANIC; Ogólnopolski Konkurs Alfik Matematyczny dla klas 1-3, dla klas starszych; Ogólnopolski Konkurs Alfik Humanistyczny; Maks Matematyczny; XIV Ogólnopolska Franciszkańska Olimpiada Wiedzy o Św. Maksymilianie; Papieski Konkurs organizowany na 100- lecie urodzin Św. Jana Pawła II; IX Edycja Małopolskiego Konkursu „Odblaskowa szkoła”; XXIII Regionalny Konkurs Kolęd i Pastorałek w Żabnie; Przegląd pieśni Patriotycznych Pleśna; Konkurs” Poznajemy Parki krajobrazowe Polski”; Ogólnopolski Konkurs Polskiej Poezji Religijnej „Pierścień Świętej Kingi”; Ogólnopolski Turniej Wiedzy Zintegrowanej Zuch 2019; Krakowska Matematyka 2018/2019.
Zespół Szkół w Lubczy	Moja Wiejska Gospodyni; Wojewódzki Konkurs Plastyczny; Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Krakowie „KAKTUSEK”; Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „KANGUR”; Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Przyrodniczej „ŚWIETLIK”.
Szkoła Podstawowa w Kowalowej	
Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	
Szkoła Podstawowa w Joninach	XXIV Regionalny Konkurs Kolęd i Pastorałek; XIII Festiwal Kolęd „Hej kolęda”.

Wyniki egzaminów zewnętrznych

Obiektywnym narzędziem monitoringu osiągnięć szkół i uczniów są egzaminy zewnętrzne, organizowane przez Centralne Komisje Egzaminacyjne. Nadrzędnym celem systemu egzaminów zewnętrznych jest wpływanie na jakość kształcenia poprzez wskazanie uczniom jakie umiejętności już opanowali i nad jakimi powinni jeszcze popracować. Nauczycielom z kolei egzaminy zewnętrzne wskazują obszary, w których ich uczniowie wykazują ponadprzeciętne umiejętności ale i te gdzie pojawiają się deficyty.

Dla uczniów z orzeczeniami przygotowywane są indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne, poprzedzone wysokospecjalistyczną oceną funkcjonowania uczniów. W ramach pomocy psychologiczno– pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi organizowane są dodatkowe zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, zajęcia specjalistyczne (logopedyczne, rewalidacja). Dla tych uczniów opracowywane są plany działań wspierających, gdzie dopasowuje się formy, metody i czas pracy do indywidualnych potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów. Na bieżąco monitorowane i analizowane są przyczyny niepowodzeń szkolnych i trudności wychowawczych (rozmowy z rodzicami i uczniami na temat organizacji pracy w domu, udzielanie instruktażu w zakresie metod efektywnego uczenia się, odrabiania prac domowych, zachęcanie uczniów do udziału w zajęciach dodatkowych), a w razie potrzeby uczniowie są kierowani na badania o poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Arkusze egzaminacyjne ósmoklasisty

Zadania we wszystkich arkuszach sprawdzały, w jakim stopniu ósmoklasiści opanowali wymagania ogólne i szczegółowe – z zakresu trzech przedmiotów egzaminacyjnych –

określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla II etapu edukacyjnego. Poszczególne zadania w arkuszach egzaminacyjnych mogły również odnosić się do wymagań przypisanych do wcześniejszych etapów edukacyjnych, w tym podstawy programowej z 2012 r. dla I i II etapu edukacyjnego. Z języka polskiego arkusz standardowy zawierał 22 zadania: 14 zadań zamkniętych i 8 zadań otwartych. Wśród zadań zamkniętych pojawiły się różne ich typy: wyboru wielokrotnego, prawda-falsz i na dobieranie. Zadania otwarte wymagały od ucznia znajomości wybranych lektur obowiązkowych, wyrażenia opinii na podany w zadaniu temat, interpretacji tekstu kultury – projektu torby inspirowanej twórczością Henryka Sienkiewicza oraz napisania ogłoszenia. W drugiej części arkusza uczeń wybierał jeden z dwóch tematów: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym – przemówienie albo wypowiedź o charakterze twórczym – opowiadanie. Z matematyki Arkusz standardowy zawierał 21 zadań. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać maksymalnie 30 punktów, w tym 15 punktów (50%) za rozwiązanie zadań zamkniętych oraz 15 punktów (50%) za rozwiązanie zadań otwartych. Wśród zadań zamkniętych większość stanowiły zadania wyboru wielokrotnego, w których należało wybrać jedną z podanych odpowiedzi, w dwóch zadaniach typu prawda-falsz – ocenić prawdziwość zdań i w dwóch zadaniach na dobieranie – wskazać poprawne uzupełnienia podanych zdań. Zadania otwarte wymagały od ósmoklasistów uważnej analizy treści, w niektórych zadaniach również elementów graficznych, a następnie zaplanowania i zapisania kolejnych etapów rozwiązania oraz sformułowania odpowiedzi. Z języka angielskiego Arkusz standardowy zawierał 51 zadań, zgrupowanych w 14 wiązek. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać maksymalnie 60 punktów, w tym 36 punktów (60%) za rozwiązanie zadań zamkniętych (wyboru wielokrotnego, na dobieranie) oraz 24 punkty (40%) za rozwiązanie zadań otwartych. Zadania otwarte wymagały od ósmoklasistów samodzielnego sformułowania odpowiedzi (zadania z luką i/lub odpowiedzi na pytania) oraz napisania krótkiego tekstu użytkowego (e-maila).

Egzamin ósmoklasistów w roku szkolnym 2019/2020.

Do egzaminu przystąpiło 131 ósmoklasistów - z Ryglic 31 uczniów; z Zalasowej 26 uczniów; z Lubczy 41 uczniów; z Kowalowej 12 uczniów; z Woli Lubeckiej 10 uczniów i z Jonin 11 uczniów. Wyniki egzaminu obrazuje poniższa tabela.

Szkoła	Przedmiot					
	język polski		matematyka		język obcy	
	Stanin 1-9	%	Stanin 1-9	%	Stanin 1-9	%
SP Ryglice	6	62,70	8	63,90	7	62,80
SP Zalasowa	7	65,68	6	50,40	4	44,12
SP Lubcza	5	58,00	5	44,00	5	53,00
SP Kowalowa	5	57,00	5	45,00	4	45,00
SP Joniny	3	50,36	5	46,36	4	41,64
SP Wola Lubicka	7	66,20	7	56,00	7	66,6
Średnia gminy		60,00		51,00		52,00
Powiat		63,57		48,18		51,83
Województwo		62,03		50,92		56,9
Kraj		59,00		46,00		54,00

Działalność wychowawcza szkół.

Działalność wychowawcza szkół jest jednolitym, zintegrowanym z nauczaniem, procesem dydaktyczno– wychowawczym realizowanym przez wszystkich nauczycieli poprzez zajęcia edukacyjne obowiązkowe i pozalekcyjne w ścisłej współpracy ze środowiskiem lokalnym. Najważniejszą wartością jaką preferują szkoły jest dobro dziecka, czyli stwarzanie każdemu dziecku szans rozwojowych zgodnie z jego indywidualnymi predyspozycjami i potrzebami. Podejmowane działania wychowawcze zmierzają do wszechstronnego rozwoju ucznia tj. pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb i możliwości, przebiegający w sprzyjającym mu środowisku wychowawczym. Cele, jakie szkoły starają się osiągnąć poprzez realizację wielu programów ogólnopolskich, lokalnych, bądź tworzonych na potrzeby własne szkoły zmierzają do tego, że uczeń zyskuje poczucie bezpieczeństwa,

ma świadomość potrzeby nieustannego rozwoju i kształcenia, jest świadomy, że każdemu kreatywnemu działaniu powinien towarzyszyć wysiłek i jest gotów go podejmować, czuje się członkiem społeczności lokalnej, obywatelem Polski i Europy. Jest ciekawy świata, zna i szanuje tradycje rodziny, szkoły i narodu, jest odpowiedzialny, prawy i uczciwy, wywiązuje się z powierzonych obowiązków w sposób zadawalający siebie i innych, stara się przewidzieć skutki swoich działań i gotów jest ponieść konsekwencje swoich czynów, umie rozróżniać dobre i złe zachowanie. Współpracuje w grupie, jest tolerancyjny wobec odrębności innych, w tym wobec cudzoziemców, osób starszych czy niepełnosprawnych, umie zachować się kulturalnie, zna zasady dobrego wychowania, używa form grzecznościowych, pokojowo rozwiązuje konflikty stosując elementy mediacji, jest wrażliwy na potrzeby innych. Dbą o własne zdrowie i innych, zna właściwe nawyki żywieniowe i higieny oraz zagrożenia wypływające z używania alkoholu, nikotyny i innych używek. W szkołach rozpoznawane są indywidualne potrzeby uczniów. W zespołach wychowawczych omawiane są i analizowane istniejące wychowawcze. Działania wychowawcze skierowane są również dla rodziców, dla których organizowane są warsztaty, konferencje, spotkania indywidualne lub grupowe z specjalistami z dziedziny wychowania.

Wyniki nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Małopolskiego Kuratora Oświaty.

W roku szkolnym 2019/2020 w Zespole Szkół w Lubczy odbyła się jedna kontrola Kuratora Oświaty dotycząca zakresu realizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Kontrola podlegała realizacja zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, logopedycznych, dydaktyczno – wyrównawczych i rewalidacyjnych. Protokół pokontrolny nie zawiera żadnych zaleceń – pomoc psychologiczno – pedagogiczna realizowana jest bez uwag.

Kontrola doraźna została przeprowadzona w Szkole Podstawowej w Kowalowej i w Woli Lubeckiej nie wykazując uwag i zastrzeżeń.

Finansowanie oświaty

Finansowanie oświaty w Polsce stanowi zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego i jest realizowane ze środków własnych samorządu oraz subwencji oświatowej. Państwo prowadzi politykę oświatową określając ramy funkcjonowania

oświaty, ustalając między innymi ramowe plany nauczania, ścieżkę awansu zawodowego nauczycieli, poziom wynagrodzeń, sposób kalkulacji subwencji oświatowej.

Dokonując analizy wydatków finansowych poniesionych na realizację zadań oświatowych należy zaznaczyć, że subwencją oświatową objęte są jedynie szkoły podstawowe z wyłączeniem oddziałów zerowych, świetlic i stołówek. Świetlice szkolne, stołówki szkolne i przedszkolne finansowane są ze środków własnych jednostki samorządu terytorialnego. Na dzieci uczęszczające do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych gmina otrzymuje jedynie dotację przedszkolną z budżetu państwa, która przyznawana jest na rok kalendarzowy a nie na rok szkolny. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, algorytm podziału subwencji oświatowej uzależnia wysokość przyznawanych środków od skali i struktury realizowanych zadań, mierzonych liczbą uczniów z uwzględnieniem stopni awansu zawodowego nauczycieli. Dodatkową wagą w subwencji oświatowej objęci są uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, którzy posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych.

Stan zatrudnienia w placówkach oświatowych wynika z zatwierdzonej przez organ prowadzący organizacji roku szkolnego, co ściśle związane jest z liczbą oddziałów na każdym poziomie nauczania, liczbą godzin określoną w ramowych planach nauczania przez MEN dla poszczególnych przedmiotów i poziomów nauczania.

Źródła środków finansowych na oświatę

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2019		ROK 2020 (do 31.09.2020)	
		Kwota	Procent całości	Kwota	Procent całości
1.	Subwencja oświatowa	11.488,511	19,73	11.173,322	17,48
2.	Dotacje celowe na zadania zlecone	88.041,90	0,15	112.283,76	0,18
3.	Pozostałe dochody budżetu gminy na oświatę	611.651,26	1,05	790.082,91	1,24
4.	Dotacja celowa na dofinansowanie zadań oświatowych	475 135,00	0,82	417.882,00	0,65
5.	Projekt ERASMUS+	112.077,56	0,19	26.419,48	0,04
6.	Dotacje ze środków Europejskich	0	0	174.998,00	0,27
7.	OGÓŁEM:	12.755 416,72	21,90	12.694.988,15	19,86

Struktura całkowitych wydatków oświatowych i wydatki na ucznia dla szkół i przedszkoli nie prowadzonych przez gminę

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2019		
		Kwota	% całości	
1.	Wydatki bieżące ogółem w tym:	18.302.271,02	29,39	x
2.	wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi	12.749.540,20	20,47	x
3.	Wydatki związane z realizacją zadań statutowych szkół	2.534.797,55	4,07	x
4.	Świadczenia na rzecz osób fizycznych (bhp, dodatek wiejski)	584.778,90	0,94	x
5.	Dotacja dla Stowarzyszenia Bistuszwowian i Uniszowian na prowadzenie szkoły, oddziału i punktu przedszkolnego	1.283.214,17	2,06	x
6.	Dotacja dla Stowarzyszenia „Razem dla Jonin” na prowadzenie szkoły i oddziału przedszkolnego	597.411,50	0,96	x
7.	Dotacja dla Stowarzyszenia „WOLANIE” na prowadzenie szkoły i oddziału przedszkolnego	478.372,30	0,77	x
8.	Projekt „ERASMUS”	65.168,42	0,10	

Wydatki bieżące na 1 ucznia w szkołach oraz przedszkolach prowadzonych przez gminę Ryglice w roku szkolnym 2019/2020

Lp.	Nazwa szkoły	Wydatki bieżące ogółem	Wydatki bieżące ogółem na 1 ucznia
1.	Szkoła Podstawowa w Ryglicach	3.937.140,83	16.404,75
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zalasowej	4.818.741,46	11.667,65
3.	Zespół Szkół w Lubczy	3.569.246,27	13.268,57
4.	Szkoła Podstawowa w Kowalowej	1.435.549,44	12.063,44
5.	Publiczne Przedszkole Ryglice	1.082.343,45	11.893,88
6.	Szkoła Podstawowa w Joninach	415.303,09	4.719,35
7.	Szkoła Podstawowa w Woli Lubeckiej	506.456,02	6.844,00

5.2 Przedszkola 2019/2020

Gmina Ryglice jest organem prowadzącym dwa Publiczne Przedszkola oraz jeden Punkt Przedszkolny. Do przedszkoli zgodnie z przepisami przyjmowane są dzieci w wieku 3 – 6 lat, w szczególnie uzasadnionych przypadkach można przyjąć dziecko, które ukończyło 2,5 roku. Rekrutacja do przedszkoli odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe oraz harmonogramem ustalonym na dany rok szkolny przez organ prowadzący przedszkola. Wszystkie przedszkola wyposażone są w toalety dostosowanie do wzrostu przedszkolaków; sale przedszkolne wyposażone są w sprzęt elektroniczny: laptopy, telewizory, magnetofony, tablice multimedialne. Pracę wspomagają również środki dydaktyczne, książki, karty edukacyjne, programy multimedialne, klocki edukacyjne, akcesoria gimnastyczne.

Publiczne Przedszkole w Ryglicach jest samodzielną placówką, założoną w 1956 r. obecny budynek przedszkola został oddany do użytku w 1980 r. W budynku znajdują się 4 sale z łazienkami dla dzieci, 1 sala bez łazienki i 1 sala dla logopedy, jadalnia, holl, szatnie, zaplecze kuchenne. Z usług przedszkola korzystają przede wszystkim dzieci mieszkające w Ryglicach; przedszkole stwarza możliwość uczęszczania do niej dzieci niepełnosprawnych. Obok budynku znajduje się ogród przedszkolny wyposażony w sprzęt sportowo – rekreacyjny z NIVEA. Przedszkole czynne jest od godz. 6³⁰ do 16³⁰. Do pięciu oddziałów uczęszczało 93 dzieci: 23- trzylatków, 23- czterolatków, 17- pięciolatków i 30-

sześcioletków. Dzienna stawka żywieniowa wynosi 5 zł (śniadanie 1,4; obiad 2,60 i 1 zł podwieczorek).

Publiczne Przedszkole w Zalasowej włączone jest w struktury Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Zalasowej. W roku szkolnym 2019/2020 w czterech oddziałach przedszkola przebywało 90 dzieci. Oddział dzieci 3-letnich ma swoją siedzibę w budynku Pałacu pod Dębami, pozostałe grupy dzieci znajdują się w budynku Zespołu Szkolno -Przedszkolnego w Zalasowej. Z usług przedszkola korzystają przede wszystkim dzieci mieszkające w Zalasowej; przedszkole stwarza możliwość uczęszczania do niej dzieci niepełnosprawnych, ze specjalnymi potrzebami żywieniowymi oraz dzieci obcokrajowców. W każdym oddziale oprócz wychowawców jest zatrudniona pomoc nauczyciela. Dzienna stawka żywieniowa w przedszkolu wynosi 5 zł. (śniadanie 1,4; obiad 2,60 i 1 zł podwieczorek).

Punkt Przedszkolny w Lubczy włączony jest w struktury Zespołu Szkół w Lubczy. Korzystało z niego 87 dzieci; punkt przedszkolny czynny jest od godz. 7⁰⁰ do 17⁰⁰ . Do dyspozycji dzieci są dwie sale zabaw przystosowane do zajęć dydaktycznych. Wejście do punktu przedszkolnego zabezpieczone jest odrębnym przedsionkiem z drewnianej kratownicy. Wszystkie dzieci uczęszczające do punktu przedszkolnego korzystają z posiłków. Stawka żywieniowa wynosi 5 zł. (śniadanie 1,4; obiad 2,60 i 1 zł podwieczorek).

Stan zatrudnienia w przedszkolu w roku szkolnym 2019/2020

Nazwa przedszkola/ miejscowość	Pełnozatrudnieni		Niepełnozatrudnieni	
	Liczba osób	Liczba etatów	Liczba osób	Liczba etatów
Publiczne Przedszkole w Ryglicach	13	13	9	2,57
Publiczne Przedszkole w Zalasowej	10	10	3	1,37
Punkt Przedszkolny w Lubczy	2	2	4	2,17
Razem:	25	25	16	6,11

w tym:

a) nauczyciele

Nazwa przedszkola/ miejscowość	Pełnozatrudnieni		Niepełnozatrudnieni	
	Liczba nauczycieli	Liczba etatów	Liczba nauczycieli	Liczba etatów

Publiczne Przedszkole w Ryglicach	8	8	4	1,37
Publiczne Przedszkole w Zalasowej	7	7	1	0,12
Punkt Przedszkolny w Lubczy	1	1	4	2,17
Razem:	16	16	9	3,66

b) pracownicy administracyjni

Nazwa przedszkola/ miejsowość	Sekretarka/ kadrowa	Referent	Główny księgowy	Księgowa	Kasjer	Intendent	Inne (jakie)	Pomoc nauczyciela
	Wymiar etatu	Wymiar etatu	0,10	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu
Publiczne Przedszkole w Ryglicach	0	0	0,10	0	0,10	1	0	1
Publiczne Przedszkole w Zalasowej	0	0	0	0	0	0	0	3,75
Punkt Przedszkolny w Lubczy	0	0	0	0	0	0	0	1
Razem	0	0	0,10	0	0,10	1	0	5,75

c) pracownicy obsługi

Nazwa przedszkola/ miejsowość	Woźny oddziałowy	Sprzątaaczka	Konserwator	Kucharz	Pomoc kuchenna	Inne (jakie)
	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu	Wymiar etatu
Publiczne Przedszkole w Ryglicach	2	0	0	1	1,5	0
Publiczne Przedszkole w Zalasowej	0	0	0	0	0,5	0
Punkt Przedszkolny w Lubczy	0	0	0	0	0	0
Razem	2	0	0	1	2	0

Działalność wychowawcza, dydaktyczna, opiekuńcza.

Przedszkola realizują zadania zgodnie z obowiązującą podstawą programową wychowania przedszkolnego. W ramach podstawy programowej prowadzone są zajęcia matematyczno – przyrodnicze, polonistyczne, plastyczne, przygotowujące do nauki czytania i pisania, zajęcia rytmiczne, muzyczne i bezpłatny język angielski. Aby osiągnąć cele wychowania przedszkolnego przedszkola wspomagają rozwój dzieci, doskonalą ich umiejętności. Zajęcia odbywają się w formie zabawowej i zadaniowej z wykorzystaniem różnorodnych form i metod pracy oraz środków dydaktycznych. W czasie zajęć nauczyciele rozwijają u dzieci umiejętności społeczne, umiejętność współpracy w grupie, kształtują zdolność do wykonywania czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażają dzieci do utrzymywania ładu i porządku. Program profilaktyczny ma za zadanie uświadomić dzieci o istniejących w życiu ludzkim zagrożeniach oraz wyposażać je w umiejętność radzenia sobie z nimi. Dzieci objęte są opieką nauczycieli, którzy w asyście pomocy nauczyciela czuwają nad rozwojem emocjonalnym, grafomotorycznym, pamięciowym, intelektualnym i ruchowym. Zajęcia organizowane w przedszkolach zapewniają dzieciom możliwość wspólnej zabawy i nauki w warunkach bezpiecznych, przyjaznych i dostosowanych do potrzeb rozwojowych.

Rozdział 6

Raport z realizacji działań z dziedziny sportu i rekreacji

Gmina Ryglice realizuje swoje zadania z dziedziny sportu i rekreacji głównie poprzez współpracę z lokalnymi stowarzyszeniami, klubami sportowymi oraz organizacjami pozarządowymi. W związku z tym Rada Miejska w Ryglicach co roku podejmuje uchwałę o współpracy z organizacjami pozarządowymi i w rozdziale 6 Raportu o stanie Gminy będzie przedstawiony głównie przebieg realizacji polityki współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na terenie Gminy Ryglice w roku 2020.

6.1 Podstawowe obowiązki organu wykonawczego w zakresie opracowania Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i konsultacje jego projektu na rok 2020

Projekt programu współpracy Gminy Ryglice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Gminy Ryglice na rok 2020 został zamieszczony na stronie internetowej oraz profilu Facebook gminy Ryglice dnia 11 października 2019. Konsultacje trwały od 11 października do 22 października 2019 r. W tym czasie każdy zainteresowany mógł zapoznać się z jego treścią oraz zgłosić ewentualne uwagi do przedstawionego projektu.

6.2 Gmina wyłania organizację pozarządową w drodze otwartego konkursy ofert

Od roku 2005 ogłaszane są konkursy w zakresie realizacji upowszechniania kultury fizycznej i sportu, na rok 2020 został ogłoszony jeden taki konkurs. Dnia 14 stycznia 2020 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na wykonanie przez organizacje pozarządowe i organizacje pożytku publicznego zadania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu w 2020 roku o nazwie „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu - rekreacja ruchowa”.

W konkursie ofert formy realizacji zadania, do których należą:

- 1) realizacja programów szkolenia sportowego,
- 2) rozwój fizyczny dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez uczestnictwo w zorganizowanych formach szkolenia sportowego między innymi w piłce nożnej i siatkowej, biegach przełajowych itp.
- 3) pokrycie kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa w zawodach piłce nożnej, siatkowej, biegach przełajowych itp.
- 4) prowadzenie działalności sportowo- rekreacyjnej oraz organizacja imprez sportowo- rekreacyjnych, turniejów i zawodów sportowych,
- 5) zakup sprzętu sportowego,

Zlecenie zadania nastąpiło na zasadzie wspierania zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji, w wysokości nie większej niż 99% całkowitej wartości zadania. Udzielenie dotacji nastąpiło z odpowiednim zastosowaniem przepisów art.16 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019r. poz. 688 z późni. zm.)

W wyniku rozstrzygniętego konkursu, dotację przyznano następującym podmiotom:

- 1) Klub Sportowy „KS Ryglice” z siedzibą w Ryglicach dotacja w wysokości **140.000 zł**
- 2) Miejski Klub Sportowy „MKS Ryglice” z siedzibą w Ryglicach dotacja w wysokości **40.000 zł**

Zadania realizowane były w okresie od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2020 roku.

Umowy zawarte zostały w dniach:

- 1) Klub Sportowy „KS Ryglice” z siedzibą w Ryglicach- 10.02.2020 r.
- 2) Miejski Klub Sportowy „MKS Ryglice” z siedzibą w Ryglicach- 10.02.2020 r.

Zestawienie środków przekazanych z budżetu Gminy Ryglice na działalność organizacji pozarządowych w zakresie kultury fizycznej i sportu, w latach 2014-2020 pokazuje poniższa tabela. W latach organizacjami pozarządowymi, którym udzielono dotacji w wyniku otwartych konkursów ofert, a następnie podpisano z nimi umowę były: Miejski Klub Sportowy „MKS Ryglice” oraz Klub Sportowy „KS Ryglice”, „Klub Sportowy Zalasowa (dot. 2019 r.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Klub Sportowy MKS Ryglice	53 000	47 500	60 000	94 000	105 000	34 000	40 000
Klub Sportowy KS Ryglice	62 000	47 500	73 400	23 745,77	30 000	108 000	140 000
Klub Sportowy Zalasowa	-	-	-	-	-	8 000	-
Razem	115 000	95 000	133 400	117 745,77	135 000	150 000	180 000

6.4 Zadania Gminy Ryglice realizowane w roku 2020.

Zadania Gminy Ryglice, realizowane w roku 2020 przez organizacje pozarządowe przy współudziale finansowym budżetu gminy prowadzone były ze szczególnym uwzględnieniem działań w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej,
- 2) promocji zdrowego trybu życia, przeciwdziałania zjawiskom patologii oraz działania w zakresie profilaktyki uzależnień,
- 3) działań edukacyjnych w sferze budowy społeczeństwa obywatelskiego i wolontariatu,
- 4) współorganizowania imprez i przedsięwzięć o charakterze gminnym z zakresu kultury, sportu, turystyki, edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa i promocji Gminy,
- 5) ochrony i promocji zdrowia,
- 6) edukacji, oświaty i wychowania,
- 7) kultury i sztuki, w tym przedsięwzięć mających na celu wzbogacenie oferty kulturalnej Gminy oraz promocję lokalnych twórców,

- 8) wspierania organizacji ubiegających się o pozyskanie funduszy ze źródeł zewnętrznych, w tym z funduszy Unii Europejskiej,
- 9) wspomagania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym,
- 10) upowszechniania kultury fizycznej i sportu poprzez prowadzenie sportowych szkoleń dla dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć pozaszkolnych, które zapewniają rozwój zainteresowań i zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży,
- 11) promowania dyscyplin sportowych oraz rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej oraz w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 12) ekologii i ochrony środowiska,
- 13) działań na rzecz integracji oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami oraz działania wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnej,
- 14) promowanie gminy poprzez różnorodne przedsięwzięcia.

6.5 Zakres współpracy o charakterze finansowym i poza finansowym.

Współpraca finansowa polegała na zleceniu realizacji zadania publicznego Gminy Ryglice organizacji pozarządowej poprzez wsparcie wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji. W wyniku przeprowadzonego konkursu zawarto umowy z dwoma podmiotami w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu na łączną kwotę 180 000,00 zł.

W 2020 r. gmina Ryglice wsparła organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Ryglice pożyczkami na realizację zadań służących rozwojowi gminy Ryglice. Organizacje pozarządowe często mają możliwość aplikowania o środki zewnętrzne po wykazaniu zabezpieczenia finansowego całości kosztów danego zadania. W przypadku organizacji pozarządowych, niedysponujących żadnymi środkami finansowymi, jedyną możliwością pozyskania dotacji jest uzyskanie pożyczki z budżetu gminy Ryglice, która następnie jest spłacana ze środków otrzymanych z dotacji. Korzyść gminy jest ogromna, ponieważ zadania te są często w 100% sfinansowane ze środków zewnętrznych.

W roku 2020, pożyczkę udzielono:

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Kwota udzielonej pożyczki	Nazwa zadania na realizację, którego udzielono pożyczki	Źródło refundacji pożyczki
1.	Stowarzyszenie Instytut Badań i Inicjatyw Społecznych	16 900,00 zł	Aktywna promocja pogórza poprzez organizację 5 imprez rekreacyjnych oraz 5 wydarzeń ekologiczno-kulturalnych.	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w ramach PROW 2014-2020

6.6 Współpraca poza finansowa polegała przede wszystkim na:

- 1) przekazywaniu informacji dotyczących programu współpracy za pośrednictwem lokalnej gazety „W Paśmie Brzanki”, na oficjalnej stronie internetowej Gminy Ryglice oraz w social media,
- 2) informowaniu przedstawicieli organizacji pozarządowych o działaniach w realizację których mogą się włączyć oraz o środkach finansowych, które mogą się ubiegać w różnych projektach skierowanych do organizacji samorządowych,
- 3) ogłaszaniu informacji o sesjach Rady Miejskiej i posiedzeniach komisji, podczas których omawiane są zagadnienia związane z działalnością statutową organizacji pozarządowych zakresie realizowania zadań publicznych,
- 4) podejmowaniu działań, które mają na celu integrację zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych na rzecz lokalnej społeczności,
- 5) udostępnianiu lokali w celu organizacji imprez, spotkań, szkoleń i prowadzenia innej statutowej działalności,
- 6) informowanie o szkoleniach prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Tarnowie oraz inne instytucje,
- 7) współpracy z organizacjami pozarządowymi przy okazji organizacji lokalnych imprez, konkursów, festynów i innych wydarzeń o charakterze kulturalnym,
- 8) merytorycznej pomocy w nawiązywaniu kontaktów na szczeblu krajowym oraz międzynarodowym,
- 9) publikacji informacji dotyczących działalności organizacji pozarządowych w lokalnej prasie oraz na stronie internetowej gminy.

Wydatki poniesione przez gminę na zadania ujęte w programie współpracy, ale na które Gmina nie ogłaszała konkursu.

Pozostałe priorytety nie są ogłaszane w formie konkursu ze względu na istniejące odpowiednie instytucje realizujące te zadania. Należą do nich m. in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach, Placówka Wsparcia Dziennego w Lubczy, Centrum Kultury, Promocji i Turystyki w Ryglicach wraz z filiami w Zalasowej i Lubczy, Gminna

Biblioteka Publiczna w Ryglicach wraz z filiami w Zalasowej i Lubczy, Środowiskowy Dom Samopomocy w Ryglicach, Ochotnicze Straże Pożarne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach w 2020 roku współpracował z:

1) Caritas Polska w ramach pomocy żywnościowej dla mieszkańców Gminy Ryglice.

Gminna Biblioteka Publiczna w Ryglicach w 2020 roku współpracowała z:

2) Pogórzańskim Stowarzyszeniem Rozwoju w ramach organizacji Gminnego Konkursu Plastycznego pt.: "Interpretacja baśni i legend mojego regionu".

Centrum Kultury, Promocji i Turystyki w Ryglicach współpracuje z organizacjami pozarządowymi i pożytku publicznego. W związku z trwającą sytuacją kryzysową, związaną z epidemią współpraca została ograniczona. Wsparcie poza finansowe w 2020 r. polegało przede wszystkim na:

1) Udostępnianie i przygotowanie lokali na spotkania, szkolenia i zebrania wynikające z bieżącej działalności statutowej, w czasie trwania epidemii w reżimie sanitarnym:

a) Stowarzyszenie „Zalasowian”

b) Koło Gospodyń Wiejskich w Zalasowej

c) Koło Gospodyń Wiejskich w Lubczy

d) OSP Ryglice

e) OSP Zalasowa

f) Koło Pań Rygliczanki

Współpraca z Kołami Gospodyń Wiejskich z terenu gminy Ryglice polegająca na:

1) wsparciu merytorycznym oraz organizacyjnym,

2) pomocy przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych – projekty, wnioski, granty,

3) informowanie o możliwości pozyskania środków finansowych np. funduszy unijnych

4) Organizacja imprezy kulturalnej pt. Święty Walenty – Tradycje Lubeckie. Sercem gotowane w tym Ogólnopolskiego Konkursu Potraw Regionalnych i Tradycyjnych Sercem Gotowane.

5) Udostępnianie i przygotowanie lokali na realizację projektów.

- 6) Umożliwienie organizacjom pozarządowym publikowania istotnych wiadomości, komunikatów w gazecie lokalnej „W Paśmie Brzanki”.
- 7) Druk plakatów, zaproszeń, dyplomów i folderów.
- 8) Współpraca ze stowarzyszeniem „Razem dla Jonin”.
- 9) Współpraca organizacji pozarządowych z działającymi zespołami ludowymi, Młodzieżową Orkiestrą Dętą.
- 10) Pomoc merytoryczna pracowników Centrum Kultury, Promocji i Turystyki w Ryglicach oraz Filii w Zalasowej i Lubczy.

Zrealizowane działania w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

1. Udostępnienie lokali na szereg wydarzeń i imprez organizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami na terenie Gminy Ryglice.
2. Współpraca z Parafiami przy okazji wystawiania Programów Jasełkowo-Kolędniczych.
3. Umożliwienie publikacji informacji i artykułów dotyczących działalności organizacji pozarządowych oraz zamieszczania zaproszeń na imprezy w lokalnej prasie tj. „W Paśmie Brzanki” oraz na oficjalnej stronie internetowej Gminy Ryglice.
4. Druk plakatów, zaproszeń, dyplomów, folderów.
5. Nagłośnienie i oświetlenie imprez.
6. Współpraca organizacji pozarządowych z miejscowymi zespołami folklorystycznymi, kołami, klubami oraz innymi grupami i instytucjami.
7. Pomoc przy pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych
8. Współpraca przy organizacji innych imprez, konkursów i wydarzeń, takich jak:
 - a) Marsz na Brzankę zorganizowany we współpracy Zarządu Miasta Ryglice, KS Ryglice Sekcja Biegowa, Gabinetem Odnowy Biologicznej Nefris, Stowarzyszeniem Koło Pań Rygliczanki oraz Kołem Łowieckim „Hejnał”.

Zadania Gminy Ryglice, realizowane w roku 2020 przez organizacje pozarządowe przy współudziale finansowym budżetu gminy prowadzone były ze szczególnym uwzględnieniem działań w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej,
- 2) promocji zdrowego trybu życia, przeciwdziałania zjawiskom patologii oraz działania w zakresie profilaktyki uzależnień,
- 3) działań edukacyjnych w sferze budowy społeczeństwa obywatelskiego i wolontariatu,
- 4) współorganizowania imprez i przedsięwzięć o charakterze gminnym z zakresu kultury, sportu, turystyki, edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa i promocji Gminy,
- 5) ochrony i promocji zdrowia,
- 6) edukacji, oświaty i wychowania,

- 7) kultury i sztuki, w tym przedsięwzięć mających na celu wzbogacenie oferty kulturalnej Gminy oraz promocję lokalnych twórców,
- 8) wspierania organizacji ubiegających się o pozyskanie funduszy ze źródeł zewnętrznych, w tym z funduszy Unii Europejskiej,
- 9) wspomaganie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym,
- 10) upowszechniania kultury fizycznej i sportu poprzez prowadzenie sportowych szkoleń dla dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć pozaszkolnych, które zapewniają rozwój zainteresowań i zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży,
- 11) promowania dyscyplin sportowych oraz rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej oraz w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 12) ekologii i ochrony środowiska,
- 13) działań na rzecz integracji oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami oraz działania wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnej,
- 14) promowanie gminy poprzez różnorodne przedsięwzięcia.

Rozdział 7

Raport z realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych i pomocy społecznej w 2020 roku

7.1 Realizacja Strategii Rozwiązywania problemów społecznych w 2020 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do podejmowania działań mających na celu wywołanie pozytywnej zmiany w społeczności lokalnej.

Opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obligatoryjnym zadaniem własnym gminy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryglice na lata 2016-2025 przyjęta Uchwałą Nr XIV/107/15 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 27 listopada 2015 r. i jest dokumentem określającym priorytety w działaniach gminy w zakresie polityki społecznej.

Stanowi ona podstawę do podejmowania działań mających na celu wywołanie pozytywnej zmiany w społeczności lokalnej.

Misja to opis wizji i głównego pola działań w przyszłości, stanowi podstawowy element Strategii. Misja jest przesłaniem wokół, którego skupiają się działania społeczności Gminy, zmierzające do jej wzrostu społecznego. Wynikają z niej bezpośrednio cele strategiczne, które zawierają bardziej szczegółowe cele operacyjne.

Wizja i misja rozwoju społecznego Gminy Ryglice

Wizja – Gmina Ryglice odważnie reagująca i dążąca do niekonfliktowego rozwiązywania problemów wspólnoty poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń jak i samych mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy, w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne. Każdy mieszkaniec czuje więź zarówno ze swoją miejscowością jak i całą gminą.

Misja – Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice jest – uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczne kierunków zmian do budowania gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryglice na lata 2016 – 2025 obejmuje trzy obszary działania, do których należą:

Obszar priorytetowy I: Wspieranie rodzin

Cel strategiczny 1: Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną

Cel operacyjny 1.1 Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej

Zadania:

- 1 Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny.
- 2 Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia, w tym min. pozyskiwanie nieodpłatne różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego.
- 3 Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnych dóbr i usług poprzez np. Kartę Dużej Rodziny (KDR to ulgi lub dopłaty do biletów wstępu np. na basen).
- 4 Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej.
- 5 Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją.
- 6 Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych dla rodziców i opiekunów borykających się z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi.

Cel operacyjny 1.2 Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadania:

- 1 Tworzenie programów, kampanii społecznych i informacyjnych podnoszących kompetencje psychospołeczne rodziców.
- 2 Tworzenie programów podnoszących kompetencje psychospołeczne dzieci i młodzieży.
- 3 Systematyczna praca socjalna z rodziną.
- 4 Organizowanie akcji i kampanii społecznych promujących znaczenie więzi społecznych.
- 5 Realizacja programów zwiększających możliwości dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych do korzystania z szerszego dostępu do edukacji, wypoczynku, rekreacji, kultury i sportu oraz zaspokajania podstawowych potrzeb rodzin ubogich,

a w szczególności dzieci z tych rodzin – dożywianie w szkołach żywnością z programu FEAD.

- 6 Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m. in. alkohol, narkotyki, temat szkodliwości środków zmieniających świadomość, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring, przemoc (która bezpośrednio lub pośrednio może prowadzić do uzależnienia).
- 7 Rozwijanie i wspieranie programów aktywizujących ideę wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.
- 8 Udzielenie pomocy finansowej dzieciom w rodzinach dotkniętych różnymi dysfunkcjami m. in. stypendia, dopłata do różnych form wypoczynku typu kolonie, wycieczki szkolne.
- 9 Doskonalenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wspierającego w rozwiązywaniu problemów na rzecz dziecka i rodziny.

Cel operacyjny 1.3. Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu.

Zadania:

- 1 Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych.
- 2 Udział dzieci i młodzieży w turniejach i rozgrywkach sportowych.
- 3 Prowadzenie zajęć, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych.

Cel operacyjny 1.4. Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie.

Zadania:

- 1 Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, ulotki, broszury) na temat negatywnych skutków zachowań agresywnych oraz skutecznych sposobów przeciwdziałania zachowaniom agresywnym.
- 2 Prowadzenie kampanii profilaktyczno – edukacyjnych na rzecz zapobiegania nadużywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.
- 3 Organizowanie akcji pobudzających wrażliwość społeczności lokalnej na obserwowane akty przemocy oraz informujących o sposobach przeciwdziałania jej rozwojowi.

Cel operacyjny 1.5. Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

- 1 Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „NIEBIESKIE KARTY”.
- 2 Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy.
- 3 Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.
- 4 Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy.
- 5 Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokajanie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).
- 6 Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.

Grupy docelowe:

- Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.
- Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Osoby uzależnione.
- Rodziny osób uzależnionych.
- Dzieci i młodzież.
- Rodziny, w których występuje przemoc.

Obszar priorytetowy II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Cel strategiczny 2: Rozwój systemów wspierających aktywność zawodową gminy.

Cel operacyjny 2.1. Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne.

Zadania:

- 1 Wspieranie osób bezrobotnych w procesie zmiany (uzyskanie dodatkowych kwalifikacji, kształceniu w szczególności poprzez organizowanie szkoleń).
- 2 Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych).
- 3 Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego.
- 4 Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową.

- 5 Podejmowanie współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy (poprzez kontrakt – prace społecznie użyteczne) na rzecz osób bezrobotnych.
- 6 Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych dotyczących zmiany profilu zawodowego i/lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji.

Cel operacyjny 2.2. Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców.

- 1 Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno – bytowej zgodnie z ustawą o Pomocy Społecznej, Uchwałami Rady Miejskiej itp.
- 2 Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym.
- 3 Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem.

Grupy docelowe:

- Osoby bezrobotne.
- Rodziny osób bezrobotnych.
- Środowisko osób bezrobotnych.

Obszar priorytetowy III: Niepełnosprawność i osoby starsze.

Cel strategiczny 3: Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej.

Cel operacyjny 3.1. Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Zadania:

- 1 Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2 Wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności dziennych placówek wsparcia, klubów, grup wsparcia oraz imprez kulturalnych.
- 3 Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi i pozostawienie ich w środowisku naturalnym.
- 4 Rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych np. wolontariat, pomoc w załatwianiu spraw

urzędowych osobom starszym i niepełnosprawnym bez konieczności wychodzenia z domu.

- 5 Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób niepełnosprawnych, seniorów oraz osób ubiegających się o miejsca w DPS, poprzez m. in. tworzenie mieszkań socjalnych z zapleczem usług opiekuńczych lub utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.

Cel operacyjny 3.2. Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowanie odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- 1 Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2 Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej osób w wieku podeszłym.
- 3 Organizowanie i wspieranie różnego typu inicjatyw, mających na celu integrację mieszkańców miejscowości i gminy.
- 4 Wspieranie i inicjowanie spotkań i wyjazdów o charakterze informacyjnym, zawodowym, integracyjnym osób starszych i niepełnosprawnych.

Grupy docelowe:

- Ludzie starsi.
- Osoby niepełnosprawne.
- Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.
- Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych.

Rok 2020 był to czwarty rok wdrażania postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryglice na lata 2016 – 2025. Poniżej przedstawiono ocenę realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz celów operacyjnych w obszarze działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach. Działania te zostały jednak mocno ograniczone w związku z wprowadzeniem stanu epidemii Sars –Cov-2.

7.2 Działalność z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2020

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE RYGLICE

Celem prowadzonego badania była maksymalizacja różnorodnych działań ukierunkowana na zdiagnozowanie (ilościowe i jakościowe) zjawiska przemocy występującego na terenie Gminy Ryglice. Zebrane dane posłużą do:

1. podniesienia efektywności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy,
2. zwiększenia skuteczności pomocy ofiarom tej przemocy,
3. skorelowania działań wszystkich instytucji i podmiotów z terenu gminy w oparciu o wyniki badania m.in. w zakresie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Efektem prowadzonego badania i opracowanej diagnozy było między innymi dostarczenie obrazu postaw społecznych wobec problemu przemocy domowej oraz zwiększenie świadomości społecznej i widoczności tego rodzaju przemocy.

Przedmiotem badania było zjawisko przemocy domowej, występujące na terenie Gminy Ryglice, opisane zgodnie z zestawem definicji w punkcie 1. W szczególności badanie ukierunkowane zostało na dostarczenie danych ilościowych i jakościowych dotyczących zjawiska przemocy domowej (fizycznej, psychicznej, seksualnej i ekonomicznej) stosowanych wobec: dzieci i młodzieży, kobiet, mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych z uwzględnieniem wskazań intuicyjnych o podejrzenie występowania przemocy oraz danych takich instytucji jak: policja, szkoła, GOPS, itp.

Badaniem objęte zostały rodziny pozostające pod opieką GOPS oraz inne wskazane przez środowisko lokalne. Ponadto, w badaniu udział wzięli uczniowie ze szkół podstawowych w Ryglicach, Zalasowej i Lubczy, nauczyciele szkół, policja oraz poradnie zdrowia z terenu Gminy Ryglice.

Badanie objęło teren Gminy Ryglice:

- Mieszkańców, u których występuje zjawisko stosowania przemocy domowej oraz u których zidentyfikowano uzależnienia,
- Uczniów szkół podstawowych,
- Podmioty i instytucje funkcjonujące na tym terenie, w tym policja, szkoły, ośrodki zdrowia.

Dla uzyskania możliwie pełnego i wielostronnego obrazu zjawiska i związanych z nim problemów, a ponadto otrzymania możliwości sprawdzenia, czy jest on wewnętrznie spójny, zastosowane zostano trzy wzajemnie się uzupełniające metody badawcze:

1) Badania terenowe z wykorzystaniem ankiety:

a) anonimowa ankieta (Załącznik nr 1) adresowana była do mieszkańców gminy Ryglice (potencjalnych ofiar, sprawców i świadków przemocy, powyżej 18 roku życia), wypełniana była indywidualnie przez członków rodzin oraz przez podopiecznych GOPS w trakcie wizyt w Ośrodku, dystrybuowana również przez pracowników socjalnych w trakcie spotkań informacyjnych z mieszkańcami, ilość ankiet 50 szt.

b) anonimowa ankieta (Załącznik nr 2) skierowana do uczniów szkół (do 16 r. ż), wypełniania

w szkole podczas zajęć lekcyjnych, np. godziny z wychowawcą, dystrybuowana przez nauczycieli szkół, do których następował też ich zwrot, ilość 181 szt.

2) Badanie danych zastanych i oczekiwanych wśród instytucji

Sposób: zgromadzenie danych ilościowych z następujących instytucji: GOPS, policja, szkoły, zakłady opieki zdrowotnej (Załączniki nr 3-5), łącznie: 6 szt.

Wyniki badań

Badanie mieszkańców Gminy Ryglice w kontekście zjawiska przemocy domowej

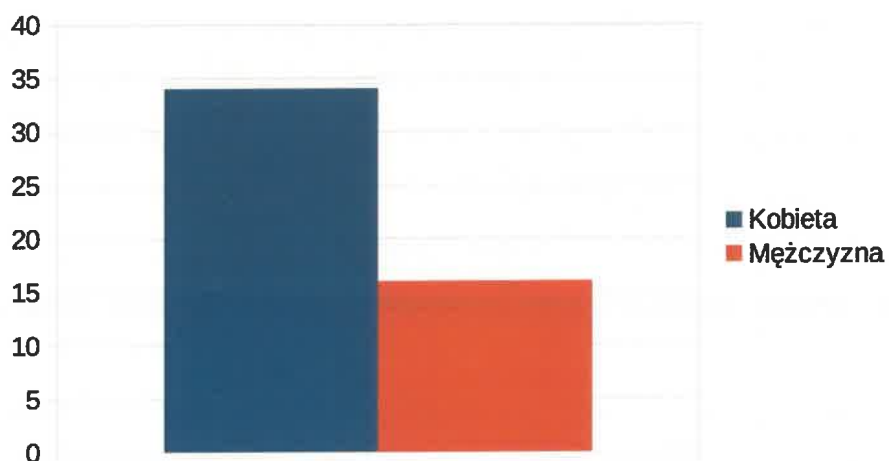
Badanie prowadzone za pomocą anonimowej ankiety dostarczyło informacji w zakresie postrzegania zjawiska przemocy, jej przejawów oraz skali występowania tego zjawiska wśród mieszkańców Gminy Ryglice.

W badaniu udział wzięło 50 osób, z czego większość stanowiły kobiety. Podział na płeć przedstawia wykres nr 1. Zdecydowana większość badanych osób jest w wieku 36-45 lat. Szczegółowe dane wieku respondentów przedstawia wykres nr 2.

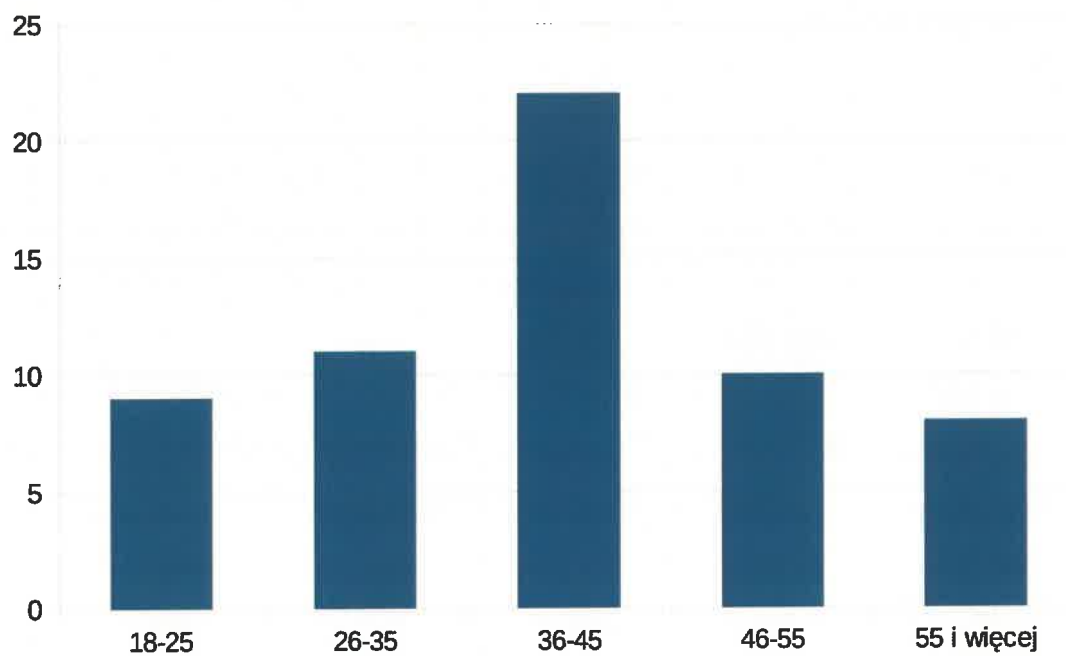
Wykres nr 1

Płeć respondentów

Wykres nr 2

Wiek badanych

Wśród badanych największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym i średnim. Najmniej wśród badanych było osób z wykształceniem podstawowym. Szczegółowe dane znajdują się na wykresie nr 3.

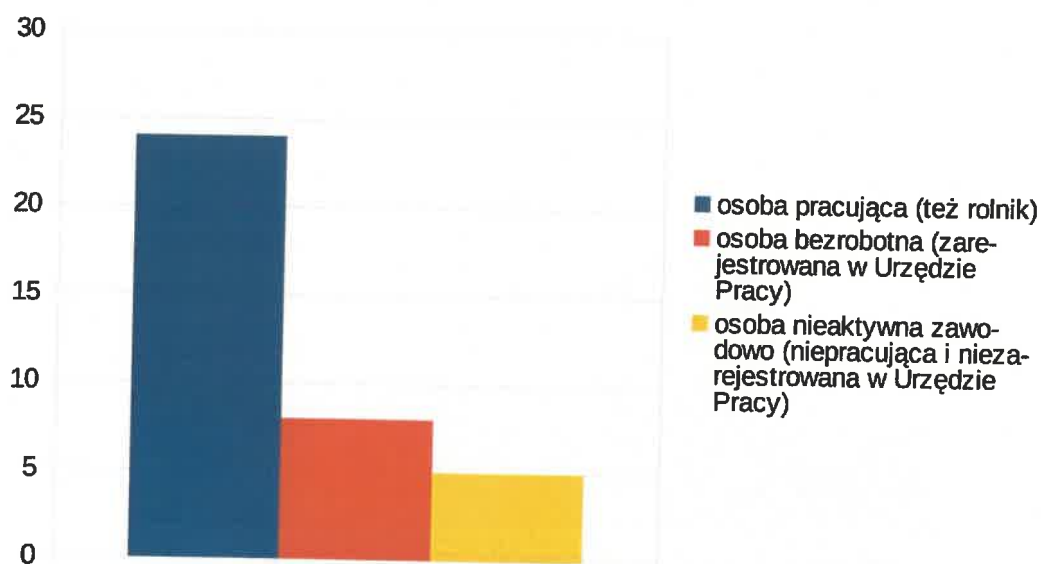
Wykres nr 3

Wykształcenie

Spośród ogólnej liczby badanych kilka osób nie udzieliło odpowiedzi na pytanie dotyczące statusu na rynku pracy. Zdecydowaną większość stanowiły osoby pracujące, znacznie mniej osoby bezrobotne (zarejestrowane w Urzędzie Pracy) oraz osoby nieaktywne zawodowo. Status na rynku pracy

Wykres nr 4

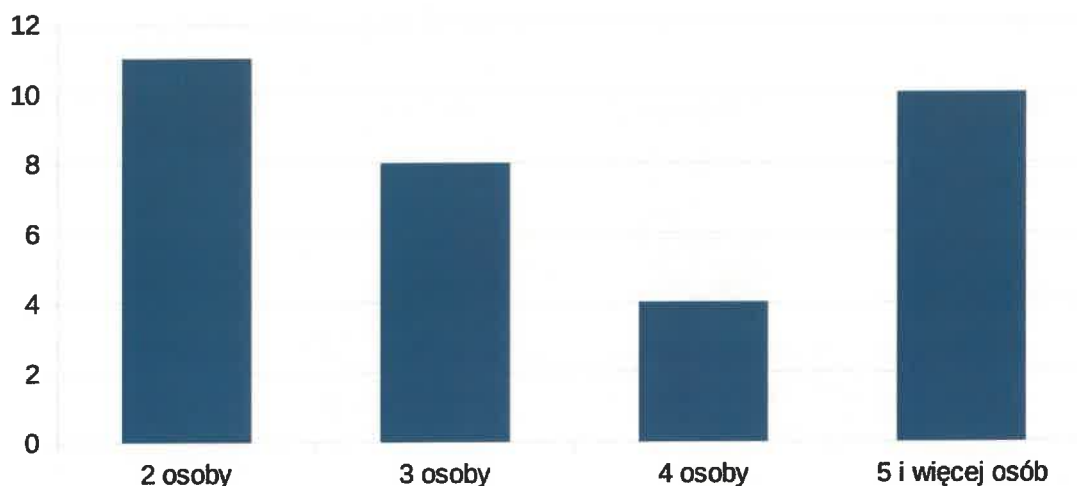

28% badanych stanowiły osoby samotne, pozostali badani to osoby posiadające rodzinę (współmałżonek, dzieci). Liczbę osób w rodzinie przedstawia wykres nr 5.

Wykres nr 5

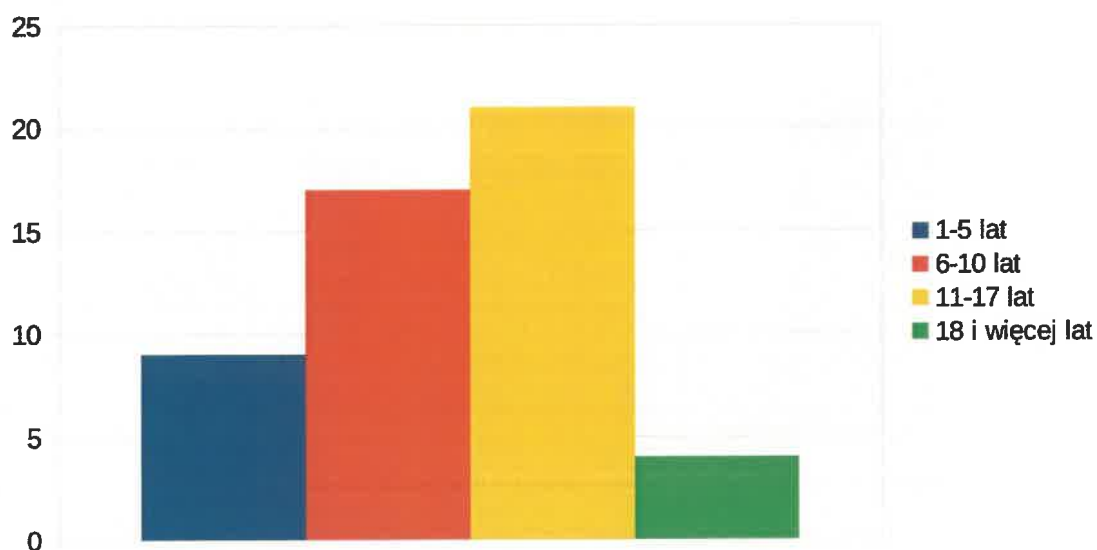
Liczba osób w rodzinie

Najwięcej było rodzin z dwojgiem i trojgiem dzieci, znaczną liczbę stanowiły także rodziny z jednym dzieckiem. W badanych rodzinach liczba dzieci wyniosła 55. Ich strukturę wiekową obrazuje wykres poniżej.

Wykres nr 6

Wiek dzieci

Badana społeczność to zasadniczo grupa o rozkładzie typowych cech charakterystycznych dla społeczności lokalnych na obszarach wiejskich. Dotyczy to zarówno wykształcenia respondentów, jak i ich statusu na rynku pracy oraz struktury rodziny. Badając poziom wiedzy w zakresie zjawiska przemocy i jego rozumienia zadano szereg pytań zamkniętych jednokrotnego i wielokrotnego wyboru.

W pytaniu 1. Zapytano o znaczenie słowa przemoc. Pytanie skonstruowano na zasadzie odpowiedzi zamkniętych. Respondenci, definiując przemoc oznaczali 3 najważniejsze elementy, spośród 6 różnych przejawów przemocy. Najczęściej odpowiadali, że przemoc ich zdaniem to: bicie kogoś, znęcanie się fizyczne i psychiczne, agresja wobec drugiego człowieka.

2 osoby z pośród badanych nie było w stanie stwierdzić, kiedy mamy do czynienia z przemocą, mimo sugerującej konstrukcji pytania. Nasuwa się wniosek, iż zachowania wymienione w pytaniu 1 mogą stanowić powszedni element życia codziennego tych osób, przy całkowitym braku świadomości, iż są to formy przemocy.

Pytanie 2. dotyczyło tego co ma wpływ na stosowanie przemocy. Pytanie skonstruowano na zasadzie odpowiedzi zamkniętych. Respondenci, definiując wpływ maksymalnie 3 czynników na stosowanie przemocy uznali, że największy wpływ ma: przykład dorosłych i wychowanie oraz uzależnienia, w tym alkoholizm, narkomania (również media, tj. TV, filmy, gry komputerowe).

Pytanie 3 i 4 dotyczyło sposobów rozwiązywania konfliktów i stosowania przemocy w sytuacjach konfliktowych. Pytania skonstruowano na zasadzie odpowiedzi zamkniętych, pierwsze wielokrotnego wyboru, w tym 3 możliwe, drugie jednokrotnego. Badani wskazali, iż najlepszą metodą rozwiązywania konfliktów jest rozmowa, a w dalszej kolejności dążenie do pogodzenia się i do kompromisu. Respondenci uznali tym samym formę polubownego rozwiązywania konfliktów za najwłaściwszą. Potwierdzeniem odpowiedzi z poprzedniego pytania jest fakt, iż respondenci w zdecydowanej większości (44 osoby) deklarują niestosowanie przemocy przy rozwiązywaniu konfliktów. Jedna osoba przyznaje się do stosowania przemocy przy rozwiązywaniu konfliktów.

Druga część ankiety dotyczyła diagnozy przemocy domowej w różnych formach punktu widzenia świadka zdarzenia.

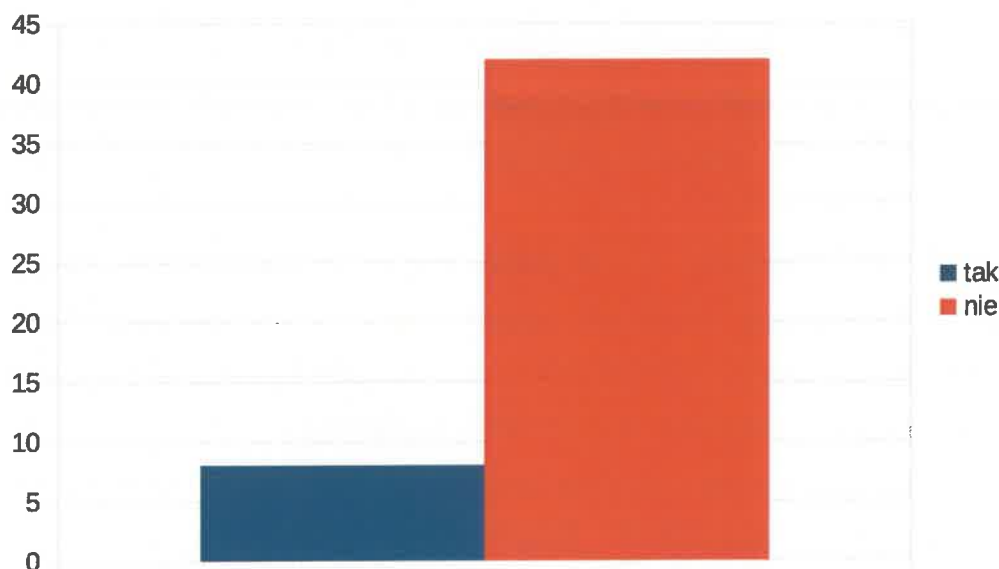
W pytaniu piątym zapytano o to, czy respondenci byli kiedykolwiek świadkami przemocy w domu. Pytanie skonstruowano na zasadzie alternatywy, dopuszczono również odpowiedź „nie wiem”. Spośród badanych osób, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie

zdecydowana większość stwierdziła, że nie było świadkiem przemocy w domu. W 8 przypadkach przemoc domowa była obecna. Wyniki prezentuje wykres nr 7.

Wykres nr 7

Czy byłeś świadkiem przemocy w domu?

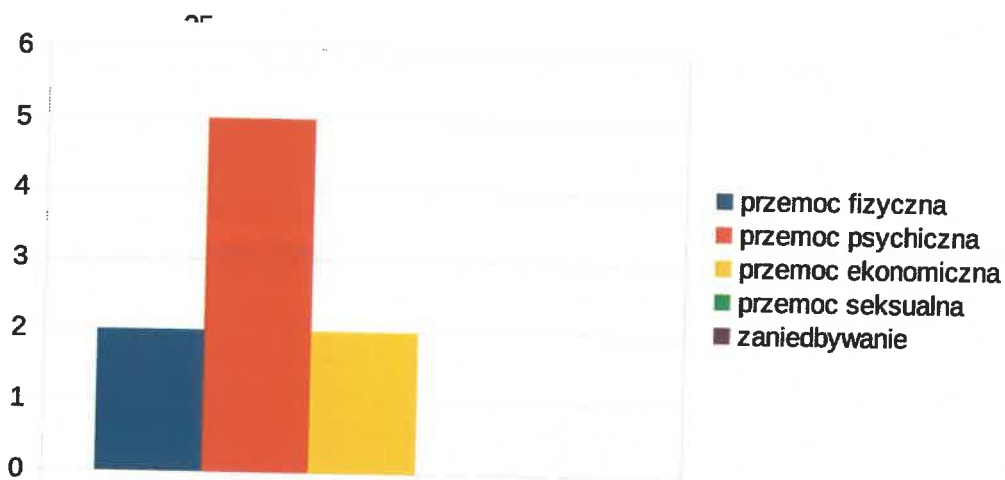
Agresorem w zadeklarowanych przypadkach był mężczyzna. Najczęściej (6 przypadków) przemoc skierowana była do współmałżonka oraz do dzieci (6 przypadków), odnotowano 2 przypadki przemocy wobec osób starszych. Osoby deklarujące bycie świadkiem przemocy domowej, jako najczęstsze przejawy przemocy wskazywały zastraszanie (6), przezywanie oraz bicie (po 3), zaniedbywanie (2), szarpanie i wymuszanie (po 1).

Z udzielonych odpowiedzi wyłania się obraz, iż problem przemocy domowej oraz przejawów jej stosowania jest złożony i zróżnicowany. Obejmuje zarówno przemoc fizyczną, psychiczną, jak i ekonomiczną (Wykres nr 8). Z uwagi na raczej rzadką deklarowaną częstotliwość występowania przemocy domowej szereg zjawisk i form przemocy może nie być prawidłowo interpretowany, zarówno przez świadków, ofiary, jak i agresorów. Ich poziom wiedzy i kompetencji społecznych, a wielu przypadkach również zaburzeń emocjonalnych (np. uzależnienia) generować może niejednoznaczność w wielu przypadkach ocenę.

Wykres nr 8

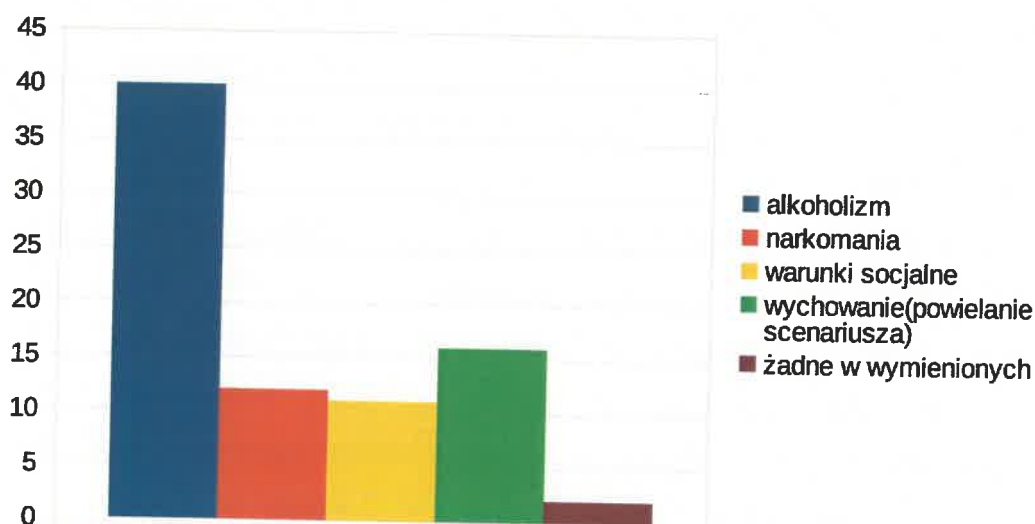
Jakie formy przemocy dotykały Cię w domu?

W pytaniu nr 10 „Co według Ciebie ma wpływ na przemoc w rodzinie?” zwielokrotnione odpowiedzi wskazują, iż problem przemocy w rodzinie jest problemem złożonym, na który zasadniczy wpływ mają uzależnienia (alkoholizm i narkomania). W dalszej kolejności u podstaw leży wychowanie (powielanie scenariusza) oraz warunki socjalne rodzin. Obraz przyczyn przemocy domowej pokazuje Wykres nr 9.

Wykres nr 9

Co według Ciebie ma wpływ na przemoc w rodzinie?

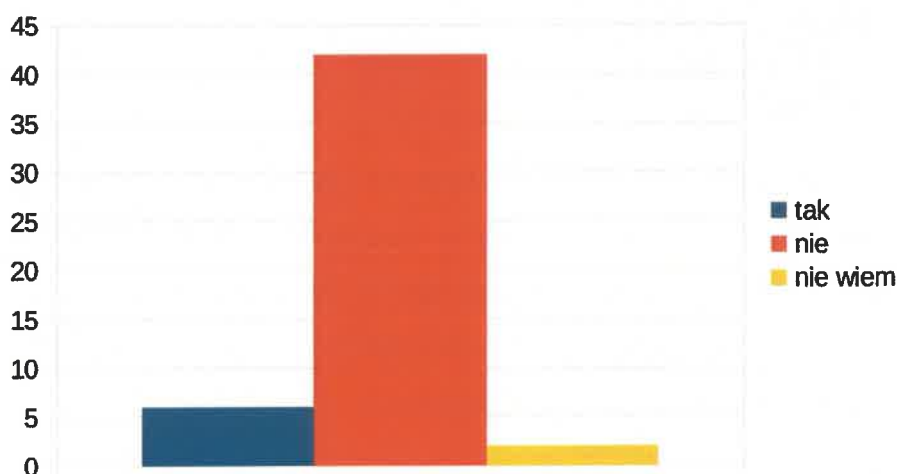

Trzecia część ankiety dotyczyła diagnozy przemocy domowej w różnych formach z punktu widzenia osoby doznającej przemocy.

Bycie osobą doznającą przemocy deklaruje tylko 6 osób. Ponadto 2 osoby udzielające odpowiedzi na to pytanie nie jest w stanie jednoznacznie stwierdzić, czy doznało przemocy. (Wykres nr 10).

Wykres nr 10

Czy zdarzyło Ci się być ofiarą przemocy w domu?

Z analizy danych wynika, że wobec każdej z 6 osób będących osobą doznającą przemocy w domu przypadają co najmniej dwie formy przemocy, w tym prawie każdy przyznający się do bycia ofiarą doznaje przemocy psychicznej (zastraszanie, wymuszanie, wyzwiska, wyśmiewanie). Zdecydowana większość respondentów doznających przemocy w rodzinie przyznała, że często doświadczała przemocy. Według badanych najczęściej sprawcą przemocy jest ojciec.

W pytaniach nr 15 i 16 zapytano o reakcję na okazaną przemoc domową. Osoby wobec których zastosowano przemoc wskazały, iż w reakcji na nią: uciekają (5), bronią się (3), mówią o tym (1). Przemoc okazana innym wywołuje przede wszystkim reakcję obrony tych osób, ucieczki oraz mówienia innym o zaistniałej sytuacji. Większość osób doświadczających przemocy twierdzi, że wie gdzie szukać pomocy w takich sytuacjach, 1 osoba nie ma na ten temat wiedzy. Poziom świadomości w zakresie poszukiwania pomocy, w zestawieniu z deklarowanymi reakcjami na przemoc wymaga jeszcze edukacji mieszkańców.

Pytanie 18 „Czy stosowałeś kiedykolwiek przemoc przeciwko członkowi rodziny?” Tylko 1 respondent zadeklarował, iż stosował przemoc wobec członków rodziny. 1 nie jest w stanie jednoznacznie stwierdzić, czy jego zachowania miały formę przemocy.

Tylko 2 sprawców określiło częstotliwość stosowania przez siebie przemocy: rzadko. Co do form stosowanej przez agresorów przemocy domowej dominują: przemoc fizyczna (bicie, szarpanie) i ekonomiczna (wydzielanie pieniędzy, kontrolowanie wszystkich wydatków współmałżonka, uzależnienie finansowe) po 1 osobie. Z uwagi na rzadką deklarowaną częstotliwość występowania przemocy domowej szereg zjawisk i form przemocy może nie być prawidłowo interpretowana, zarówno przez świadków, ofiary, jak i agresorów. Ich poziom wiedzy i kompetencji społecznych, a w wielu przypadkach również zaburzeń emocjonalnych (np. uzależnienia) generować może niejednoznaczną ocenę.

Badanie uczniów szkół z terenu Gminy Ryglice

Celem badania dzieci i młodzieży ze szkół z terenu Gminy Ryglice było zidentyfikowanie zjawiska przemocy, form jej stosowania oraz intensywności występowania. W badaniu udział wzięło 181 osób: uczniów i uczennic Szkoły Podstawowej w Ryglicach, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zalasowej oraz Zespołu Szkół w Lubczy.

Odpowiedzi na pytanie o płeć udzieliło 181 osób. Podział na płeć przedstawia Wykres nr 10.

Wykres nr 10

Płeć uczniów

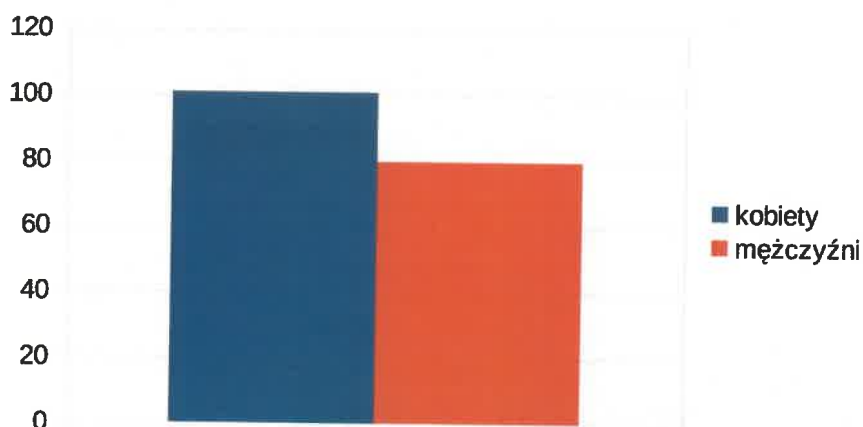

Tabela 1

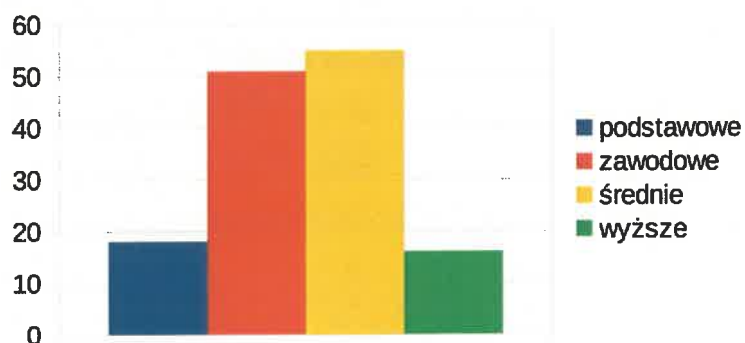
Struktura rodzin objętych badaniem

Opis rodziny	Liczba rodzin
Rodziny, w których jest dwoje rodziców i rodzeństwo	94
Rodziny niepełne	11
Rodziny wielopokoleniowe	86

W tym wśród rodziców badanych uczniów największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim i zawodowym. Najmniej wśród badanych było osób z podstawowym i wyższym (po 33 osoby). Szczegółowe dane znajdują się na wykresie nr 11 i 12.

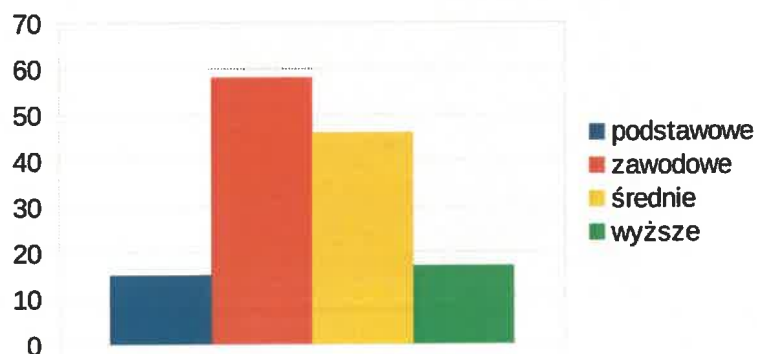
Wykres nr 11

Wykształcenie matki

Wykres nr 12

Wykształcenie ojca

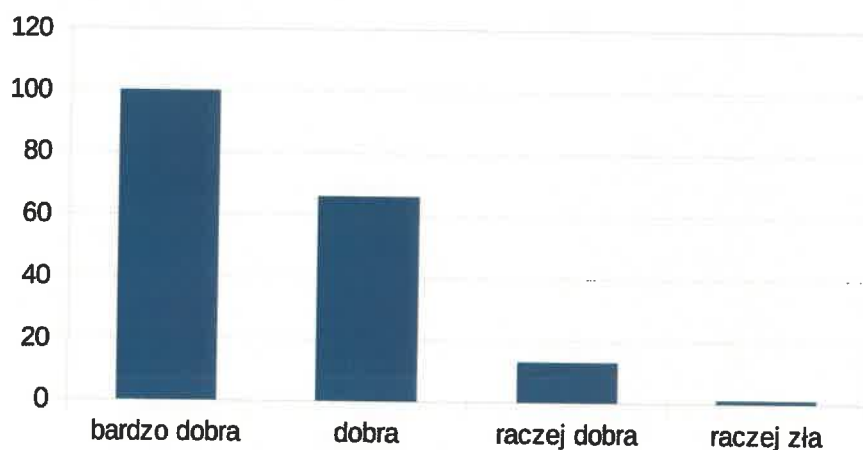

Większość spośród uczniów ocenia panującą w domu atmosferę jako bardzo dobrą i dobrą. Podobnie kontakt z rodzicami określany jest jako bardzo dobry (99 osób), dobry (56 osób), raczej dobry (13 osób). Nikt nie ocenił atmosfery panującej w domu i kontaktów z rodzicami jako złych lub bardzo złych (Wykresy 13 i 14).

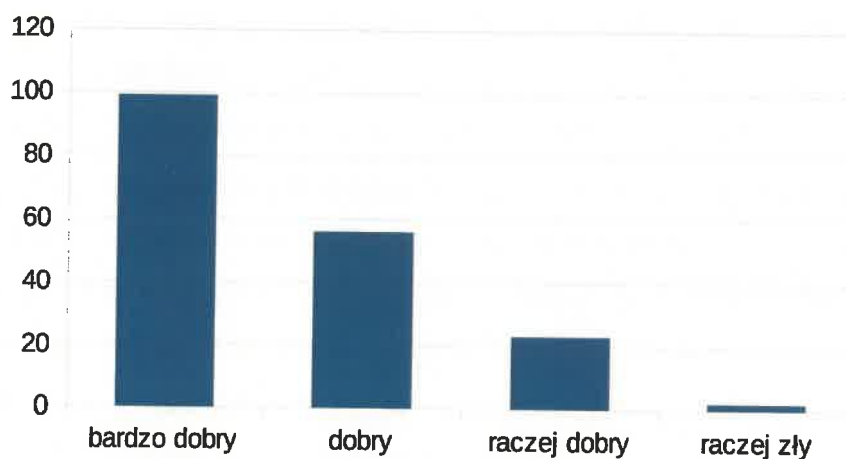
Wykres nr 13

Ocena atmosfery panującej w domu

Wykres nr 14

Ocena kontaktu ucznia z rodzicami

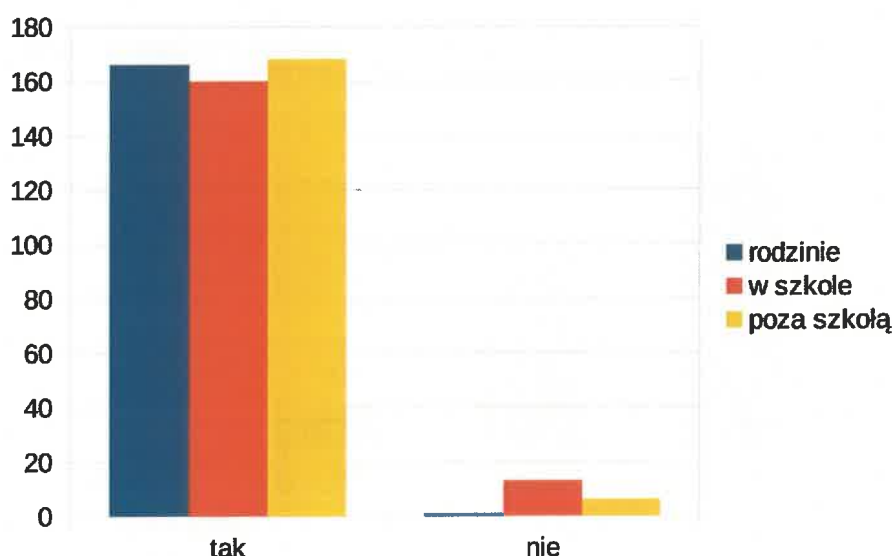

Najbezpieczniej uczniowie czują się poza szkołą (168 uczniów), następnie w rodzinie (166 uczniów) i w szkole (160), (Wykres nr 14.1).

Wykres nr 14.1

Czy czujesz się bezpiecznie wśród rodziny, w szkole i poza szkołą?

W miarę pozytywny obraz rodzin badanych uczniów i wewnętrznych relacji w nich panujących potwierdzają także odpowiedzi na kolejne pytania. W ramach pytania 5, zadanych było 6 pytań o charakterze otwartym, zdecydowana większość uczniów udzieliła odpowiedzi na te pytania. Uczniowie napisali, iż z reguły rodzice lub/i inni członkowie rodziny wykazują zainteresowanie i zaangażowanie w ich sprawy, zainteresowania, hobby. W przypadku zaistnienia sytuacji konfliktowych uczniowie najczęściej deklarują reakcje o charakterze wycofania, izolacji. Spora grupa badanych uczniów deklaruje, iż na kłótnie z rodzicami reaguje agresywnie, kilkunastu płacze i traci zaufanie do najbliższych.

Rodzice natomiast, gdy ankietowany zrobi coś złego, z reguły są źli i zmartwieni, dają kary dzieciom, zdarza się, że reagują krzykiem, ale prowadzą też rozmowy i tłumaczą. Wśród osób z rodziny, którzy występują w obronie respondentów obok rodziców często wskazywani są również dziadkowie i rodzeństwo.

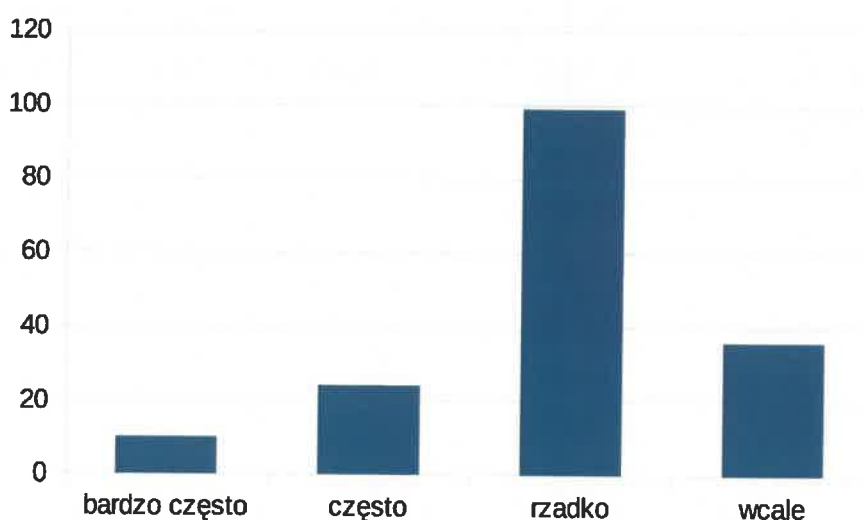
Odpowiedzi uczniów na pytania otwarte potwierdziły, iż rodzice mają określony system reakcji na negatywne zachowania ich dzieci. Stosowane kary są bardzo zróżnicowane, począwszy od kar wychowawczych, tj. upomnienie, szlaban, zakaz oglądania telewizji, zakaz używania telefonu czy komputera, aż po sporadyczne np. brak kieszonkowego czy krzyk. Część osób deklaruje brak kar za ich negatywne zachowania.

W pytaniu 6, poproszono o wyjaśnienie, co według respondenta oznacza słowo przemoc. Pytanie skonstruowano na zasadzie odpowiedzi zamkniętych. Respondenci, definiując przemoc oznaczali 3 najważniejsze elementy przemocy, spośród 6 różnych przejawów przemocy. Najczęściej odpowiadali, że przemoc ich zdaniem to: znęcanie się fizyczne i psychiczne (147 uczniów), bicie kogoś (113 uczniów), agresja wobec drugiego człowieka (88 uczniów). 5 badanych nie było w stanie stwierdzić, kiedy mamy do czynienia z przemocą, mimo sugerującej konstrukcji pytania. Nasuwa się wniosek, iż zachowania wymienione w pytaniu 6 mogą stanowić powszedni element życia codziennego tych osób, przy całkowitym braku świadomości, iż są to formy przemocy.

Pytanie 7 dotyczyło częstotliwości z jaką respondenci spotykają się z przemocą. Spośród badanych 99 osób deklaruje, że ze zjawiskiem agresji/ przemocy spotyka się rzadko, 36 wcale, 24 często, 10 bardzo często. Pełen obraz częstotliwości prezentuje Wykres nr 15.

Wykres nr 15

Jak często spotykasz się w swoim życiu ze zjawiskiem agresji/przemocy?

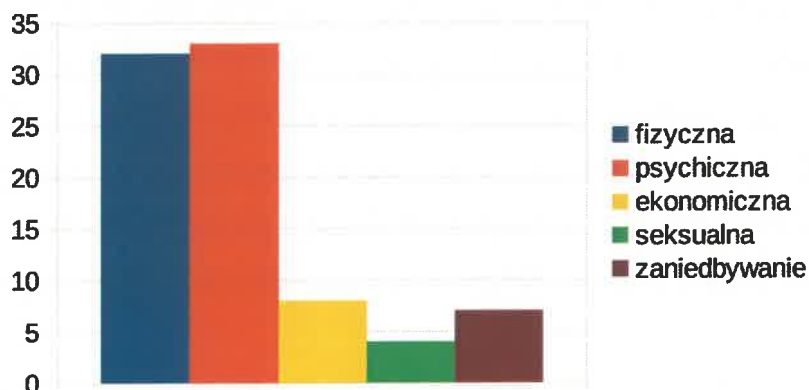

W przypadku przemocy domowej, już 41 uczniów potwierdza, iż zetknęło się z taką przemocą, w tym 22 jako świadek, 8 jako ofiara, a 11 uczniów było sprawcą przemocy. Najczęściej deklarowaną formą przemocy domowej, z którą badani uczniowie mieli styczność jest przemoc psychiczna (33), następnie fizyczna (32). Wśród zdarzeń, które badani uczniowie identyfikowali jako przemoc domową pojawiły się wszystkie formy przemocy. Zaznaczyć należy, iż 4 odpowiedzi dotyczyły przemocy seksualnej zdefiniowanej jako molestowanie, gwałt, bądź demonstrowanie zazdrości. Wykres nr 16 prezentuje z jakimi jeszcze formami przemocy domowej stykają się uczniowie.

Wykres nr 16

Z jakimi formami przemocy domowej się zetknęłaś/zetknąłeś?

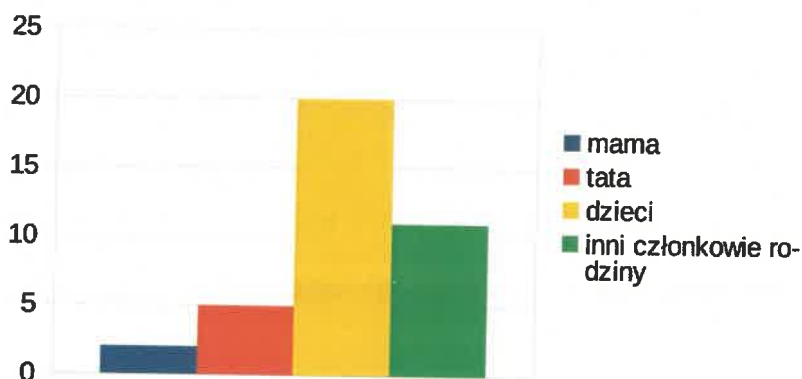

Odpowiadając na Pytanie 11. *Kto był ofiarą przemocy w rodzinie?* badani uczniowie wskazali w większości przypadków, że były to dzieci (20), następnie pozostali członkowie rodziny (11). Podkreślić należy, iż na pytanie to, dające możliwość wielokrotnego wyboru padło jedynie 38 odpowiedzi (wykres 17).

Wykres nr 17

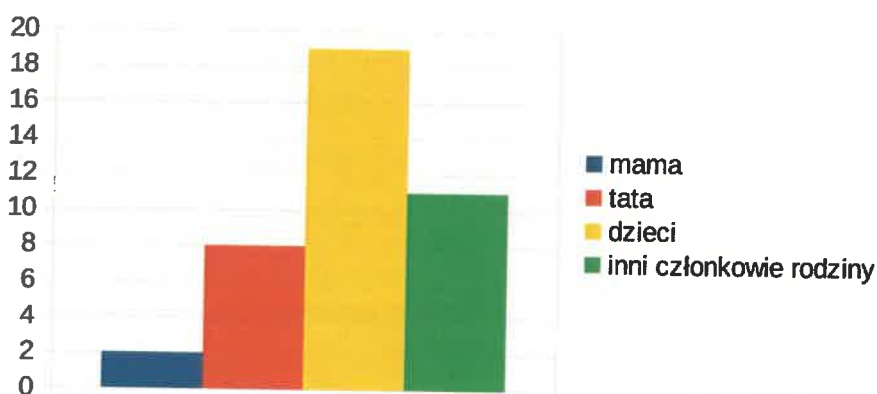
Kto był ofiarą przemocy w rodzinie?

Spośród 40 udzielonych odpowiedzi wyłania się obraz, iż najczęstszym sprawcą przemocy w rodzinie są dzieci a w dalszej kolejności inni członkowie rodziny oraz ojciec. Zestawienie odpowiedzi przedstawia Wykres nr 18.

Wykres nr 18

Kto był sprawcą przemocy w rodzinie?

Stosowana przemoc w domu z reguły według wiedzy uczniów nie była zgłaszana do instytucji tj. GOPS, Policja, czy Szkoła. Jedynie 6 uczniów deklaruje, iż stosowaną przemoc zgłoszono do GOPS, a kolejne 11 respondentów twierdzi, że o zdarzeniu poinformowano Policję, 5 zadeklarowało zgłoszenie do szkoły. Więcej, bo 57 uczniów uważa, że spraw tak istotnych jak stosowanie przemocy nie załatwia się samemu.

Badaniem objęto również Komisariat Policji w Tuchowie jako, że do podstawowych zadań Policji należy m.in: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi oraz wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, policja to jeden z kluczowych podmiotów wśród instytucji i służb społecznych w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Policja monitoruje na bieżąco stan zjawiska przemocy domowej w Gminie Ryglice i posiada szeroką wiedzę na temat zaistniałych jej przypadków. Komisariat Policji w Tuchowie w ciągu ostatnich 2 lat, na terenie podległym komisariatowi odnotował 85 przypadków interwencji domowych i założenie 108 Niebieskich Kart (w tym na terenie Gminy Ryglice 41 NK). Przypadki te dotyczyły bardzo często rodzin pełnych, w których występuje zjawisko uzależnienia, często niepełnych, rzadko z problemem bezrobocia, wielodzietnych i wielopokoleniowych. Podczas w/w interwencji domowych najczęściej agresorem był ojciec i osoby współzamieszkujące z rodzicami matka, dziecko pełnoletnie. Zgłoszenia o stosowaniu przemocy najczęściej trafiały na posterunek policji od ofiar przemocy, rzadziej natomiast od świadków stosowania przemocy, sąsiadów czy instytucji, , nigdy od sprawców. Na terenie Gminy Ryglice jest 15 osób w wyroku sądowym za wszelkie formy przemocy, również z zawieszeniem ich wykonania.

Znaczącym uzupełnieniem wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów szkół z terenu Gminy Ryglice są dane z formularzy wypełnionych przez przedstawicieli Szkoły Podstawowej w Ryglicach, Szkoły Podstawowej w Woli Lubeckiej, Szkoły Podstawowej w Kowalowej, Szkoły Podstawowej w Joninach, Zespołu Szkół w Lubczy, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zalasowej.

W szkołach tych zdiagnozowano 1 przypadek przemocy w rodzinie wśród uczniów, w ciągu ostatniego roku szkolnego. W trzech szkołach istnieje podejrzenie, co do stosowania przemocy w rodzinach uczniów. Podejrzenia te dotyczą, zarówno przypadków rodzin, w których przemoc została już zdiagnozowana i występuje nadal, jak też rodzin, które dotychczas nie zostały zdiagnozowane, ale szkoła ma istotne podejrzenia, co do

stosowania w rodzinie przemocy. Podejrzenia te dotyczą łącznie 1 rodziny. Brak jest wiedzy, kto jest podejrzany o stosowanie przemocy.

Według opinii szkół najczęstszą przyczyną stosowania przemocy jest uzależnienie (np. alkohol, narkotyki), warunki socjalne rodziny, bezrobocie, wychowanie rozumiane jako „powielanie scenariusza”, sposób na odreagowanie oraz niezaradność życiowa. Dodatkowo w żadnej z badanych szkół nie obserwowane są zachowania skrajnie różne od agresywnych wśród dzieci, mogące sugerować stosowanie przemocy wobec dzieci, np. poczucie strachu, lęku, wycofanie, alienacje, małomówność, obniżone poczucie wartości, itp.

Szkoły deklarują, iż występują u nich zachowania agresywne. Dotyczą one wyłącznie sytuacji, w której agresorem jest uczeń i występują rzadko. Zachowania te dotyczą relacji uczeń → uczeń i przybierają postać przemocy fizycznej w rozumieniu: uderzenia, bójki, szarpanie; werbalnej w rozumieniu: przezwiska, wyśmiewanie (3 szkoły), emocjonalnej w rozumieniu: zastraszanie, grożenie.

Jednocześnie szkoły wskazały, iż uczniów w szkole stosujących w ostatnim roku szkolnym przemoc fizyczną było 10, przemoc werbalną/emocjonalną było 37. Według danych ze szkół wśród uczniów nie występuje przemoc ekonomiczna.

W ostatnim roku szkolnym w szkołach, lub poza nimi odnotowano jedną interwencję policyjną z udziałem nieletnich. 1 uczeń z dozorem kuratorskim uczęszcza do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zalasowej, 1 do Szkoły Podstawowej w Ryglicach.

Szkoły informują o dwóch przypadkach dzieci, których członkowie rodzin mają wyrok za znęcanie, (nie tylko dokonanych na rodzinie). W dwóch szkołach występuje co najmniej jeden przypadek rodziny, w której rodzic lub rodzice mają ograniczone prawa rodzicielskie, bądź są ich pozbawieni.

Stworzenie pełnego obrazu diagnozy zjawiska przemocy domowej w Gminie Ryglice wymagało również objęcia badaniem pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach. Badanie uwarunkowane było celem działania pomocy społecznej (zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej), które zdefiniowane jest jako umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Z danych GOPS w Ryglicach (za rok 2020r.) wynika, iż pod opieką pozostaje 4 rodziny z problemem uzależnień, 66 z

długotrwałą chorobą, 40 rodzin z problemem bezrobocia, 40 rodzin wielodzietnych, 8 rodzin z problemami wychowawczymi i z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, 49 z niepełnosprawnościami.

Wśród ww. rodzin GOPS zdiagnozował problemy przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy występuje w 19 rodzinach. Najczęściej przyczyną przemocy domowej w rodzinach podopiecznych GOPS w Ryglicach jest uzależnienie, np. alkohol, bezrobocie oraz niezaradność życiowa.

Działania na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej GOPS w Ryglicach podejmuje we współpracy z innymi instytucjami, podmiotami zaangażowanymi w walkę z przemocą w rodzinie na terenie Gminy Ryglice.

Kluczowym dokumentem wyznaczającym priorytety i działania gminy w zakresie pomocy społecznej jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ryglice na lata 2016-2025. Zwraca ona uwagę na problem przemocy domowej. W diagnozie zawartej w ww. Strategii stwierdza się, iż przemoc domowa to efekt najczęściej nieprawidłowego funkcjonowania rodziny, co z kolei związane jest z nieprawidłowymi więziami rodzinnymi, bezrobociem, ubóstwem, uzależnieniami. Na poziomie Strategii zdiagnozowano również formy przemocy domowej, która istnieje w sferze fizycznej, emocjonalnej, seksualnej oraz jako zaniedbania wobec dzieci.

Funkcjonująca w Gminie Strategia jako cel strategiczny stawia m. in.:

Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną :

Cel operacyjny 1.1 Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej

Cel operacyjny 1.2 Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny 1.3 Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu

Cel operacyjny 1.4 Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie

Cel operacyjny 1.5 Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Ponadto, działania stricte związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej wskazuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar

Przemocy w Rodzinie w Gminie Ryglice, obejmujący kompleksowo wszystkie elementy i przejawy agresji.

Z analizy dokumentu wynika, iż szereg działań przewidzianych w systemie i programie jest już na zaawansowanym poziomie realizacji. Funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który prowadzi kluczowe z punktu widzenia programu działania i podejmuje inicjatywy związane z realizacją założeń dokumentu.

Wnioski

Niniejszą diagnozę opracowano na podstawie wyników badania w zakresie grup zagrożonych zjawiskiem przemocy w Gminie Ryglice.

Na etapie metodologii badań przyjęto, iż do grup ryzyka, realnie zagrożonych stosowaniem przemocy zalicza się: kobiety, mężczyźni, dzieci i młodzież oraz osoby starsze i niepełnosprawne. Przegląd literatury dostarczył wyczerpujących dowodów, aby móc założyć hipotezy o stosowaniu przemocy domowej wobec każdej z tych grup.

Wrażliwość problemu jakim jest przemoc w rodzinie, dotychczasowy brak badań terenowych w tym zakresie oraz niewielkie zrozumienie społeczne dla idei diagnozy, powodowało trudności w określeniu skali zjawiska w Gminie Ryglice. Z uwagi na fakt, iż badania prowadzone na terenie województwa wykazują, że przemoc w rodzinie staje się coraz powszechniejszym zjawiskiem niezbędne jest zdobycie wiedzy na temat występowania zjawiska przemocy domowej, jego struktury, natężenia i rodzajów w Gminie Ryglice. Jednocześnie na terenie Gminy Ryglice istnieje infrastruktura różnych podmiotów mających w swych celach statutowych zapobieganie bądź monitorowanie zjawisk przemocy domowej. Podstawową instytucją jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach, instytucje edukacyjne (m. in. szkoły), Komisariat Policji.

W toku badań prowadzonych w Gminie Ryglice wyróżniono kilka zasadniczych aspektów sukcesywnie pojawiających się w wypowiedziach mieszkańców i odnoszących się do przemocy domowej.

Dywersyfikacja metod badawczych miała na celu uzyskanie maksymalnie całościowego obrazu problemu przemocy domowej w Gminie Ryglice. Wyniki diagnozy wskazują, że przemoc w rodzinie jest zjawiskiem spotykanym. Pogląd taki podzielają pracownicy GOPS w Ryglicach, podkreślając jednocześnie, że jest to problem powszechny, jednak w wielu przypadkach nieświadomiony. Badania pozwoliły na oznaczenie następujących wniosków:

1. Tendencyjne rozumienie pojęcia „przemocy”

Badania pokazały, iż mieszkańcy tendencyjnie rozumieją samo pojęcie przemocy. Najczęściej przemoc rozumiana jest jako: znęcanie fizyczne i psychiczne, czy bicie kogoś agresja wobec drugiego człowieka. Przemoc, której przejawem są plucie, rzucanie i coś złego nie jawi się mieszkańcom gminy jako jedna z form przemocy. Podobnie, problemy życia codziennego i towarzysząca im agresja słowna, manipulacje, a w szczególności zaniedbanie i porzucenie nie funkcjonują w świadomości badanych jako przemoc. Można zatem stwierdzić, że zdaniem badanych przemoc to głównie fizyczne, zamierzone, powtarzające się działanie skierowane do innego członka rodziny. W aspekcie tym nie są rozważane straty moralne wynikające z innych niż fizyczna form przemocy.

2. Istnieje prawdopodobieństwo, iż przemoc domowa jest przez część społeczności Gminy powszechnie akceptowana

W wyniku tendencyjnego rozumienia pojęcia przemocy domowej istnieje społeczne przyzwolenie na akty przemocy w środowisku rodzinnym. W szczególności ma to związek z miejscem dokonywania przemocy, jakim jest dom, mieszkanie, które stanowią zamknięty dla środowiska zewnętrznego obszar. W związku z powszechnie panującym przekonaniem o nieingerowaniu w życie małżeńskie i rodzinne, społeczność lokalna uznaje za właściwe nieupublicznianie konfliktów i problemów o podłożu rodzinnym. Zazwyczaj do przemocy dochodzi za szczelnie zamkniętymi drzwiami, a ofiary często ukrywają fakt doznawanej krzywdy. Przemoc w rodzinie jest także problemem wstydliwym i dlatego trudnym do zdiagnozowania.

Potwierdzają to przeprowadzone badania, w których 3 uczniów oraz 2 osoby dorosłe nie było w stanie stwierdzić w jakich sytuacjach mamy do czynienia z przemocą. Należy podkreślić, iż w świadomości nie wszystkich badanych zachowania negatywne i nieakceptowane społecznie są przejawem przemocy. Potwierdza to wniosek, iż przemoc fizyczna, werbalna, ekonomiczna i inne towarzyszą życiu codziennemu niektórym mieszkańcom Gminy.

3. Powielanie „scenariusza wychowawczego” jest kluczowym elementem dziedziczenia zachowań przemocowych

Problem przemocy w rodzinie, najczęściej występuje w rodzinach, w których pojawiają się jakieś inne problemy: uzależnienia, tj. alkohol, narkotyki, problemy finansowe, problemy rodzinne tj. problemy małżeńskie, choroba bądź śmierć kogoś bliskiego, czy problemy związane z pracą. Jednocześnie nie zawsze musi wystąpić któryś z wyżej wymienionych pretekstów. Przyczyną przemocy może być także przykład dorosłych, wychowanie czy wzorzec powielany w mediach. Badania wskazują wyraźnie, iż w przypadku Gminy Ryglice najczęstszą przyczyną stosowania przemocy, z którą mieszkańcy Gminy zetknęli się, czy to w roli świadka, ofiary czy sprawcy są uzależnienia oraz warunki socjalne rodzin. W stosunku do przyczyn tj. uzależnienia, warunków materialnych czy wychowania instytucje zaangażowane w monitorowanie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie podejmują szereg działań zachowawczo-korygujących.

W kontekście występowania w Gminie przemocy w rodzinie, nie można jednak pominąć przyczyn o charakterze wychowawczym, zwłaszcza, że istnieje ryzyko powielania obecnego w tych domach scenariusza wychowawczego przez kolejne pokolenia.

4. Duża świadomość społeczna polubownego rozwiązywania konfliktów.

Badanie pozwoliło na ocenę preferowanych sposobów rozwiązywania konfliktów i stosowania przemocy w sytuacjach konfliktowych. Osoby dorosłe objęte badaniem w większości uznały, iż najlepszą metodą rozwiązywania konfliktów jest rozmowa, godzenie się, kompromis. Odpowiedzi uczniów szkół z terenu gminy potwierdziły natomiast ich dobry i bardzo dobry kontakt z rodzicami (99 respondentów), fakt angażowania się członków ich rodzin w sprawy osobiste i szkolne, hobby, czy zainteresowania. Pozytywne relacje dotyczą również sytuacji konfliktowych, czy negatywnych.

Uczniowie zadeklarowali w większości, iż w przypadku gdy zrobią coś złego, rodzice, bliscy z reguły są zmartwieni, źli, dają im kary, czasem reagują krzykiem. Badanie pokazało również, iż rodzice w Gminie Ryglice mają określony system reakcji na negatywne zachowania. W większości przypadków kary przybierają postać zakazów korzystania z telewizji, telefonu czy komputera, rozmów dyscyplinujących, upomnień, czy ograniczenia wyjść. Odnotowano także sytuacje braku zupełnego zainteresowania

rodziców sprawami ich dzieci, oraz braku reakcji na negatywne ich zachowania lub akty agresji podejmowane jako reakcja na nie.

Sumarycznie, w wyniku badania powstał pozytywny obraz dużej świadomości w Gminie, co do polubownego rozwiązywania konfliktów. Pozwala to twierdzić, iż przekonania badanych w tym względzie, rzutują na ich skłonności do określonych zachowań w konkretnych sytuacjach rodzinnych. Stanowi to również podstawę do budowania braku przyzwolenia społecznego do stosowania przemocy w rodzinie.

5. W Gminie Ryglice występuje zjawisko przemocy w rodzinie.

Badanie dowodzi, iż w domach w Gminie Ryglice zdarzają się przypadki przemocy. Pojawiają się one najczęściej w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami, ofiarami, sprawcami są jedynie członkowie rodziny. W badaniu, kilku mieszkańców Gminy potwierdziło, iż było świadkiem przemocy domowej, 6 ofiarą, a 1 sprawcą. Do tego 41 dzieci zadeklarowało, iż widziało przemoc lub było sprawcą albo ofiarą. Wśród zdarzeń, które identyfikowali badani jako przemoc pojawiły się wszystkie formy przemocy. W tym, w odpowiedziach 4 uczniów pojawiła się przemoc seksualna rozumiana jako molestowanie, gwałt, bądź demonstrowanie zazdrości.

Z uwagi jednak na fakt, zadeklarowania przez badanych raczej rzadkiej częstotliwości występowania przemocy domowej, szereg zjawisk i form przemocy może nie być prawidłowo interpretowana (zgoda na określone negatywne zachowania), zarówno przez świadków, ofiary, jak i agresorów. Ich poziom wiedzy i kompetencji społecznych, a w wielu przypadkach również zaburzeń emocjonalnych (np. uzależnienia) generować może niejednoznaczność w wielu przypadkach ocenę.

6. Najczęstszy sprawca przemocy ??

Badanie pokazało, iż w większości przypadków sprawcą przemocy domowej był mężczyzna. Uczniowie deklaruowali, że najczęściej sprawcami przemocy w domu są dzieci. Jedynie 2 z nich to sytuacje, w których agresorem jest kobieta: matka, żona. Najczęściej przemoc kierowana jest do współmałżonka, w drugiej kolejności do dzieci. Wyżej wymienioną prawidłowość potwierdzają dane uzyskane od GOPS, policji oraz szkół z terenu gminy, gdzie w większości przypadków o stosowanie przemocy domowej (wobec najczęściej dzieci i matek) podejrzani są ojcowie.

7. Istnieje zadowalający poziom świadomości osób dotkniętych przemocą w zakresie poszukiwania pomocy

Mieszkańcy gminy deklarują czynną postawę wobec przemocy domowej. U przebadanych przemoc wywołuje przede wszystkim reakcję ucieczki, obrony. Większość spośród badanych potwierdza, że wie gdzie szukać pomocy w takich sytuacjach, 1 osoba nie ma ten temat wiedzy. Z drugiej jednak strony, dzieci i młodzież jedynie w 22 przypadkach przyznali, iż przemoc domowa, której byli świadkiem, ofiarą lub sprawcą została zgłoszona na policję, do szkoły lub Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poziom świadomości w zakresie poszukiwania pomocy, w zestawieniu z deklarowanymi reakcjami na przemoc (zdecydowana większość, zarówno ofiar bądź świadków przemocy deklaruje: ucieczkę lub obronę) jest zadowalający. Niemniej jednak należy edukować, informować pozostałe osoby, uwrażliwiać na problem przemocy domowej, jej przyczyny i konsekwencje.

8. Placówki edukacyjne na terenie Gminy Ryglice monitorują zjawisko przemocy w rodzinach uczniów

Szkoły z terenu Gminy Ryglice aktywnie włączyły się w badanie „Diagnoza rodzin zagrożonych przemocą” umożliwiając wykonanie badania wśród swoich uczniów, jak również wypełniając formularz dla szkół. Z danych szkół wynika konkretna liczba 1 zdiagnozowany przypadek przemocy w rodzinie wśród uczniów. Monitoring pozwolił również stwierdzić, iż w szkołach w gminie istnieją podejrzenia, co do stosowania przemocy w 1 rodzinie. We wszystkich szkołach zauważa się zachowania agresywne, które dotyczą wyłącznie sytuacji, w której agresorem jest uczeń. Występują one rzadko i przybierają postać przemocy fizycznej w rozumieniu: uderzenia, bójki, szarpanie, itp. (5 szkół), werbalnej w rozumieniu: przezwiska, wyśmiewanie (5 szkół), emocjonalnej w rozumieniu: zastraszanie, grożenie (1 szkoła).

Rekomendacje

Na podstawie wyciągniętych wniosków można podkreślić najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych oraz służb funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, mających wpływ na kształtowanie i wdrażanie praktycznych działań w Gminie Ryglice. Istniejący na terenie Gminy problem

przemocy domowej wymaga podjęcia i kontynuowania działań na różnych poziomach interwencji i wśród wielu instytucji. Wieloaspektowość problemu sprawia, iż należy zbudować lokalny system wspierania rodzin objętych i zagrożonych przemocą domową. Aby instytucje i podmioty z terenu Gminy Ryglice zobligowane do podejmowania intensywnych i wielowymiarowych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie mogły tworzyć i wdrażać spójny system przeciwdziałania zjawiskom przemocy w rodzinie rekomenduje się:

Rekomendacja 1

Prowadzenie działań edukacyjnych oraz interwencyjno-prawnych wobec wszystkich osób dotkniętych przemocą w rodzinie (poszkodowanych, sprawców i świadków).

Tylko kompleksowe objęcie całej, dysfunkcyjnej rodziny działaniami prewencyjnymi może prowadzić do minimalizacji skali zjawiska oraz minimalizacji jego akceptacji społecznej. Z uwagi na destrukcyjny charakter przemocy domowej, która w zależności od sytuacji może być przyczyną, bądź skutkiem dysfunkcji w rodzinie, konieczne jest maksymalne zbliżenie oferty pomocowej do mieszkańców.

Stąd prowadzenie działań edukacyjnych, uświadamiających, bądź informacyjnych może przyczynić się do stopniowej samoeliminacji niepożądanego zjawiska. Działania interwencyjno-prawne muszą istnieć i być realizowane w stosunku do sprawców przemocy, celem ochrony zdrowia fizycznego i psychicznego oraz życia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Rekomendacja 2

Edukacja mieszkańców gminy i lokalnych instytucji w kontekście uwrażliwienia społecznego na przeciwdziałanie przemocy domowej.

Jedyną szansą na zahamowanie wzrostu przemocy domowej w Gminie jest kontynuacja szerokich działań zapobiegawczych skierowanych też do mieszkańców, liderów i instytucji, mogących pełnić status obserwatorów sytuacji patologicznych. Z uwagi na dość niski poziom aktywności społecznej i postaw obywatelskich konieczne jest prowadzenie działań edukacyjnych, uświadamiających i uwrażliwiających na problem przemocy w

rodzinie. Działania te powinny skutkować wzrostem świadomości oraz umiejętności właściwego reagowania na sytuacje kryzysowe, a przede wszystkim likwidacją przemocy jako tematu tabu.

Rekomendacja 3

Prowadzenie współpracy z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar w ujęciu terytorialnym i merytorycznym.

Z uwagi na brak, na terenie gminy, zarówno ośrodka interwencji kryzysowej, jak i innych wyspecjalizowanych instytucji z zakresu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, Burmistrz Ryglic zlecił konieczność nawiązania i prowadzenia ścisłej i stałej współpracy z instytucjami działającymi w tym zakresie w okolicznych gminach i miastach. Wypracowanie zasad współpracy będzie miało na celu poprawę sytuacji ofiar przemocy – objęcie ich specjalistycznym wsparciem oraz zmniejszenie przejawów agresji przez sprawców. Mając na uwadze ograniczenia finansowe Gminy, nie można oczekiwać, iż tego typu instytucje będą funkcjonować na terenie Gminy. Dlatego Burmistrz Ryglic rekomenduje rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

Rekomendacja 4

Aktualizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Obowiązek ustawowy nałożony na Gminy w postaci realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie może organizować proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie. Zaangażowanie maksymalnej liczby podmiotów i instytucji oraz lokalnych liderów przyczyniać się może wielowymiarowo do zmiany zachowań, postaw i świadomości mieszkańców. Kluczowe znaczenie w opracowaniu i wdrażaniu założeń programu ma dobór metod, środków i narzędzi jego realizacji.

Rekomendacja 5

Intensyfikacja prac zespołu interdyscyplinarnego, w szczególności w zakresie prowadzenia interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.

Skumulowanie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w ramach zespołu interdyscyplinarnego, skupiającego przedstawicieli różnych podmiotów życia społecznego gminy, może skutecznie łagodzić zdiagnozowane przypadki przemocy, ograniczyć szerzenie się tego zjawiska oraz przeciwdziałać patologizacji życia rodzinnego w Gminie Ryglice. Określone w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020r., poz. 218 z póź. zm.) zadania zespołu i tworzonych w jego ramach grup roboczych, prawidłowo i z zaangażowaniem realizowane, skutkować będą obniżeniem wskaźników charakterystycznych dla zjawiska przemocy domowej .

Rekomendacja 6

Kontynuacja usługi społecznej w postaci działań edukacyjnych mających na celu wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Niski poziom kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, brak umiejętności właściwego reagowania w sytuacjach stresogennych oraz kumulacja różnego rodzaju problemów, powoduje często wewnętrzną irytację, prowadzącą do stosowania przemocy. Wzmocnienie roli rodziców, wyposażenie ich w odpowiednie kompetencje, w tym np. w zakresie treningu zastępowania agresji ograniczyć może zjawisko przemocy domowej, wynikającej z niepowodzeń rodzicielskich.

Rekomendacja 7

Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Każdy przypadek przemocy wymaga indywidualnego podejścia już od momentu podejrzenia, aż do zasądzenia właściwej sankcji. W tym kontekście inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie wymaga rozwagi, wiedzy i doświadczenia oraz dbałości o bezpieczeństwo osób dotkniętych przemocą. Dlatego

każda inicjatywa skierowana do sprawców przemocy powinna by konsultowana z właściwymi instytucjami.

Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Gmina

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym

przemocy

w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- udzielenie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia,
- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała)

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie

z obowiązującym prawem to:

- a. udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- b. organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c. podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- d. przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- e. przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- f. podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- g. wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów
- h. Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z

funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia,
w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktom przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom, doznającym przemocy oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

poważaniem
Burmistrz Ryglic

Paweł Augustyn

